

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
107. (1172.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,1864 ▲
1 amerikai dollár	3,4072 ▼
100 magyar forint	1,5262 ▲

Aktuális 2**Izrael elutasította a vizsgálatot**

Elutasította Izrael tegnap az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának nemzetközi vizsgálatot sürgető döntését a Gázai övezetbe tartó, palesztinpárti segélyflottilla elleni izraeli katonai akció ügyében. „Izrael független, demokratikus állam, nem pedig banánköztársaság” – jelentette ki Móse Jaalon miniszterelnök-helyettes, hadászati miniszter.

Gazdaság 6**A munkanélküliség „éllovasai”**

Az országos átlaghoz képest magasabb a munkanélküliség Székelyföldön – hangzott el egy vizsgálat bemutatásán tegnap Kolozsváron. A kutatás egyik legérdekesebb megállapítása, hogy a hátrányos helyzet ellenére Hargita és Kovászna megyékben kevésbé érezték meg a gazdasági válságot.

Kultúra 8**Élgtelen Bocárdi Lászlónak**

Felborzolta a kedélyeket Sepsiszentgyörgyön az a hír, hogy Bocárdi Lászlónak, a Tamási Aron Színház igazgatójának újra versenyvizsgáznia kell, ha meg akar maradni tisztségében. A rendező fellebbezni készül, és politikai játszmát sejt a háttérben.

Vezércikk 3**Dühös ajándék**

Traian Bănescunak sokkal jobb, ha a Cotroceni előtt tüntetnek, semmint a kormánypalotát ostromolják az elégedetlenkedők. Más szóval: a két ellenzéki párt vezére éppenséggel szívességet tesz Traian Bănescunak, amikor úton-útfélen őt okolja – joggal egyébként – a jelenlegi helyzetért. ▶

Szócs Levente

„Fertőtlenítés” után kórház-decentralizáció

Az egészségügyi tárca fennhatósága alá tartozó 435 kórház közül 373 kerül át az önkormányzatokhoz, a helyi vagy megyei tanácsok felügyelete alá. Fotó: ÚMSZ

„Tisztán”, azaz a több éve felgyűlt adósságok nélkül adja át az Egészségügyi Minisztérium a kórházakat a napokban kezdődő decentralizáció során – jelentette be tegnap Cseke Attila tárcavezető. A megyei és helyi döntéshozók félelmekkel vegyes örömmel állnak a megmértetés elé: a decentralizáció lehetőséget biztosít az egészségügyi ellátás minőségének javítására, de továbbra is kérdés, lesz-e elég pénz az új rendszer működtetéséhez. **7. oldal ▶**

Bizalmatlanság az utcákon is

▶ Tüntetőik várják majd Emil Bocot hétfőn a parlament kapujánál, amikor a miniszterelnök felelősséget készül vállalni a megszorító intézkedésekről szóló törvényekért a honatyák előtt, a bizalmatlansági indítványról szóló szavazás napján pedig újra általános sztrájkot hirdetnek a közalkalmazottak – döntöttek el tegnap a szakszervezeti szövetségek vezetői. **3. oldal ▶**

Folytatódottak tegnap a tüntetések a prefektúrák előtt. Csikszeredában ezren vonultak utcára

Fotó: Hargita Népe

Trianon-nap harangzúgással

▶ Erdély-szerte rendezvényekkel emlékeznek meg ma a trianoni békeszerződés aláírásának napjára. A kilencvenedik évfordulón két történelmi egyház felhívására délután fél hatkor megszólalnak a református és az evangélikus templomok harangjai is. Sólyom László köztársasági elnök tegnap kihirdette a június 4-ét, a trianoni békeszerződés aláírásának napját a nemzeti összetartozás napjává nyilvánító törvényt, így az ma hatályba léphet. Ma a Magyar Országgyűlés emlékülést is tart, melyen beszédet mond Sólyom László és Német László nagybecskereki püspök. Az MSZP jelezte, hogy távol marad az eseménytől, mert nem ért egyet azzal, hogy a frakciók nem kapnak szót. **2. és 4. oldal ▶**

Mai mellékletünk:

úmsz **színekép**

Röviden

Jön a számítógép-segély

Az oktatásügyi minisztérium közzétette annak a 22 392 diáknak a listáját, akik idén kétszáz eurós számítógép-vásárlási támogatásban részesülnek. A támogatottak körét a határozta meg, milyen anyagi feltételekkel rendelkezik a pályázó családja. Azoknak a családoknak a gyermekei folyamodhattak segítségért, ahol az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg a 150 ront. A sikeresen pályázó megyék listáját Iasi, Suceava és Dolj megye vezeti. A vásárlási utalványokat június 24-e és 30-a között bocsátják ki.

Megjavítják a bálványosi utat

A Kézdivásárhely-Bálványos-Sepsibükszád útszakasz is bekerült a Tízezer kilométer megyei út programba – a kormány tegnap véglegesítette azoknak az utaknak a jegyzékét, amelyek idén javítási munkálatokat fognak beindítani az. A Kézdivásárhely-Bálványos-Sepsibükszád útszakaszon lehet eljutni a Szent Anna tóhoz, a Mohos tőzegláphoz, amely a Székelyföld egyik leglátogatottabb turisztikai célpontja. Ezen az útvonalon naponta átlagban 2500 jármű közlekedik, a forgalom a megyei tanács tanulmánya szerint az út megjavítását követően ötven százalékkal nőni fog. Az út rehabilitálásának teljes, már előkészített dokumentációját a megyemenedzser hétfőn adja át a szakminisztériumnak.

Büntethető a francia lobogó nyilvános meggyalázása

A francia igazságügyi minisztérium előkészítés alatt álló rendeletének értelmében pénzbírsággal lesz sújtható a nemzeti lobogó mindenfajta nyilvános meggyalázása, akkor is, ha az művészi keretek között történik – közölte tegnap a tárca szóvivője. A javaslat előzménye egy „politikailag inkorrekt” fotópályázaton fődíjat nyert kép, amelyen egy ülepét a francia zászlóval éppen kitörölő férfi látható hátulról. Az ominózus felvétel a legnagyobb francia könyvruházlánc, a FNAC nizzai központjának, amatőröknek meghirdetett fotópályázatán március 6-án a politikailag inkorrekt kategóriában a zsűri „kedvence” lett, majd március 19-én a díjazott fotót a Métro című ingyenes napilap leköszölte.

Szerb külügyminiszter: Pozsonynak és Budapestnek meg kell egyeznie

A szerb külügyminiszter szerint Pozsonynak és Budapestnek kompromisszumos megoldást kellene találnia a magyarok kettős állampolgársága ügyében. Vuk Jeremic, miután csütörtökön Pozsonyban tárgyalta vendéglátójával, Miroslav Lajcák szlovák külügyminiszterrel, kifejtette: Szerbia Jugoszlávia szétesése után nagyon specifikus helyzetben van, kapcsolata Magyarországgal nagyon jók, s ezért csak a tárgyalásokat tudja ajánlani Pozsonynak. „Szlovákia minden kérdésben számolhat Szerbia szolidaritásával. Ebben a konkrét esetben azonban Szerbiának figyelembe kell vennie nagyon specifikus helyzetét is” – jegyezte meg Jeremic.

Nazarbajev nem akar a nemzet atyja lenni

Nurszultan Nazarbajev kazah államfő csütörtökön nem írta alá azt a parlament által már jóváhagyott törvényt, amely a nemzet atyja címmel, s véle különleges előjoggal ruházta volna fel élete végéig. A dokumentum mentesítette volna az országot két évtizede irányító politikust mindenfajta büntetőjogi felelősségre vonás alól, és lehetővé tette volna számára, hogy visszavonulása után is ellenőrizze a kormány politikájának bizonyos területeit. „Őszintén köszönöm minden kazahnak a támogatást, s azt, hogy értékelik a munkámat. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy pusztán a törvény betűi nem tehetnek valakit A nemzet vezetőjévé” – fogalmazott Nurszultan Nazarbajev.

Trianon-nap harangokkal

ÚMSZ

Sólyom László köztársasági elnök tegnap kihirdette a június 4-ét, a trianoni békeszerződés aláírásának napját a nemzeti ünnepnapjává nyilvánító törvényt, így az ma hatályba léphet. A jogszabállyal az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy „a több állam fenntartása alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, melynek államhatárok feletti összetartozása valóság, s egyúttal a magyarok személyes és közösségi önazonosságának meghatározó eleme”.

Ma a Magyar Országgyűlés emlékülést is tart, melyen Sólyom László mellett beszédet mond Német László nagybecskereki püspök. Az MSZP jelezte, hogy

távol marad az eseménytől, mert nem ért egyet azzal, hogy a frakciók nem kapnak szót. Az eseményt követően a képviselők, valamint a kormány tagjai és a meghívott vendégek részvételével szentmisére kerül sor a Szent István-bazilikában, melyet Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek celebrál.

Rajzverseny Nagyváradon

A trianoni békeszerződés aláírásának napjára Erdélyben is megemlékeznek. A két történelmi egyház felhívására ma délután fél hatkor megszólalnak a református és az evangélikus templomok harangjai.

Kolozsváron a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom helyi szervezete szervez megemlé-

kezést a református és unitárius egyház képviselőinek részvételével. Sepsiszentgyörgyön a Magyar Polgári Párt háromszéki szervezete idén hatodik alkalommal tart emléknapot. Gazda Zoltán, a megemlékezés szervezője emlékeztetett arra, hogy Erdélyben Sepsiszentgyörgy volt az első, ahol utcára vonultak a Trianoni döntés évfordulóján. Hozzátette: az idei rendezvényre is meghívták minden politikai és magyar civil szervezetet. Lapunk érdeklődésére Albert Álmos szenátor elmondta, a rendezvényen az RMDSZ is részt vesz, a politikus beszédet is mond.

Nagyváradon az RMDSZ is szervez emléknapot. Ma az RMDSZ-székházban a *Magyar nemzet határok nélkül* című rajzverseny nyertesait díazzák, délután

fél hattól megszólalnak a történelmi egyházak harangjai, ezt követően pedig ökumenikus ima következik a nagyvárad evangélikus templomban.

Állást foglalt az MKP

A trianoni szerződés aláírásáról Szlovákiában is megemlékeznek. A dokumentum 90. évfordulója alkalmából a Magyar Koalíció Pártja (MKP) nyilatkozatot adott ki. „Magyarország nemcsak területeket veszített, hanem 3,2 millió magyar került önkaratán kívül az utódállamok fennhatósága alá. A nemzeti önrendelkezés wilsoni elveit mindenki érvényesíthette, csak a magyarok nem élhettek velük” – áll a dokumentumban.

Emléktábla Révkomáromban

Tegnap Trianon-emléktáblát lepleztek le Pozsonyban, a városközpontban álló főposta épületén. „Számunkra fontos a trianoni szerződés. A lényeg az, hogy továbbra is érvényben maradjon, és ne veszítsük el Szlovákiát” – jelentette ki Ján Slota, a Szlovák Nemzeti Párt (SNS) elnöke az emléktábla leplezése után. Az akciót az SNS kezdeményezte és finanszírozta. „A Szlovák Köztársaság köszönetét fejezi ki a szövetséges hatalmaknak, hogy 1920. június 4-én a Párizs melletti Versailles-ban, a Nagy-Trianon palotában megkötötték a trianoni békeszerződést Magyarországgal, amely megpecsételte a történelmi Magyarország szétesését, létrehozta Csehszlovákiát, valamint más államokat az őket megillető határokon belül, és új arcot adott Európának” – áll egyebek között a táblán. ◀

Budapesti konferencia az államkonceptiókról

Fotó: MTI

A trianoni békeszerződés mellett a közép-európai egységtervekéről és a nacionalizmusról is beszéltek az előadók tegnap a magyar, francia, osztrák, román és szlovák történészek részvételével tartott budapesti konferencia első napján. Az 1920 utáni Kárpát-medencei államkonceptiókról szóló rendezvényen Francois Laquieze, a

budapesti francia nagykövetség tanácsosa kifejtette: tudja, hogy a trianoni békeszerződés 90 év elteltével is fájdalmas a magyarok számára. Hozzátette, minél szélesebb körben kell megvitatni minden történelmi eseményt, így az igazságtalannak ítélteteket is, mert ez segíthet a konfliktusok feloldásában.

Izrael elutasítja a vizsgálatot

Hírösszefoglaló

Elutasította Izrael tegnap az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának nemzetközi vizsgálatot sürgető döntését a Gázai övezetbe tartó, palesztinpárti segélyflottilla elleni izraeli katonai akció ügyében, arra hivatkozva, hogy a testületnek nincs „erkölcsi tekintélye”. A testület 47 tagjából 32 támogatta a határozatot, hogy küldjenek ki egy nemzetközi missziót a nemzetközi jog megsértésének kivizsgálására. A tanácsnak az izraeli fellépés ügyében tartott keddi rendkívüli ülését a palesztin, a szudáni és a pakisztáni képviselő kezdeményezésére, az Arab Liga és az Iszlám Konferencia Szervezete nevében hívták össze.

Halottaikat gyászolták a törökök

Gyászolók tízezrei búcsúztak tegnap Isztambulban a hétfői izraeli katonai akció halálos áldozataitól. A palesztin és török zászlókkal letakart koporsókat az isztambuli Fatih mecsetbe szállították, ahol gyászszertartás keretében vettek búcsút az aktivistáktól, akiket később szülővárosaikban helyeznek örök nyugalomra. A szertartáson többek között részt vett Taner Yıldız török energiaügyi miniszter, Isztambul polgármestere és az iráni főkonzul is. „Törökország soha nem fogja elfelejteni ezt a támadást, és az ország kapcsolata Izraellel soha többé nem lesz már olyan, mint azelőtt” – jelentette ki Abdullah Gül török államfő egy sajtótájékoztatóján.

Háromszorosára nőtt az olajfolt a Mexikói-öbölben

Hírösszefoglaló

Majdnem háromszorosára nőtt egy hónap alatt a Mexikói-öbölben kialakult olajfolt – közölték a miami egyetem kutatói műholdas fotók alapján. A szennyeződés – amely a Deepwater Horizon nevű tengeri olajfúró platform április 20-i felrobbanása miatt alakult ki – immár 24 400 négyzetkilométert borít be, azaz akkora, mint az Olaszországhoz tartozó Szardínia szigete. Május elsején az olajfolt nagysága még „csak” 9000 négyzetkilométer volt. A kutatók egyébként megerősítették, hogy a szennyeződés egy része Florida irányába tart. Az olajkatasztrófaért felelősnek tartott BP cég folytatta a legújabb, kockázatos kísérletet a szivárgás kezelésére. A mélytengeri robotok elkezdtek levágni a tengerfenéken a kitorésgátló berendezésről a sérült felszállócsövet, hogy annak helyére egy fordított tölcser alakú „sapkát” illesszenek. A művelet nyomán nagyobb sebességgel kezdett ömleni az olaj. A terv az, hogy a szivárgó olaj nagy részét egy új csövön ke-

resztül a felszínre, egy tartályhajóhoz vezetik.

Az Egyesült Államok nem mérlegeli azt a lehetőséget, hogy atomtöltetet robbantson a Mexikói-öbölben az olajszivárgás leállítására, közölte a parti őrség parancsnoka tegnap. Thad Allen tengernagy – aki a kárelhárítási műveletek irányítója – az ABC televízióban közölte: az sem merült fel, hogy esetleg más robbanószerrrel vessenek véget a mélytengeri olajömlésnek. Allen kifejtette: egy robbantás esetleg rontana a helyzeten, olajat tartalmazó közetformációk kerülhetnének közvetlenül a tengerfenékre. Ez súlyos kockázat, nem tudni, mi történne egy robbantással az olajkút felszállócsövében és a tengerfenék alatti rétegekben – tette hozzá.

Tegnap már 45. napja ömlött az olaj a vízbe. Tony Hayward, a BP vezérigazgatója tegnap elismerte, hogy vállalata nem volt felkészülve a katasztrófális mélytengeri olajszivárgás kezelésére. Azt mondta, egy ilyen baleset esélye kicsi volt, de jogos a bíráló, „kétségtelenül igaz, hogy nem voltak meg a védekező eszközeink”. ◀

Bizalmatlanság az utcákon

Újabb tüntetésekkkel és sztrájkokkal fenyegetnek a szakszervezetek

Antal Erika

► Tüntető közalkalmazottak várják majd hétfőn, a kormányzati felelősségvállalás napján Emil Boc miniszterelnököt a parlament kapui előtt, s a bizalmatlansági indítvány megszavazásakor általános munkabeszüntetéssel tiltakozik a közszféra a megszorító intézkedések miatt – ebben egyeztek meg az országos szakszervezeti szövetségek vezetői a tiltakozások további menetrendjéről szóló tegnapi egyeztetésen. Eszerint a parlament előtti tüntetések kedden és szerdán is folytatódnak, a hét második felében pedig a honatyák vidéki irodáinál tartanak sztrájkorséget az elégedetlen közalkalmazottak.

A szakszervezeti vezetők számításai szerint június 15-e lesz az ellenzéki bizalmatlansági indítványról szóló szavazás dátuma.

Ekkorra húszeres tüntetést szerveznek a parlament elé, s a tervek szerint az épületet a tiltakozók élőlánc veszi majd körül – tájékoztatott Marius Petcu, a CNSLR – Frăția elnöke.

Az Alfa Kartell vezetője, Bogdan Hossu arra számít: a bizalmatlansági indítványról szóló szavazás napján megáll az élet a közszférában, a közalkalmazottak országosan beszüntetik a munkát.

Tüntetés Csikban is

A megyeszékhelyek prefektúrái előtti – korábban beharangozott tüntetések tegnap folytatódtak: az erdélyi városok közül Brassóban, Csikszereében, Nagyszebenben, Déván, Aradon és Szatmárnémetiben szerveztek tiltakozó akciókat. Brassóban kisebb incidens is történt, mert a tüntetők erőszakkal be akartak jutni a hivatalba. A ke-

délyiek akkor csillapodtak le, amikor a prefektus tárgyalásra hívta a szakszervezetek képviselőit.

Csikszereében mintegy ezren – közalkalmazottak, nyugdíjasok – tüntettek a prefektúra előtt kormányellenes és az államfőt bíráló pannókkal felszerelve. A tiltakozó akcióban részt vevő tanárok feketébe öltöztek, mondván: a tanügy temetésén vesznek részt. A tömeg azonban hamar szétszórult, az eredetileg kétórásra tervezett tüntetés mindössze egy órát tartott.

Káosz a tanügyben

Az eredeti elképzelések szerint a tanügyben meghirdetett általános sztrájknak egész héten kellett volna tartania. A pedagógus szakszervezetek szerda este is azt állították, a munkabeszüntetés folytatódik, ennek ellenére teg-

nap az erdélyi iskolák többségében tegnap megtartották az órákat. „Mi sem tudjuk már, mi történik, teljes a káosz” – nyilatkozta lapunknak egy neve elhallgatását kérő kolozsvári pedagógus. Mint megtudtuk, a szakszervezeti tagok körében Kolozs megyében nem gyűlt össze a sztrájk támogatásához szükséges számú aláírás, ezért tértek vissza a tantermekbe a tanárok. „Tudtommal ez így történt más megyékben is. Hétfőn azonban ismét megkérdez bennünket a szakszervezet, akarjuk-e hétfőtől folytatni a sztrájkot” – tájékoztatott a tanár.

Botrány a Bolyaiban

Maros megyében sem gyűlt össze szerdán a munkabeszüntetés folytatásához szükséges aláírás, így a szakszervezetek megyei vezetői felfüggesztették a sztrájkot, a tanárok pedig értesítették a tanulókat, hogy csütörtök reggel megkezdődik a tanítás.

Tegnap azonban újabb közlemény érkezett a szakszervezettől a Bolyai Farkas Elméleti Líceum pedagógusaihoz, amely szerint a tanítás továbbra is szünetel. A káosz akkor hágott a tetőfokra, amikor megjelent a Szabad Tanügyi Szakszervezet megyei elnöke és kijelentette, rosszul értelmezik, nincs sztrájk, az országban – egykét kivételtől eltekintve – mindenhol tanítanak.

A fejtelenséget látva, a tanárok közül többen kijelentették, hogy kilépnek a szakszervezetből, mert az nem képviseli az érdekeiket. „A szakszervezetnek az lenne a feladata, hogy tüntetéseket szervezzen, de ellenkezőleg, összezavar és a tiltakozást ellenzi” – mondták a tanárok, akik úgy vélték, teljesen fölöslegesen sztrájkoltak eddig, ha most az érettségi vizsgákra abba kellett hagyniuk a tiltakozást. ◀

Brassóban a tüntetők erőszakkal akartak behatolni a prefektúra épületébe, végül az utcán maradtak

Fotó: Mediafax

Mandas Vergu nem mond le

ÚMSZ

► „Nem mondok le, mert nem cselekedtem semmi törvénytelen. Természetesen a miniszternek jogában áll menesztani engem, de egyelőre senki sem értesített arról, hogy ilyen döntés született volna” – reagált Melania Mandas Vergu miniszteri tanácsos arra a hírre, hogy felettese, Daniel Funeriu oktatásügyi tárca vezetője azonnali lemondását várja, ellenkező esetben menesztí tisztségéből. A tanügyminiszter ultimátumának hátterében az áll, hogy az EU-s projektek felügyeletével megbízott Vergu személyesen is érdekelt a kérdésben, ugyanis cége négymillió euró értékű programot bonyolít le. A miniszteri tanácsos tisztségére hivatkozva adatokat kért az egyetem rektori hivatalaitól, amiket felhasznál a uniós projektje lebonyolításában. Daniel Funeriu korábban tizenöt napos határidőt adott Vergunak arra, hogy válasszon tanácsosi vagy cégvezetői tisztség között. ◀

Markó: megmarad a kormány

Fleischer Hilda

► Tagadhatatlan, hogy sok elégedetlenség felgyülemlett a pártokban, látszik ez a partnereinknél is, de ennek ellenére nem hiszem, hogy a bizalmatlansági indítvány sikeres lesz. Szerintem megmarad ez a kormány – jelentette ki tegnap Bukarestben Markó Béla szövetségi elnök. Amikor arról kérdeztük a miniszterelnök-helyettest, hogy az ellenzéki indítvány szavazásakor az RMDSZ milyen álláspontot fog majd képviselni, a politikus elmondta, bár ebben a pillanatban egyáltalán nem boldog, hogy a szövetség ebben a kormányban van, ahogyan amiatt sem, hogy rákényszerültek a megszorító intézkedésekre, úgy látja, ha most háttér fordítanak a kormánynak, az egész társadalomnak rosszabb lenne. Markó fontosnak tartotta megemlíteni, hogy hosszú viták után elérték azt, hogy a megszorító intézkedések határidősek legyenek, a megvonások december 31-ével lezárulnak. „Eközben természetesen az egész

jövő évi költségvetést újra kell gondolni, az egész román közgazdaságot át kell alakítani, és mi ezt nagyon határozottan akarjuk is” – szögezte le az RMDSZ elnöke. Mint ismeretes, a kormány hétfőn vállalt felelősséget a bér- és nyugdíjsökkentéseket jogerőre emelő törvények ügyében. Az ellenzéki bejelentése szerint kedden két bizalmatlansági indítványt nyújtanak be.

Megalázó lenne kivonulni

Arra a felvetésre, hogy az ellenzéki bizalmatlansági indítványának megszavazásakor nem vonulnak-e ki az ülésteremből azt biztosítandó, hogy a kormánypárti honatyák „nem szavaznak félre”, Markó elmondta, szerinte megalázó lenne ilyen cselekedethez folyamodni. „A szavazás titkos, de abból indulunk ki, hogy kölcsönösen meg kell bízunk egymásban. Az RMDSZ részéről garantálni tudom, hogy tartjuk adott szavunkat” – fejtette ki az Agerpres hírügynökségnek Markó.

Sajátjaitól fél a PD-L

A szövetségi elnöknek szegzett kérdés előzménye, hogy Roberta Anastase, a képviselőház demokrata-liberális elnöke azt javasolta párttársainak, hogy „ne vegyenek részt ebben a bohózatban. Számításba jöhet az „taktikai lépésként” felvetette annak a lehetőségét is, hogy a PD-L-s honatyák tartózkodjanak a bizalmatlansági indítványról való szavazáskor. Radu Berceanu szállításiügyi miniszter elutasította Anastase ötletét, szerinte a tartózkodás felelősség elhárítását jelenti, ami nem korrekt a szavazókkal szemben. A szavazás hátterében az húzódik meg, hogy egyre több PD-L-s honatyára foglalt nyíltan állást a kormány által tervezett bér- és nyugdíjsökkentések ellen. Szerdán Iulian Bădescu szenátor épp emiatt hagyta ott a kormánypártot a szociáldemokraták javára. Ugyanakkor megelőlegezte, több – immár volt – párttársa hozzá hasonlóan ellenzi a megszorító intézkedéseket, és megszavazza a bizalmatlansági indítványokat. ◀

Dühös ajándék

Szőcs Levente

A hatalom nem lehet jobb az ellenzékénél, nem kell tehát csodálkozni, ha a kormány eddig nem volt képes egyetlen épkezláb válságkezelő ötlettel előállni.

Az ellenzék gyenge, s ez mindennél jobban kitűnik abból, ahogyan a hatalomhoz viszonyul. Két attitűdre érdemes figyelni e tekintetben: az egyik a kormány megbuktatására tett ösztönös kísérlet, a másik a felelősség – deklaratív – elosztása a kabinet és Traian Băsescu államfő között, utóbbi hátrányára, de ez csupán látszat.

Nem vitás: abban, hogy ma itt tartunk, meghatározó szerepe volt Traian Băsescunak. A 2008-as törvényhozási választás után mindenben és mindenkin keresztül vitte akaratait, és azt a miniszterelnököt nevezte ki, akit akart, az eredményt pedig ismerjük. (Nem elhanyagolandó teljesen a szociáldemokraták szerepe sem!) Tavaly decemberben a helyzet változhatott volna, két feltétellel: egyfelől ha Traian Băsescut féléltája az államfői székben az ellenzék jelöltje, másfelől ha Mircea Geoană a nagyszebeni polgármestert bízza meg a kormányalakítással, és Klaus Johannis valóban többre képes Emil Bocnál. Nos, ez utóbbi hipotézist már valószínűleg soha nem ellenőrizhetjük, mivel Traian Băsescut újválasztották (amiben nagy szerepe volt a magyar választónak, aki bizonyára a győztes szívdobogásával viszi majd haza a csökkentett fizetést/nyugdíjat is). De nem az a kérdés, hogy mi lett volna, ha; viszont az előzmények ismeretére szükséges van, hogy levonhassuk a következtetést: igazuk van azoknak, akik Traian Băsescut kárhoztatják a jelenlegi helyzetért. Más kérdés, hogy igyekeztük-e nem célravezető.

Emlékezzünk vissza: négy éven át az államfő semmiféle reális hatalommal nem rendelkezett, informális hatalmának motorja a népszerűség volt és az ebből adódó zsarolási potenciál. Ma az elnök a kormányzástól meríti erejét – az egyre nyitottabban átpumpált állami források révén –, illetve abból a tapasztalatból, hogy Traian Băsescut nem lehet leváltani. (Ugyan melyik párt merne nekijutni még egy referendumnak?) Az elnök tehát szándékosan és okkal vállalja magára a kormányzás terhét, tudja ugyanis, hogy míg kormánya ingatag, őt magát nemigen érheti „halálos baleset”. Az államfői pozíciója nagyban függ a politikai feketepiacon uralkodó hangulattól, azaz fenn kell tartania a hitet, hogy kézben tartja a dolgokat. Akinek ebben a játékban vesztes hírért kellik, az az is válik egyhamar. Más szóval: Traian Băsescunak sokkal jobb, ha a Cotroceni előtti tüntetnek, semmint a kormánypalotát ostromolják az elégedetlenkedők. Más szóval: a két ellenzéki párt vezére éppenséggel szívességet tesz Traian Băsescunak, amikor úton-útfélen őt okolja – joggal egyébként – a jelenlegi helyzetért.

Román lapszemle

A tengerparti szállodák különböző parádékkal, versenyekkel próbálják magukhoz csábítani a turistákat, s noha érdeklődés hiányában már hajlanak minimális árcsökkentésekre, azok a „fizess öt éjszakát, és maradj hetet” jellegű csomagokra vonatkoznak. (Evenimentul zilei) ► Újdonságnak számít a bünszervezetet oszlatott fel a DIICOT, amikor több tucat személyt vett őrizetbe telefonbeszélgetések és SMS-ek illegális lehallgatásának gyanújával. (Gândul) ► Dacára annak, hogy a Metrorex és a Sindomet éves mérlege alapján a metróállomásokon lévő üzlethelységeket átlagosan négyzetméterenként havi 8,04 euróért adják bérbé, a valószínűleg ennél jóval többet vágnak zsebre. Noha a szerződés egyik cikkelye titoktartásra kötelezi a bérlőket, a megkérdezettek közül sokan elmondták, négyzetméterenként 40-50 eurós bérlési díjat fizettek. (Adevărul)

Gyászkeretes békeszerződés

„A Szövetséges és Társult Kormányok kijelentik és Magyarország elismeri, hogy Magyarország és szövetségesei, mint a veszteségek és károk okozói, felelősek mindazokért a veszteségekért és károkért, amelyeket a Szövetséges és Társult Kormányok, valamint polgáraik az Ausztria-Magyarország és szövetségesei támadása folytán rájuk kényszerített háború következményeképpen elszenvedtek” – hangzik a trianoni békeszerződés 161. cikkelye, amely az első világháború után megpecsételte Magyarország sorsát.

Bogdán Tibor

▶ Az 1920. június 4-én, romániai idő szerint 17:32 órakor, a franciaországi Versailles-hoz tartozó Nagy-Trianon-kastély 52 méter hosszú és 7 méter széles folyosóján, a Galérie des Cotelles-ben aláírt trianoni békeszerződés az I. világháborút lezáró Párizs környéki békeszerződések rendszerének részét képezi. A háborúban vesztes Magyarország (mint az Osztrák–Magyar Monarchia egyik utódállama) és a háborúban győztes antant szövetség hatalmai (Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország) között létrejött dokumentum, az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlását követően, meghatározta Magyarország és Ausztria, Románia, valamint az újonnan létrejött Csehszlovákia és a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság új határait.

Magyarország pártfogói

Jóllehet a magyar uralkodó és politikai osztály még 1918 nyarán sem számolt komolyan a háborús vereség lehetőségével, az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlását és Magyarország

megcsonkítását már a háború elején előkészítették az Antant-hatalmak. Így az 1915-ös londoni egyezményben Szerbiának ígérték területeket; egy évvel később, titokban felajánlották Romániának Erdélyt és Kelet-Magyarországot a Vásárosnamény–Debrecen–Csongrád–Tisza vonalig, ha Bukarest hadat üzen az Osztrák–Magyar Monarchiának. Miután Románia szinte azonnal vereséget szenvedett, majd kölcsönkötött a Monarchiával, és csak a világháború utolsó napjaiban üzent újra hadat, az antant eleinte vonakodott elismerni a román területi követelések jogosságát.

A győztesek körében egyébként erős ellenállást

váltott ki a békeszerződés ratifikálása. Az Amerikai Egyesült Államok ezt mindmáig meg sem tette, a békeszerződés ratifikációját előadó francia Guernier miniszter csak azzal ajánlotta a véglegesítést, hogy a Millerand-féle kísérőlevél (amelyet a magyar kormány Fouchet-jegyzék néven kapott meg) lényeges módosításokra és enyhítésekre ad módot. Briand francia miniszterelnök és külügyminiszter pedig elismerte: a magyar határokat önkényesen húzták meg, így kiigazításokra lesz szükség.

Az angol parlamentben Captain Elliot, a felsőházban lord Newton, viscount Bryce, lord Montagu, lord Syden-

ham, lord Weardale, margues of Crewe szólalt fel Magyarország érdekében. 1921 májusában hatvan képviselő petícióban követelte a szerződés ratifikálásának megtagadását.

A csonkolás

A manapság inkább csak békediktátumként emlegetett szerződés értelmében a Magyar Királyság lakóinak száma 20 886 487-ről 7 615 117-re esett vissza, az ország 325 411 négyzetkilométeres területének kétharmadát veszítette el. A termőföld 61,4, a faállomány 88, a vasúthálózat 62,2, a kiépített utak 64,5, a nyersvas 83, az ipartelepek 55,7, a bankintézetek 67 százaléka került a szomszédos, illetve az utódállamok birtokába.

A szerződés 35 ezer főben korlátozta a magyar hadsereg létszámát (szemben a 280 ezer román, 185 ezer szerbhorvát-szlovén és 162 ezer csehszlovák katonával), megtiltotta a légierej és nehézfegyverek tartását. A további intézkedések közé tartozott, az is, hogy nem épülhet Magyarországon vasút egynél

több sín párral. Budapest azokról az Európán kívüli területi előjogokról is lemondott, amelyek a korábbi Osztrák–Magyar Monarchia területéhez tartoztak. Az elcsatolt területeken az új rezsim megbizhatatlannak tartották a korábbi, többnyire magyar nemzetiségű értelmiségi, hivatalnok réteget, nagyrésztüket elbocsátották állásukból. Sokan közülük az 1920-as években Magyarországra települtek át, ahol komoly nélkülözések után és csak nehezen, részben találtak munkát.

A következmények

Érthető, hogy a megcsonkított ország külpolitikáját a II. világháború végéig a háttérrevíziós törekvések uralták, a „mindent vissza” hívei többségben voltak a kompromisszumra is hajlandókhöz (például a székely–magyar korridort követelőkhöz) képezték. Horthy óvatosan kezelte a kérdést, és az apró lépésekben, mindenekelőtt Anglia segítségével bízott.

A fegyverkezési és egyéb korlátozásokat 1937-ben felmondta a magyar kormány.

Az elveszített területek egy részét a II. világháború előtt és alatt a Bécsi döntésekkel (1938 és 1940), illetve német szövetségben fegyveres akciókkal az ország visszaszerezte. Az I. Bécsi döntéssel a Felvidék és Kárpátalja déli, többségében magyar lakta részét, Csehszlovákia német elfoglalásakor Kárpátalját, a II. Bécsi döntéssel Észak-Erdélyt, Jugoszlávia német lerohanását követően pedig Muraközt, Muravidéket, Dél-Baranyát és a Bácskát.

Az 1947-es Párizsi békeszerződés visszaállította az 1937-es határokat, de három, Pozsonnyal szemben lévő falu, Oroszvár, Horvátjárfa és Dunacsún, illetve a „pozsonyi hídfő” átkerült Csehszlovákiához, hivatalosan azért, hogy Pozsony további fejlődéséhez, növekedéséhez elég terület legyen a Duna déli oldalán. (Ez tette később lehetővé a Bős-nagymarosi vízlépcsőnél a Duna egyoldalú szlovák elterelését.) Azóta Magyarország területe – apróbb kölcsönös területi kiigazításoktól eltekintve – nem változott.

A II. világháborút lezáró szerződésekhez nem társultak kisebbségvédelmi jegyzékek. Csehszlovákiában a magyar ajkú lakosságot a kollektív bűnösség elve alapján kezelték. A délszláv háború idején a volt Jugoszlávia területéről a korábban ott élt magyarok egy része is áttelepült az anyaországba, Szlovákiában a nacionalisták által uralt hatalom sorozatosan hozza meg ma is magyarellenes intézkedéseit és a „magyarvesztés” időnként – főleg választások előtt – Romániában is felüti a fejét. ◀

Így festene az arányaiban Magyarországhoz hasonlóan megcsonkított Egyesült Államok, Anglia, Franciaország és Olaszország

Nagy-Britannia: ámokfutók, áldozatok

Tucatnyi halálos áldozata és huszontöt sebesültje van az utóbbi másfél évtized legvéresebb fegyveres angliai ámokfutásának, amelynek tettese öngyilkosságot követett el.

MTI/ÚMSZ

▶ Az északnyugat-angliai Cumbria megyében elkövetett vérengzés a Londontól 560 kilométernyire fekvő, tengerparti Whitehavenben kezdődött a dél-előtti órákban, majd nem sokkal később a közelben lévő Seascaleben és Egremontban folytatódott.

A halál taxin jár

A gyilkosságsorozat feltételezett elkövetője az 52 éves Derrick Bird taxisofőr, aki módszeresen végigvont legkevesebb harminc helyszínen, Citroen márkájú gépkocsija ablakából lövöldözve a térség több városában. Az országrész, amelyben Bird a gyilkosság

sorozatát elkövette, Nagy-Britannia egyik legnépszerűbb és legfestőibb turistavideke, ahol az év minden szakában nagyon sok a kiránduló.

A rendőrség a Lake District körzetében levő Boot erdőben találta meg a támadó holttestét, mellette két pisztoly hevert; nagy valószínűség szerint öngyilkosságot követett el.

Bird olyannyira hevesen és vaktában tüzelt, hogy egy kerékpározó fiatal nőt három lövés is ért – a mellkasán, az oldalán és a karján. A gyilkos ámokfutásának okát egyelőre még csak sejtetni sem lehet.

A rendőrök – mielőtt rátaláltak volna a valószínű tettes holttestére – hangosbeszélővel ellátott járókocsikkal és helikopterekkel intették óva-

tosságra a környéken túrázókat és a helyi lakosokat, kérve, hogy aki teheti, húzódjon zárt helyiségbe.

14 év – két vérfürdő

Angliában tilos a fegyverviselés, ezért viszonylag ritkák a szerdaihoz hasonló vérfürdők. Így ez volt az utóbbi tizenégy esztendő legvéresebb fegyveres ámokfutása Nagy-Britanniában, miután 1996-ban egy zavart elméjű férfi egy skóciai kisváros, Dunblane általános iskolájában mindenkit meggyilkolt, aki útjába akadt, majd magával is végzett. A dunblane-i vérfürdő egyik túlélője a britek jelenlegi, elsőszámú teniszcsillaga, Andy Murray.

Az utóbbi másfél évtized két legvéresebb nagy-britanniai tömeggyilkosságának huszonnyolc halott, két öngyilkos ámokfutó és számtalan megválaszolatlan kérdés a szomorú mérlege.

Derrick Bird-höz hasonlóan, 14 évvel ezelőtt Thomas

Hamilton is valószínűtlen helyszínen követte el vérengzését: Skócia egy ugyancsak paradicsomi nyugalomú kisvárosának, Dunblanének szerezve gyászos világhírnevet.

Dunblane általános iskolásainak alsó tagozatosai 1996. március 13-án éppen tornára készülődtek, amikor Hamilton négy nagy tűzerejű kézfegyverrel és hétszáz tölténnyel felszerelve belépett a tornaterembe, és egyetlen szó nélkül tüzet nyitott az 5–8 éves gyerekekre.

A fegyverzaj három perc múlva ült el; a tornaterem padlóján 15 kislány és egy tanár feküdt holtan. A bomlott agyú tömeggyilkos még átment a szomszédos osztályba, amelynek tanárnője kivételes lélekjelenléttel, ordítva parancsolta a gyerekeket a pad alá, az életüket mentve meg, mivel a gyilkos erre a teremre is golyózáport zúdított.

Hamilton ezután elvonult egy üres helyiségbe, és az iskolában összesen kilőtt 106

töltény közül az utolsót saját fejébe repítette.

Szigorú törvény

Röviddel a tragédia után a brit parlament a világ egyik legszigorúbb fegyvertartási törvényét fogadta el, amely gyakorlatilag semmilyen jogcímen nem teszi lehetővé a brit magánszemélyeknek kézi tűzfegyver birtoklását; még az engedélyezett vadászfegyvereket is csak a vadásztársaságok páncélrekeszeiben lehet tárolni. Egyelőre nincs információ arra vonatkozóan, hogy ilyen körülmények között hogyan juthatott lőfegyverek birtokába Bird, aminthogy ezt a kérdést Hamilton esetében sem sikerült megválaszolni másfél évtized alatt sem. Ráadásul a dunblane-i gyilkos annak ellenére jutott – szabályos engedélyekkel – egész arzenálhoz, hogy ingatag szellemi állapotáról már az iskolai mérszárlás előtt is tudott a rendőrség, aminthogy az sem volt titok, hogy fiúgyer-

mek testi közelségét kedvelő pedofilról van szó, aki a jelek szerint egy nemzetközi gyermekpornó-terjesztő hálózat tagja volt. Hamilton tetéhez az adhatta a végső szikrát, hogy a dunblane-i tanács nem sokkal korábban betiltotta fiúknak szervezett „sportklubját”, ahol a klubvezető rendszeresen alsónadrágra vetkőztette a rábizott gyerekeket, akikről fotókat és videofelvételeket is készített. Az egyet abban a tornateremben működött – ezt azóta lebontották, és kis emlékparkot létesítettek a helyén –, ahol Hamilton elkövette vérengzését. Mivel Hamiltonnal ellentétben a mostani ámokfutót, a kétgyermekes, elvált Birdöt – akinek első áldozata éppen egyik legjobb barátja és kollégája volt – ismerősei igen barátságos, jó kedélyű embernek írták le, a két eset között – a vérontás értelmetlenségén túl – egyelőre csak annyi hasonlóság mutatkozik, hogy mindkét elkövető az utolsó tölténnyel saját életét oltotta ki. ◀

Lap-top

A nap címe. A példések csoportja, akik megmutatják Bocnak a golyóikat: „Rúgjon ki! Magszavazom az indítványt.”, *Gándul*

Magyarázat. Elég meredek. Emil Bocnak sikerült a bravúr, ami előtte senkinek: a hatalomtól az ellenzékhez igazolnak át embereket. Georgică Severin PD-L-szenátor *Gándul* első oldalán mondja: „Ha a szöveg, amellyel Emil Boc a plénum elé járul, változatlan marad, akkor a szavazógolyókat felmutatva szavazom meg az indítványt. Utána majd eldöntöm, hogy maradok-e a PD-L-ben.” Ha ez sokáig folytatódik, még megérjük, hogy a végén már csak Basescu és Boc tartanak ki a megszorító intézkedések mellett.

Tipológia. Sabina Fati a *România liberă* vezércikkében a politikai hazugságok hét fajtáját sorolja fel és jellemzi röviden. Az első az „elismert” hazugság, amikor előre bejelentik, hogy hazudni fognak. (Sebastian Vlădescu) A második, az elhallgatás. (Radu Berceanu) A harmadik: amely tetszik nekünk. („Az a tétel, hogy nincs pénz, nem valós”, mondta Traian Basescu, ötven százalékkal megemelve a tanügyi fizetését.) A negyedik a szocialisták kedvenc hazugsága, amelyet a liberálisok elloptak tőlük. („Van pénz” – a választások előtt.) A hazugság mint az általános pazarlás mensége. (Traian Basescu: kell az IMF 20 milliárd eurója „a túléléshez”). Hazugság a jólét fenntartásáért. (Emil Boc 2009 szeptemberében: „Egyetlen állami alkalmazottnak sem csökken a fizetése.”) A becsületbeli hazugság. (Gabriel Oprea esete a katonatisztek nyugdíjával.)

Szép kis társaság. Igazi tévécsmege az *Antena 3* tévében: a műsorvezető szarevőnek nevezte a politikust, az meg egy volt miniszterelnök szeretőjének mondta a hölgyet. A műsorvezető Gabriela Vrăncianu Firea volt, a politikus Cristian Boureanu (aki családnévénél végződését nyugodtan letagadhatná). Az *Adevărul* természetesen egyiküknek sem ad igazat. Jellemző, hogy a példés CrisBou utána a *B1* elnöki tévéhez ment magyarázkodni, egy ocsmány balkáni fickóhoz.

A nap állhíre. Boc kijelentette, hogy sem ő, sem a főnöke sohasem hazudtak.

Minden napra egy mondás

„A remény soha nem hal meg, csupáncsak elfelejtődik.” II. Ramszesz

Nemzetben gondolkodom – vagyok

Föllángolt némely körökben a vita arról, ki is az igazán magyar. Aki tud sírni a *Himnusz* alatt? Azt is szoktuk rá mondani: nemzeti imánk; fohász, amely elősorolja történelmünk sorstragédiáit. Más nemzetek nem sírnak: ők nem könnyezve, hanem büszkén éneklük a magukét, legyen az a franciák Marseillaise-e vagy épp az amerikaiak olykor gopelre fogott Star-Spangled Banner-e. Ám kapaszkodhatunk Kazinczy Ferencbe (mások szerint Széchenyi Istvánba) is, aki szerint „nyelvében él a nemzet”. En azt mondom: jelképeiben is.

Egy nemzet jelképei nem ismerhetnek határokat. Mégis, ha valaki ragaszkodik az anyanyelve által is erősített nemzeti hovatartozáshoz, és ezt legális jelképekkel kívánja kifejleszteni, megmutatni, könnyen megkaphatja a pecsétet: „magyarkodik”. „Feröerkedni kellene” – szölt egyszer T. A. kényerestársam és barátom. A kolléga úr akkor fakadt ki így, amikor a szigetcsoport lakosságának soraiban mozgalom indult a teljes függetlenségért.

Gyulay Zoltán

Tudnunk kell, hogy a Feröer-szigetek (önálló, bár a jelenlegi magyarhoz hasonlóan nem túl sikeres futballválogatottal, de egyik csapatában egy Potemkin nevű magyar idegenlégióossal!) a középkor óta lakott vulkáni eredetű szigetcsoport, mely az Atlanti-óceán északi részén Dániához tartozik, de széleskörű autonómiájának köszönhetően, Koppenhágával dacolva, nem csatlakozott az Európai Unióhoz. Éreztem T. A. szavaiban az iróniát. Lássuk be, nem lehet „feröerkedni”, sem pedig „németkedni”, „lengyelkedni”, „olaszkodni”, vagy hogy egy nemzet tudatos népet hozzak például: „svájckodni”. A nyelvükben ilyen kifejezés nincs is, de gondolkodás módjukban sincs: értetlenkednének, ha a „magyarkodás” jelentését magyarázni próbálnánk nekik. „Amerikálkodni” sem lehet, pedig ott aztán van – hatalmi gögből táplálkozó – lokálpatriotizmus, nem is kevés. Apropos, Amerika. A „star-spangled banner”-ből, azaz a „csillagos-sávós lobogóból” vegyünk csak ki a kék mezőben ötven

csillagot, s lám mit kapunk! Ott marad nekünk az Árpád-sávós zászló. Amely a 28 lobogó alkotta magyar történelmi zászlósor egyike. Ünneplés alkalmakkor (nemzeti megemlékezéseken, állami esküteletlen, katonai ceremóniákon) van jelen; a

vörössel és ezüsttel hétszer metszett pajzs benne van az állami címerben, teljes változata pedig a nyolc oroslánál ott látható a falra festve a budapesti Országgyűlés elnökének a feje fölött. I. Imre királynak ez a címere az 1202. évi országgyűlés szerepelt először (természetesen

még a hungaristák-nyilaskeresztesek rábiggyesztett jelvénye nélkül), a katonai díszszázad sapkajelvényként viseli, és – ítéljük bár el az általa belegondolt jelentésért – igen, eskütelete alkalmából ezt tűzte magára Vona Gábor.

Az én nagy bajom ugyanis épp e „belegondolással” van. Szégyellősek vagyunk nemzeti jelképeinkkel, s ha valaki mégis használni meri őket, máris keressük benne a mögöttes tartalmat, a veszélyt. Pedig hát

Melankólia

Horváth István

Önpusztító végjáték

SZELLEMLIDÉZÉS

Szofronij hegedűje elvetélt lázadások gyászát írja, Ihr Botev véresen hanyatlak a Duna partjára, a konyhafőnök leteszi a henteskést, ujjait kötényébe törli, és beáll, keze nyers hústól síkos, és újabb felkelés, a dob puffanásai összeérnek, a pánsíp sikkantgatásai összefolynak, a kísérő zenészek követni próbálják a Szofronij diktálta tempót, hiába, lemaradnak, míg tombol a felkelés a várnai basa ellen. – Hát nektek is a törökök fájnak?! Véreim! – kiáltja a fordító bicsakló lábbal, kiforduló szemmel. A sor meghajlik kigyóként, a pincér most épp a fordítóval szemben szaporazza, arca komor. – Wir, Balkaner... – mondja, és folytatná, de a fordítót elsodorják. (...)

A törököket kiverték, a ziháló körtánc siklik tovább és előre, asztalok, székek borulnak, már csak Szofronij játszik, a kísérők lihegve állnak mögötte, s ő játszik, két világháborút húz el hegedűjén s néhány felkelést gyors egymásutánban, s már itt van köztünk, de meg nem állna. (...) A század vége közeleg, a mi századunké, de a zene továbbragadja a botló lábú táncosokat, tovább, tovább és még sebesebben... meddig bírható, istenem, meddig, és hová, és minem...

Szofronij hegedűje felhördül, a matt fadoboz birkabél húrjai egyszerre jajdulnak, s a mélyből a magasba emelkedő végső, összegző akkord a kellős közepén elhallgat, beleszakad önpusztító végjátékába, szálegyenesébe, arca halálos feketéjébe. A körtánc széthullt, a résztvevők szerteszóródtak. A fordító zihálva nézte a maradék juhtúrót. (...)

Békés Pál: Balkáni vacsora

Szkepti

Azt kérde Szkepti, hogy örülök-e a könnyebben elnyerhető magyar állampolgárságnak. Hát hogyan örülnék – mondom –, valósággal túlcserél bennem az öröm. Most már, ha Nyíregyházán, netán Dorozsmán vennék házat, és a szomszéd leoláhozna, a pofájához vágnám a magyar állampolgárságomat igazoló könyvecskét, s nyomatéku elszavalnám neki *Az anyám tyúkját*, vagy a *Négyökös szekeret*, hadd lássa milyen szépen tudok magyarul.

A valóságban ez aligha fog bekövetkezni, de a tudat, hogy megtehetem, nagyon megbizserget. S ezzel elárultam, hogy nem fogok tolakodni, pláne, ha éppen a szőlőt kell kapálni vagy permetezni, előreengedem azokat, akiknél a nemzeti érzelem és elkötelezettség bizonyítására inkább a papír a meghatározó. Az igazat megvallva, attól is tartok: ha megkapom a magyar állampolgárságot, akkor a románok a szlovák példán felbuzdulva kitagadnak. Semmiképpen nem szeretném megadni nekik ezt az elégtételt. Majd ha fagy! Inkább fontolgatom, hogy amikor eljön az az óra, a székelykurutyfalvi Aron bácsihoz hasonlóan ne írassam-e át magam románnak. Inkább egy román haljon meg, mint egy magyar! Hát nem?

Eddig jutva, Szkepti közbevágott, hogy ő meg a költségek miatt nem tolakszik. Először nem értettem, mire céloz, hiszen Kövér László, az egyik leghitelesebb magyar (már Árpád apánkéhoz hasonló haja miatt is) világosan megmondta: kedvezményesen kapjuk, ám Szkepti részletesen elmagyarázta. A felmenők régi iratainak beszerzése az útiköltséggel és a tintanyalóknak járó borraivalóval ennyi és annyi. Magyarországra utazni és ottani hivatásos fordítóval magyarra ültetni, s a közjegyzővel hitelesíttetni annyi meg ennyi. Majd ilyen illeték, olyan illeték, s végül az ünneplés átadásra kiutazni. Szkepti szerint az egész úgy félmillió forint. Gyanítja, hogy az anyaország megint nyerni akar rajtunk, határon túli magyarokon. Mint az eddig odacsalogatott kétszáz ezerrel, akik ma tízszer annyi értéket termelnek, mint amennyit Budapest az elcsatolt területek magyarjainak támogatására (anyanyelvi oktatás stb.) fordít.

Persze, visszavertem Szkepti okoskodását és biztosítottam, hogy az olyan kitűnő magyar vezetők, mint Kövér László ezt a kérdést is megoldják.

Annyi más béklyó mellett, a híres magyar bürokráciát is leereszlik. S többé nem fordulhat elő az, ami például egy Miskolcon tanuló szatmári egyetemistával, akit tizenöt évi (papírral igazolt) magyartanulás után magyar nyelvvizsgára köteleztek. Ugy feldühítették, hogy rögtön hazajött. Ma is boldogan él itt.

Sike Lajos

A munkanélküliség „éllóvasai”

A hátrányok ellenére Hargita és Kovászna megyékben kevésbé érezték meg a gazdasági válságot

Baló Levente

Jóval meghaladja Hargita és Kovászna megyék munkanélküliségi aránya az országos átlagot – derült ki abból a kutatásból, amelyet az Iskola Alapítvány megbízásából a helyi cégtulajdonosok illetve cégvezetők körében végzett a Kvantum Research Kft.

Míg a munkanélküliségi ráta országos átlaga 8 százalékkal körül van, Hargita megyében 11, Kovászna megyében pedig 12 százalékon áll a mutató. A válság miatt szinte

mindenütt megemelkedett az állástalanok száma, azonban Hargita és Kovászna megye az ország egyik legszegényebb régiói, így itt nem volt annyira érezhető a gazdasági visszaesés – mutatott rá a vizsgálat egyik összefüggésére a kutatást végző céget képviselő Kozák Gyula a kolozsvári sajtótájékoztatón. A vezetők a munkanélküliség felszámolásának a lehetőségeit elsősorban a székelyföldi turizmus fellendülésében látják (a megkérdezettek 65 százaléka), továbbá a jobb úthálózat kiépítésében, több külföl-

Barna Gergő és Kozák Gyula mutatta be a munkapiaci felmérést

di befektető vonzásában – tette hozzá Barna Gergő, aki szintén a felmérést végző cég munkatársa.

Nincs sem több, sem kevesebb cég az említett régióban, mint az ország átlaga: 13 300 társaság működött Székelyföldön a felmérés időszakában, ami az összes vállalkozás 2,5 százalékát tette ki – ismertette Kozák. (Egyébként Románia összlakosságának a 2,4 százaléka él ebben a két megyében.) Tevékenységi területek alapján a legtöbb vállalkozás a kereskedelemben fejt ki tevékeny-

ségét (36 százalékuk), hangsúlyos területek továbbá a feldolgozóipar, az ingatlanügyletek, illetve az építőipar. Az országos átlagokhoz viszonyítva Hargita és Kovászna megyékben felülreprezentáltak a feldolgozóipari cégek mellett a hotelek és vendéglők, illetve a mezőgazdasági és oktatási területen bejegyzett vállalkozások. Alulreprezentáltak az ingatlanügyletekkel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, illetve a pénzügyi közvetítésekkel foglalkozó üzleti kezdeményezések. ◀

Felszívódó adóbevételek

ÚMSZ

Mint ahogy azt az előrejelzések alapján sejteni lehetett, a bruttó nemzeti termék (GDP) az első negyedévben jelentősen, 3,6 százalékkal visszaesett az előző év hasonló időszakához képest. Így egyelőre még várakozni kell a Romániában a recesszióból való kilábalás, miközben Bulgária például már pozitív mutatókról adott hírt.

Január-márciusban kevesebb mint 97 milliárd lejt tett ki Románia bruttó terméke – derült ki az Országos Statisztikai Hivatal (INS) által közzétett adatokból. Az ipar volt az egyetlen ágazat, amely bővülni tudott (4 százalékkal), miközben az építőipar helyzete továbbra is drámai, 17 százalékkal zsugorodott. Kevésbé markánsan, de lefelé csúszott a mezőgazdaság, a kereskedelem, az auto- és háztartási gépjárműjavító szektor, a szálloda- és vendéglátóipar, de a szállítás, a telekommuniká-

ció, az ingatlanügyletek és a szolgáltatások döntő hányada is.

A kiesés legérzékenyebben a központi költségvetést érinti, a leállások következtében ugyanis jóval kevesebb adóbevételek voltak, csaknem 11 százalékkal áll rosszabbul az ország, mint ez előtt egy évvel. Mindennek tükrében nem meglepő, hogy a kormány átfogó kiadáscsökkentési intézkedésekbe fogott. Andreea Paul-Vass, a kormányfő gazdasági tanácsadója a bejelentett megszorítási csomaggal kapcsolatban egy tévéinterjúban úgy fogalmazott, hogy „az utolsó utáni pillanatban” érkezett. Szerinte más megoldás nem volt, húsz év alatt ugyanis az ország egy csőd-közeli gazdasági és politikai modellt termelt ki, amely fogyasztáson, infláción és spekulatív befektetéseken, lopáson alapszik. „Bolondok vagyunk, ha nem végezzük el, amit kell” – érzékeltette a helyzet súlyosságát Paul-Vass. ◀

Védjegyesül a hagyomány

Hírösszefoglaló

Előrehaladott fázisban van tizenhat román élelmiszeripari cikk európai uniós bejegyzése ahhoz, hogy megkapja a hagyományos termék védjegyet – jelentette be tegnap Mihail Dumitru mezőgazdasági miniszter (képünkön). Az, hogy a sike-

resen pályázók feltüntethetik majd a származási régiót, nemcsak a gyártónak, hanem az illető földrajzi tájegységnek is nagy lehetőséget jelent. „Bár a termelők nem látják be előnyeiket, az európai védjegy megszerzése könnyíteni fog az árukivitelen” – mutatott rá Lucia Romanes-

cu, az agrárminisztériummal szorosan együttműködő Hagymányos és Környezetbarát Termékek Országos Szövetségének igazgatója.

„Aktívabban kellene szerepelelnünk termékeinkkel. A méz, a tejből vagy húsból készült különböző élelmiszereink csak kis hányadát képezik a hazai igényeknek” – ismerte be Dumitru, hozzátéve, a minisztérium segítséget nyújt a minőség fejlesztéséhez, illetve a termékek külföldi ismertetésében. A szaktárca adatbankja már több mint 2600 terméket tart nyilván, melyek országos szinten hagyományosként vannak bejegyezve – ez az egyik alapfeltétele az európai minősítésnek. Eddig mindössze egyetlen román árucikknek sikerült megszerezni a magas európai minősítést, a Topoloveni-ben gyártott szilvaíznek. A védjegyre várakozó tizenhat termék között van a brasói füstölt pisztráng illetve a Pleşcoiban gyártott kolbász-különlegesség is. ◀

HIRDETÉS

**Íme mit lehet
4 milliárd dollárral
tenni Romániában.**

DRAGOŞ TĂNASE
Vezér Igazgató
Roşia Montană Gold Corporation

PÉNZ A ROMÁN
GAZDASÁG SZÁMÁRA

PÉNZ AZ ÁLLAMI
KÖLTSÉGVETÉS SZÁMÁRA

A BEFEKTETŐ NYERESÉGE

A verespataki projekt 1,8 milliárd dollárt biztosít a román állam részére és további 2,2 milliárd dollárt a román gazdaság számára.

1,8 milliárd dollár a román államot illeti közvetlenül járulékokból, jutalékokból, adókból és illetékekből. Ebből az összegből **20.000 ANL lakás építhető**, vagy **270 km autópálya**, ami több mint a jelenlegi használható autópályák hossza. **Ebből 40, egyenként 300 ágyas városi kórház építhető.** A román állam által, verespataki projektből nyert összegből **400.000 lakás** szigetelhető vagy több mint **400 km vasút építhető. Szükségünk van mindezekre?**

A többi **2,2 milliárd dollár**, ami a román gazdaságba kerül absztrakt összegként jelenik meg. De mi lenne, ha bérként jelenítenénk meg? **300.000 alkalmazott**, egy évre elegendő átlagmunkabéret jelent. Mindez olyan körülmények között, hogy a befektető **1,3 milliárd dollár** nyereségre számít. Egy elfogadható nyereség **egy 20 évre** kiterjedő beruházás esetén.

A verespataki projekt Romániának szól.
További információkért keresse az rmgc.ro honlapot.

Fertőtlenítés után decentralizáció

Antal Erika,
Fleischer Hilda, Kovács Zsolt

„Tiszta decentralizáció következik: a kórházakat adósságmentesen és kötelezettségek nélkül adjuk át az önkormányzatoknak” – jelentette be tegnap Bukarestben Cseke Attila egészségügyi miniszter, miután a kormány szerdai ülésén elfogadta a decentralizációt lehetővé tevő jogszabálysomagot.

„Az egészségügyi minisztérium fennhatósága alá tartozó 435 kórház közül 373 kerül át az önkormányzatokhoz, a helyi vagy megyei tanácsok felügyelete alá. A lista végleges, az átadás pedig a szaktárca és az önkormányzatok közötti szerződés alapján, 30 napon belül megtörténik” – nyilatkozta lapunknak Bukarestben a tárcavezető. Cseke megjegyezte, a minisztérium felügyelete alatt marad 62 országos jelentőségű szakintézet és egyetemi központ. „A döntés a ma működő kórházak 85 százalékát érinti. Ez egy fontos lépés a magyar közösség szempontjából is, hisz a helyi közösségek végre érvényesíteni tudják a szubszidiaritás elvét, eldönthetik, hogy milyen szolgáltatásokat szeretnének saját kórházaiukba” – magyarázta az ÚMSZ-nek a miniszter. „Az állam kilencven napon belül kifizeti a 674

Cseke Attila miniszter és Markó Béla RMDSZ-elnök a tegnapi sajtókonferencián

Fotó: Fleischer Hilda

millió lejes össztartozást, amelyet a kórházak az elmúlt évek során felgyűjtöttek, ezt garantálja ez a törvénycsomag” – tette hozzá Cseke.

„Az RMDSZ továbbra is azoknak a válságkezelő intézkedéseknek a kidolgozását sürgeti, amelyek révén elérhető a jelenlegihez hasonló helyzet kialakulása. Egyik ilyen rendelkezés a decentralizációs folyamat felgyorsítása” – kommentálta Markó Béla RMDSZ-elnök a a frissen elfogadott törvénycsomag fontosságát. Mint hozzátette: az első és nagyon fontos reformintézkedés az egészségügyi decentralizáció.

Felelősség, lehetőség

Kérdésünkre, miszerint lesznek-e problémás kórházak, ahol az átadás-átvétel gondokat okoz, az egészségügyi miniszter derűlátóan válaszolt. „A felelős önkormányzati vezetők felelősen veszik át a kórházakat, mert megértik, hogy ez róluk és értük szól, átláthatóbbá, elérhetőbbé tehetik az egészségügyi szolgáltatások rendszerét” – összegzett Cseke Attila. Mint hangsúlyozta, az átalakítás nem csak a struktúra reformjáról, hanem az egészségügyi szolgáltatások új típusú minőségbiztosításáról is

szól. „A megyei önkormányzatok ezen túl a hiányosságokért is felelnek majd. A decentralizáció nem jelent külön megterhelést rájuk nézve, hisz a kórházak finanszírozása ezentúl is a biztosítóval kötött szerződéssel történik, és az egészségügyi tárca is biztosítja az országos egészségvédelmi programokon keresztül folyósított pénzt” – magyarázta a finanszírozás mikéntjét a miniszter.

Új koncepció jól seper

Háromszéken júliusig négy kórház kerül az önkormányzatok tulajdonába, mindössz-

sze két országos érdekeltségű intézmény, a kovásznai szív- és idegrendszeri betegek kórháza marad a szaktárca hatáskörében. A kórházdecentralizáció után a sepsiszentgyörgyi sürgősségi kórház új menedzsmenttel működtetik tovább, magyarázta lapunknak Tamás Sándor. Kovászna megye tanácselnöke szerint nem szeretnék az tovább vinni, amit mástól kapnak, ezért új koncepciót dolgoznak majd ki a helyi kórházi szakemberekkel. Tamás nyomatékosította: biznak Cseke ígretében, hogy az intézmény adósságait kiegyenlítik, és finanszírozzák a korszerűsítés költségeit. A szentgyörgyi kórház a megyei önkormányzathoz kerül, mivel az egész megyét kiszolgálja. Itt idén befejezik az épület korszerűsítését, jövőre pedig felszerelik a kórházat. A kézdivásárhelyi, baróti és Kovászna városi kórházak a helyi önkormányzatok alárendeltségébe kerülnek át.

Remények és aggályok

Albert István, a szentgyörgyi megyei kórház orvos-igazgatója lapunknak elmondta: üdvözlö a decentralizációt, hiszen így olyan döntéshozók kezébe kerül a kórház, akik ismerik a helyi viszonyokat. Ám a kórházigazgató szerint

kétséges, hogy a decentralizálás segít majd az egészségügyi intézmények anyagi helyzetén, hisz a rendszer alulfinanszírozása az igazi probléma. Lehet és kell a szükségletekhez méretezni az ellátást, de a kórházak finanszírozását az nem fogja megoldani. Albert szerint a kórházak múlt év végéig felhalmozott adósságait kifizeti a tárca, de további gondot jelent majd a jelenlegi finanszírozási feltételek mellett az aktuális kötelezettségek teljesítése.

Maros megyében a kórházakat már 2002-ben átvette a megyei tanács, az új törvény alapján pedig a szolgáltatásokat is átveszi az önkormányzat. Bartha József gazdasági igazgató lapunknak elmondta, az átvétel a törvényben előírtak szerint történik, de ha a város is igényt tart arra, hogy saját kórháza legyen, figyelembe veszik. Bartha szerint nő a nyomás a megyei tanácsra, mert az egészségügyi alkalmazottak elvárásait és követeléseiket nem a szaktárca, hanem az önkormányzaton kérik majd számon. A Maros megyei önkormányzat munkatársa úgy véli, a decentralizálás előkészítése egyoldalúan történt. „Érintett felek vagyunk ebben az ügyben, de a döntésbe nem vontak be minket.” – figyelmeztetett a gazdasági igazgató. ◀

EU-tábor, ezúttal Marosfőn

Sipos M. Zoltán

Tusnádfürdő helyett Marosfőn jelentkezik idén a Magyar Ifjúsági Értekezlet által életre hívott EU-tábor, minthogy a tusnádi helyszínre sok panasz érkezett az elmúlt években – indokolta lapunknak Bodor László, az EU-tábor főszervezője a helyszínváltást. A bejáratott program azonban idén is friss tapasztalatokat kínál – ígéri a szervezők. A június 29-e és július 4-e között megrendezendő tábor koncepciójában nem változik a politikai-társadal-

mi aktualitások követése, beemelése a táborprogramba. „Idén a még kidolgozás előtt álló uniós stratégia, az Európa 2020 a központi témánk. Az ifjúsági kérdéseket követjük: a hazai és a külföldi munkavállalás lehetőségeit járjuk körül neves szakértők, közéleti személyiségek és politikusok bevonásával” – nyilatkozta lapunknak Bodor. Mint mondta, az „Állás, megállás nélkül” címet viselő kérdéskör fontos a fiatalok számára, ezzel magyarázható a rendezvény iránti fokozott érdeklődés, idén is

nagyszámú látogatót várnak a szervezők. A résztvevők többek között a romániai magyar oktatásról, a különböző továbbképzési, továbbtanulási lehetőségekről és szakmai gyakorlatok fontosságáról hallgathatnak előadásokat. Szó esik majd a munkaerőpiac változásairól, a mobilitást szolgáló lehetőségekről. A kitartó táborlakók betekintést nyerhetnek a multinacionális cégek szervezeti életébe is. A szervezők június 24-ig várják 17 és 35 év közötti fiatalok jelentkezését az eutabor.miert.ro honlapon. ◀

HIRDETÉS

BARABÁS, MUNKÁCSY, SZINYEI és kortársaik

REMEKMŰVEK A 19. SZÁZADI
MAGYAR FESTÉSZETBŐL

CSÍKI SZÉKELY MŰZEUM
2010. május 1 – július 25.
www.csikimuzeum.ro

A kiállítás létrehozói:

Főtámogatók:

Média partnerek:

Akkor is kicsi, ha nagy számmal írjuk!

4,999%

0,1%
havi kezelési költség

0%
folyósítási díj

4,99%
fix kamat az első évre

- 4,99%* fix kamat az első évre;
- 3 havi EURIBOR + 4,33% az első évi fix kamat után;
- 2010 végéig ingyenes OTPdirekt;
- 3 hónap türelmi idő.

* 40 000 eurós lakásvásárlási hitel vagy jelzálog alapú személyi hitel esetén, 357 hónapos futamidő és 6,37% tényleges éves kamat mellett a teljes kifizetett összeg: 85 794 euró.
Az ajánlat 2010. április 27. és június 30. között érvényes

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

Megbizunk egymásban

euró alapú jelzáloghitel

▶ Röviden

Széchenyi-vetélkedő Szatmárnémetiben

Öt középiskola hat diákcsapata vesz részt ma Szatmárnémetiben, a Kölcsey Ferenc Főgimnázium dísztermében azon a vetélkedőn, melynek témája gróf Széchenyi István élete és munkássága. A vetélkedőt a „legnagyobb magyar” halálának 150 évfordulója alkalmából szervezte a Szatmár Megyei Széchenyi Emlékbizottság, amelynek idén ez a harmadik ilyen jellegű rendezvénye, kettőt pedig ezután tart.

Robert Capa-kiállítás Arkoson

Ebben az évben a kecskemeti Magyar Fotográfiai Múzeum Robert Capa gyűjteményét mutatják be a nagyjárműnek az Árkosi Művelődési Központban. A kiállításon a Capa fotográfiai mellett bemutatjuk a világhírű magyar háborús fényképész életútját is, aki „rövid földi pályafutása során sokat élt és szenvedett. A kiállítás megnyitójára, az 1944-es normandiai partraszállás napjára tűzték ki.

Aradiak az Atelieren

Hétfőn, június 7-én az Aradi Kamaraszínház a *Lovak az ablakban* című, a Pécsi Harmadik Színházzal koprodukcióban készült előadást játssza a XVIII. ATELIER Nemzetközi Színházi Fesztiválon, az ország legrégebbi nemzetközi színházi fesztiválján, amelyet június 6-12 között rendeznek meg Nagybányán.

Elégtelen Bocsárdi Lászlónak

Kovács Zsolt

▶ Felborzolta a kedélyeket Sepsiszentgyörgyön az a hír, hogy Bocsárdi Lászlónak, a Tamási Áron Színház igazgatójának újra versenyvizsgáznia kell, ha meg akar maradni tisztségében. Az intézményvezető öt éves menedzseri tevékenységét elemző bizottság ugyanis 8,92-re értékelt a több díjat besöprő rendező eddigi munkáját. A törvény előírja, hogy ha 9-es feletti jegyet kap, akkor versenyvizsga nélkül meghoszábbítják a szerződését, 7 és 9-es között jelentkezhetsz a versenyvizsgára, míg 7-es alatt nem is vizsgázhat.

Az igazgató tevékenységét az Antal Árpád polgármester által kinevezett háromfős bizottság végezte: Deák Gyula Levente, a Háromszék Táncegyüttes igazgatója, Klárik Attila RMDSZ-es tanácsos, az önkormányzat kulturális bizottságának tagja és Balázs Éva, a marosvásárhelyi Nemzeti Színház nyugalmazott színművésze. Bocsárdi Lászlót a napokban értesítették a bizottság döntéséről. Értesülésünk szerint a testület Bocsárdi László művészeti tevékenységét kifogástalannak értékelt, viszont volt néhány kifogásuk a menedzseri tevékenységével kapcsolatban, ezért kapott pontlevonást.

Bocsárdi fellebbezik

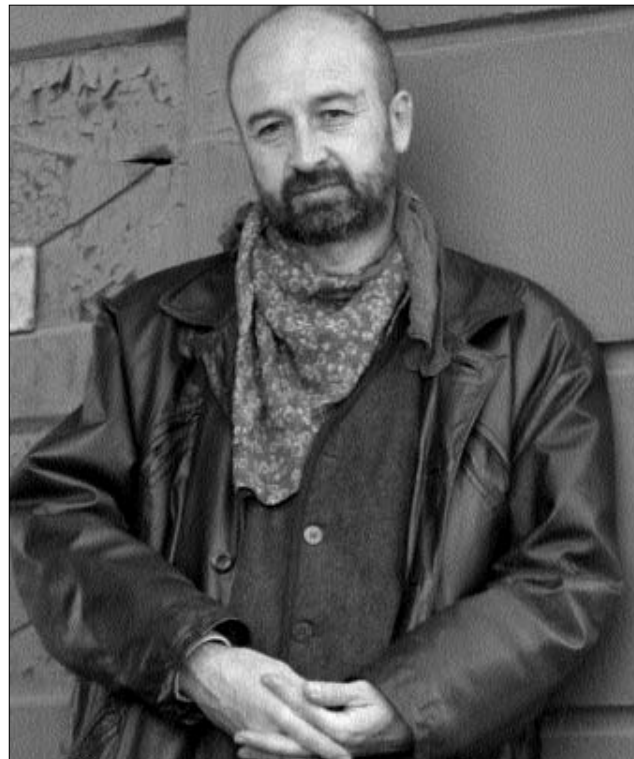
„Értetlenül állok a Tamási Áron Színház tevékenységét elemző bizottság döntése előtt. A város által kijelölt vizsgabiztosok értékelése alapján olyan ítélet született igazgatói tevékenységemről,

mely szakmai vagy gazdasági szempontok alapján nem értelmezhető, és így számomra elfogadhatatlan” – írja tegnap közzétett nyilatkozatában Bocsárdi László, aki szerint a város önkormányzata menedzseri tevékenységét értékelését nem a törvény által megjelölt dokdumentum – azaz a menedzseri terv – alapján végeztette el. Ezért az igazgató kiállításra helyezte, hogy eljárásbeli hibákra hivatkozva megfellebbezi a bizottság döntését.

Politikai szándék?

Közleményében Bocsárdi részletesen beszámolt a színház nézőszámának növekedéséről, illetve az intézmény szakmai színvonalának emelkedéséről. Ugyanakkor leszögezte, hogy az elmúlt időszakban folyamatosan csökkent a rendelkezésükre álló pénzüsszeg, emiatt idén a színház kénytelen három hónapra felfüggeszteni összes alkalmazottjának munkaszerződését, így spórolva pénzt arra, hogy ősztől új előadásokat készíthessen. Bocsárdi László ezért politikai szándékot érez belefolyni az intézmény ügyeibe, számára a színházból való eltávolítása „előre eldöntött játszmának tűnik”.

Politikai játszmának tartja az igazgatóval történeteket a Magyar Polgári Párt (MPP) tanácsosainak frakciója is. Az ügyben kiadott közleményük kifogásolja, hogy nem a sepsiszentgyörgyi önkormányzat döntött Bocsárdi László menedzseri vizsgáztató bizottságának összetételéről és a vizsga eredményé-

Bocsárdi László megfellebbezi a bizottság döntését

ről, hanem egy, a polgármester által személyesen kinevezett bizottság. „A vizsgálat lebonyolítását az MPP frakció teljes megkerülésével szervezték meg, jól érzékelhető szándékkal, hogy Bocsárdi Lászlót meneszszék” – áll a nyilatkozatban.

Klárík: betartottuk a törvényt

Klárík Attila lapunk érdeklődésére elmondta: a 189/2008-as kormányrendelet szerint a háromtagú bizottságban kétharmad arányban volt jelen a szakma és egyharmad arányban a fenntartó önkormányzat képviselője. Leszögezte: a testület szigorúan a törvénybe írt kritériumrendszer sze-

rint értékelt, és elutasította Bocsárdi László állítását, hogy a politika belefolyt volna a munkájukba. Az MPP közleményére reagálva emlékeztetett, a tanács döntött arról, hogy milyen módon jelölik a bizottságot. „Nem igazak azok a híresztelések, amelyek szerint meneszteni szeretnék Bocsárdi Lászlót, és új igazgatót helyeznének helyébe, hiszen értékeljük az általa képviselt művészi színvonalat és rendezői tevékenységét” – nyilatkozta Klárík Attila.

Online petíció Bocsárdiért

Sepsiszentgyörgy polgárai, műkedvelő közönsége online petíciót kezdemé-

nyeztek, hogy felhívják a sepsiszentgyörgyi önkormányzat figyelmét az értékelő bizottság „szakmailag hiányos, igazságtalan értékelésére”. Az aláírók kérik az ügyben illetékes vezetőket, hogy orvosolja a helyzetet. „A kultúra diplomáciai eszköz egy város, egy ország életében. A Tamási Áron színház ezt a szerepet tölti be, kulturális nagykövete Sepsiszentgyörgynek, országos és nemzetközi szinten képviseli a város hírnevét, széles társadalmi elismertségnek örvend belföldön és külföldön egyaránt. Ehhez Bocsárdi László igazgató kétségtelenül hozzájárult, intézményvezetői és rendezői minőségében egyaránt” – áll a felhívásban.

A helybéli *Háromszék* napilap fórumán egyaránt megjelentek Bocsárdi László tevékenységét bíráló és támogató hozzászólások. „A fesztiválok elnyert díjakat nem a közönség osztja, hanem a szakma, márpedig a szakmai kritériumnak megfelelő nem egyenlő azzal, hogy a közönség számára feltétlenül fogyasztható-e egy produkció, vagy nem” – írja egyik internetes hozzászóló, aki az egyensúlyra való törekvést hiányolja a sepsiszentgyörgyi társulattól. Egy másik fórumozó pedig kifejti: „a díj nem jelent nekünk nézőnek semmit, ha csak nem tölt el büszkeséggel a tény, hogy városunk színháza szerepel legjobbként egy fesztiválon, vagy külföldön néhol azért ismerik Sepsiszentgyörgy fogalmát, mert Bocsárdi László nevével kapcsolatba lehet hozni.” ◀

Öt erdélyi kiadó a budapesti könyvhéten

Munkatársunktól

▶ Öt erdélyi, székelyföldi kiadó is jelen van Budapesten, a 81. ünnepi könyvhéten, amelyet tegnap délután nyitott meg Borbándi Gyula, Zürichben élő Széchenyi-díjas író-történész, a nyugati magyar irodalom kiemelkedő alakja.

Trianonra hangolva

A hagyományos seregzelemle központi színhelyén, a Vörösmarty téren és környékén kívül ezúttal a Holokauszt Emlékközpont és további ötven város – köztük Balatonfüred, Győr, Nagykanizsa, Zalaegerszeg és Debrecen – is bekapcsolódott a rendezvénybe.

Zentai Péter László, a szervező Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése igazgatója a megnyitó előtt elmondta: a magyar könyv ünnepére mintegy négyszáz új kötet jelent meg; közülük több is

foglalkozik a 90 esztendeje meghozott trianoni döntéssel. A romániai magyar kiadók közül öt kiadvánnyal van jelen a marosvásárhelyi Mentor; egyik újdonságuk címe épp *Erdélyről Trianonban*. A csíkszeredai Pallas Akadémia négy, a kolozsvári Kriterion és az ugyancsak csíkszeredai Bookart egy-egy új kötetet mutatja be, a kolozsvári Komp-Press pedig a Korunkkal, illetve a Minervával közös kiadvánnyal jelentkezik. A Romániai Magyar Könyves Céh az egész rendezvény idején több dedikálást is szervez a művek alkotói számára.

Új színek a könyvhéten

Mától vasárnapig könyv, film, kép és zene találkozik a budapesti Holokauszt Emlékközpontban; az egyre több kulturális rendezvénynek otthont adó intézmény idén csatlakozik először az ünnepi könyvhéthez. A három napon át tartó progra-

Eszterházy Péter író is támogatja a digitális könyvterjesztést

mok sorát énekszóval, a Sepsiszentgyörgyi Református Kollégium kórusának fellépésével nyitják meg. Az ünnepi könyvhét új színfoltja lesz holnap a budapesti Vörösmarty téren a Könyvek Éj-

szakája, amikor az egész tere megvilágítják, és az írók késő éjszakáig dedikálóasztalok mellett várják olvasóikat. Az „ötletgazda” Supka Géza javaslatának megfelelően (1927-ben ő javasolta finn

és olasz mintára a könyvünnep megtartását) játékos, bohém programok szórakoztatják az érdeklődőket, Zentai Péter László elmondása szerint „lesz utcabál, tánc, zene, móka, kacagás”.

Fotó: MTI

Az első e-könyv-hét

A Magvető Kiadó Ünnepi Könyvhétre megjelenő újdonságai először érhetőek el digitális változatban. „A kortárs magyar irodalom meghatározó szerzői beleegyezésüket adták, hogy a nyomtatott változattal egyszerre jelenhessenek meg műveik e-könyvben” – írja a *kultura.hu*. „Az ország kiemelkedő alkotóinak döntése szimbolikusan is értelmezhető. Ha Eszterházy Péter, Závada Pál, Garaczi László, Nádasdy Ádám, Takács Zsuzsa, Szabó T. Anna és Szilasi László úgy döntöttek, hogy a megjelenéssel támogatják a digitális könyvterjesztést, az mindenképpen üzenet a szakmának, és jó hír az elektronikus tartalmakra váró közönségnek. A Magvetővel kötött megállapodásunk értelmében a könyvheti címek mellett a teljes kortárs katalógus digitalizálása is folyamatban van” – nyilatkozta Weiler Péter, az eKönyv Magyarország társ-ügyvezetője. ◀

Június 4., péntek

Az év 23. hete és 155. napja, hátravan 210 nap

Ma Bulcsú, Kerény nevű olvasóinkat köszöntjük. A Bulcsú régi magyar személynév, ismeretlen eredetű.

A Kerény régi magyar személynév, amely a latin Quirinus névből származik. Ez a név a latin quiris szóból ered, aminek a jelentése: lándzsás.

Szombaton a **Fatimák** ünnepelenek. Vasárnap a **Norborteket** köszöntjük.

Hétfőn **Róbert** napja van.

Vicc

Egyik reggel az igazgató bemegy az irodájába, és ott találja az egyik osztályvezetőt, amint épp a titkárnővel csókolózik. Felháborodva rákiált:

– Géza, hát ezért fizetem magát?

– Nem, uram, ezt ingyen teszem.

Évfordulók

• 1920-ban Versailles-ban, a Nagy-Trianon palotában aláírták a Magyarország területének kétharmadát elcsatoló trianoni békeszerződést.

Június 5., szombat

• 1972 óta környezetvédelmi világnap

Június 6., vasárnap

• 1913-ban született Gobbi Hilda magyar színésznő.

Recept

Búzadeszert

Hozzávalók: 30 dkg búza, 0,5 l tej, 20 dkg dióbél, porcukor.

Elkészítése: A búzát többször leöblítjük, majd fél liter vízben puhára főzzük. Hozzáöntjük a tejet, és lassú tűzön addig főzzük, míg besűrűsödik. Kis tálkákba osztjuk, megcukrozzuk, tetejét megszórjuk dióval. Hagyjuk kihűlni, majd egy órára hűtőszekrénybe tesszük.

A hatos lottó nyerőszámai:
13, 33, 16, 25, 1, 9.

Gondolatjel

Visky István rovata

Óvakodjunk az olyan elvektől, amelyek sokat jövedelmeznek. Az elvek fontos részei az egyenes és feddhetetlen életnek, éppen ezért a hamisság szeret az elvek tiszta ruhájába öltözni. Nehéz az ilyen hamisságokat leleplezni, hiszen az elvek mindig tiszteletre méltó dolgok sejtetnek, amivel ha nem is értünk feltétlenül egyet vagy nem tart-

juk helyénvalónak, mégis elfogadjuk, hiszen az elvekben nem illik kételkedni. Az elv az életvezetés legfőbb irányítója. Csakhogy néha az elvek semmi egyebet nem szolgálnak, csupán az ember hiúságát és önzőségét. Amikor egy elv elkezd jól jövedelmezni, akkor mindig felülvizsgálásra szorul. A legtöbb nyereség ugyanis valaki másnak a kárára történik.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Megtudod, hogy valaki, akiről nem is gondoltad volna, a szívében viseli a sorsod. Fejezd ki az iránta érzett háládat, és a jövőben is igyekezz rászolgálni a bizalmára.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Egy kollégád vagy nem ismerősöd a segítségedet kéri. Bár a te életed sem nevezhető problémamentesnek, ne utasítsd őt vissza!

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Ha teheted, mozdulj ki! Egyfelől rád fér már egy kis változatosság, másfelől pedig nagyszerű kapcsolatokat alakíthatsz ki, melyek pozitívan befolyásolják majd a jövődet.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Rádöbbsz, hogy gyógyító energiákkal rendelkezel. A környezetben többen is jobban érzik magukat a pusztán jelenlétedtől és néhány kedves szavadtól.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

A nap folyamán többször kerül sz teljesítőképesseged mélypontjára. Ilyenkor képzeld el, hogy minden belégzéssel energia tölti el a szervezetedet.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Úgy érzed, minden igyekezeted ellenére háttérbe szorulsz a munkahelyeden és/vagy a családotokban – erről nem csak a környezeted tehet, hanem te magad is.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Ma különösen fejlett a kritikai érzéked. Számold el magadban háromig, mielőtt bármit mondasz vagy teszel. Ellenkező esetben akarod ellenére is megbánthatsz valakit.

SKORPIO (X. 23.–XI. 22.)

Igazságtalanság ér a főnököd részéről. Mivel a munkahelyeden amúgy is feszült a hangulat, bármennyire is nehezedre esik, nyeld le a békát!

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Felmerül benned a gyanú, hogy a partnered nem egészen őszinte hozzád. Számonkérés helyett kezdeményezz vele egy beszélgetést!

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Ha állásajánlatot kapsz, semmi képp ne kapkodj el a döntést. Lehet, hogy a potenciális munkaadó jobb feltételeket, netán magasabb jövedelmet kínál.

VÍZONTÓ (I. 21.–II. 19.)

Munkahelyeden kiéleződik az elletent a különböző körök, csoportok között. Amennyire lehet, maradj ki a konfliktusból! Ellenkező esetben magadra haragíthatsz valakit.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Szavaidnak és tetteidnek nagyobb befolyása van a jövőre, mint gondolnád. Igyekezz alkalmazkodni az emberekhez és a körülményekhez egyaránt.

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Keleten és a középső országrészben több óras napsütés valószínű, csak elvétve fordulnak elő nyári záporok, zivatarok. Az északnyugati tájakat viszont egy hidegfront érinti, ezért ott többfelé borongós, esős idő várható.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
napsütés időnként felhősödéssel	21°C	11°C
napsütés időnként felhősödéssel	20°C	9°C
napsütés felhőkkel	25°C	13°C
napsütés felhőkkel	16°C	9°C
esőre, záporokra számíthatunk	18°C	12°C
esőre, záporokra számíthatunk	19°C	11°C
napsütés időnként felhősödéssel	21°C	12°C
napsütés időnként felhősödéssel	19°C	13°C
napsütés időnként felhősödéssel	21°C	11°C

Problémás vendég

Horváth István

***	VÉDETT-SÉG, MEN-TELM JEG	SORBAN ALLI	SZERB ...; MAGYAR IRO	ELEMI RÉSZECSCKE	TENGERI ALLAT	***	ARRA-FELE!	GALAMB-FELE MADÁR	PEER ...; IBSEN KOLTE-MÉNYE
... NEWTON; ANGOL FIZIKUS						ÖREG			
MEXIKÓ MÁSODIK LEGNÉPESES VÁROSA						MÓRICZ ZSIGMOND REGÉNYE			
MÁLTAI AUTÓK JELZÉSE		SPORT-FOGADÁS					RADON VEGYJELE		
ELŐKE-LŐSÉG MEGSZÓ-LÍTÁSA		MÁR JÓ IDEJE			PÉNZT AD KI		HATODIK ELŐTT ALL		
A-NÁL PÁRJA				PESTI EGYETEM	LOVAG FEJFEDŐJE				HORDÓ-JELZŐ
GYAKORI HÁTARRAG			MIFÉLE?	KIKÖTŐ-GÁT				AMPER	
NŐ A MÁK			TANÁRI TESTÜLET					OLASZ NOB-JEL	
MÁSSÁ FORMÁLÓ									
CIPŐ HÁTSÓ RÉSZE						MÉHLAK			

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális), Bogdán Tibor (Hátér), Darvas Beáta (Kultúra), Nagy Vajda Zsuzsa, Szakács Zsuzsanna (Gazdaság), Turós-Jakab László, Vásárhelyi-Nyemec Réka (Sport), Farkas István (Média), Orosz Anna (Életmód), Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Szász Pólika

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582, Baló Levente 0748-784679 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0788-822442 (Csíkszereda), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Kánya Gyöngyvér – +36 20 532 8751 (Budapest), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sikke Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Képszerkesztő:
Tófan Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Mihăiteanu Albert

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Gazdasági igazgató:
Chirode Linda

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilagy)

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségnek, pénztalvánnyal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknek. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

A Romániai Pédányszám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

MÉDIAPARTNEREK

Apróhirdetés

Eladó vagy kiadó Kibédén (Maros megye, 8 km Szovátától) 3 szobás, összkomfortos, bútorozott modern ház, gazdasági épületekkel, udvarral. Telefon: 0740-180058.

Eladók nyúl- és fűjütrecek, rézüst, gyalupad fából, vasasztalok márvánnyal, 50 literes demizsonok, gyermeksilécek, nagy diófaasztal, 500 régi könyv, magyar és német nyelvű. Telefon: 0745-303678.

agnus
RADIO 88.3 FM
www.agnusradio.ro
Kolozsváron mostmár mindenütt HALLHATÓ!
FM 88.3 98 102 106 108 MHz

rtm
MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
ahol talál a szó

Szombat
2010. június 5.

DUNA TV
8.30 Mesék
9.25 Hol volt, hol nem volt...
9.45 Cimbora
10.10 Kutyaélet
10.40 Vissza Sherwoodba! (sor.)
11.00 Az egyházi művészet kincsei
11.35 Vigyázó szemekkel a világ körül
12.30 Kikötő (ism.)
12.45 Híradó
13.05 Isten kezében
13.35 EtnoKlub
14.50 Kisenciklopédia
15.00 Hollandia - Magyarország labdarúgó-mérkőzés
17.00 Floyd Spanyolországban
17.35 Mi vagyunk az unió
18.00 Talpalatnyi zöld
18.30 Kirakat
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 "A zene az kell"
20.30 Sophie - Sissi lázadó húga (német f., 1. rész)
23.40 Dunasport
23.55 Lélek Boulevard
23.25 Holtan érkezett (am. f. dráma)

m1
6.50 Ma Reggel
9.00 Híradó
9.10 Európa Magyarországon
9.40 Bob, a mester
10.05 Thomas, a gőzmozdony
10.30 A kis Amadeus
10.55 Clic és Kat
11.05 Inami
10.30 Vízduma (rajzf. sor.)
11.35 Ötösfogó (sor.)
12.05 Sötét jóslat (anim. sor.)
12.30 Delta
13.01 Hírek
13.05 Út Dél-Afrikába...
13.40 Egészség ABC
14.10 Női szemmel
14.40 Fogadóóra
15.10 Pro natura
16.05 Hogy volt?!
17.45 A harapós férj (magyar vígj., 1937)
19.10 Életképek (sor.)
20.30 Híradó este
21.00 SzerencseSzombat
21.40 Nemzeti összefogás az árvízkarosultak javára
23.45 Hírek
0.00 Parfüm (német-fr.-sp. f. dráma, 2006)

m2
8.55 Hogy volt?!
10.55 M I É R T ?
12.25 Közjáték
12.35 Vannak el nem csókoltsók
13.01 Natúra
13.25 Kézfogás
13.50 Videolevél
14.20 Yann Arthus-Bertrand
15.05 Mindentudás Egyeteme
15.55 A hangszerszertés mesterei
16.25 Új-Zéland - Darwin nyomában
17.15 Gyaloglás Gulágföldön
18.10 A négy pánccs és a kutya (sor.)
19.05 Angyalbőrben (sor.)
20.00 Vakáción a Mézga család
20.30 Sztársáv
21.00 Híradó este
21.20 Sport hírek
21.25 Zsüti, a slágerkirály
22.20 A fekete város (magyar sor.)
23.15 A harapós férj (magyar vígj., 1937)
0.35 A svájci angyal (svájci vígj., 2006)

RTL KLUB
8.00 Kölyökklub
10.15 Disney rajzfilmek
11.00 Slayrs
- A kis boszorkány
11.25 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
12.25 A dadus (am. vígj. sor.)
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Autómánia
13.50 Daybreak - Időbe zárva (am. krimisor.)
14.45 A dadus (am. vígj. sor.)
15.15 Tengeri őrző (olasz sor.)
16.15 Robin Hood (angol sor.)
17.15 Támad a Mars! (am. akció-vígj.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Fókusz Plusz Magazin
20.30 Egy esküvő, nyolc gyerek (am. vígj., 2005)
Utána: RTL-hírek
22.10 Halálos fegyver 2. (am. akció-vígj., 1989)
0.30 28 nappal később (angol-francia akcióthrill., 2002)

TV2	TV 2
7.25 Tv2 matiné	
11.05 Mókás állatvilág	
11.35 Szurikáták udvarháza	
11.45 Doktorológia Leslie Nielsen módra	
12.05 A világ legerősebb emberei	
12.35 Két Testőr	
13.05 Babavilág	
13.35 A láthatatlan ember (sor.)	
14.35 A kiválasztott - Az amerikai látnok (am. sor.)	
15.35 Rejtélyek kalandorai (sor.)	
16.35 Doktorok (am. sor.)	
17.35 Trinity kórház (am. sor.)	
18.35 Knight Rider (am. sor.)	
19.30 Tények	
20.05 Magellán	
20.35 Az olasz meló (am.-fr.-angol thrill.)	
Közben: Kenósorsolás	
22.40 Charlie kettős élete (am.-német thrill.)	
Közben: Kenósorsolás	
0.40 Walker (am.-mex.-sp. akcióf.)	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Széles út
9.30 BBC Reporters (ism.)
10.05 Felfedező
10.30 Arcok a liftben
11.05 Különkiadás
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 BBC Click
14.30 Negyedik
15.05 Garázs - Ahonnan az autózás indul!
15.30 Hírvilág extra (ism.)
16.05 Ősök tere (ism.)
16.30 Ingatlanpiac (ism.)
17.05 Értékmentés másként (ism.)
17.30 Európai híradó (ism.)
18.00 Híradó
18.30 Célpont (ism.)
19.05 Sziluett
20.00 Híradó
20.30 Riasztás (ism.)
21.05 Civil kaszinó (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Hírvilág extra (ism.)
23.05 Arcok a liftben (ism.)
23.30 BBC Híradó
0.05 Vetítő (ism.)

TVR 1
7.25 Az emlékek éneke... az ének emléke (ism.)
7.55 Jelek
8.25 Világraszóló előadás
9.00 Disney Klub
10.00 Noé bárkája
10.30 Nappalok és éjszakák
11.00 Hannah Montana (am. sor.)
12.00 A család sztárja
13.00 Európa minket is érint
14.00 Hírek
15.20 Találkozunk a TVR 1-en
16.30 Mioritza Niuz
17.00 Utazó egy életen át
17.35 Tévéenciklopédia
18.30 TIFF beszámoló
18.35 Népi hagyományok
19.40 Sport
20.00 Hírek
21.00 Előtte és utána
21.10 5 csillagosok
23.00 A Simpson család (am. rajzfilm sor.)
0.00 B-EST IFF Making of és éjszakák
1.10 Darkman (am. akcióthriller, 1990)

Vasárnap
2010. június 6.

DUNA TV
8.50 Kaland-Zoo
9.15 Az utolsó kántortanító
10.05 Hatodik sebesség
10.30 Moldovai csángó-magyar keresztalja útja
11.00 Csángó mise Csíksomlyón
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.00 Csellengők
14.25 Balkezes angyal (magyar vígj.)
15.50 Dunáról fúj a szél
15.55 Izorók
16.30 Magyar elsők
16.45 Pünkösdi vonatolás
17.20 Törzsasztal
18.10 Mese
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.30 Divathét
19.55 A kisdudóvók védangyala
20.15 A francia kalóz szeretője (angol kalandf.)
22.00 Honfoglaló
22.45 Heti Hírmondó
23.55 Dobrády Ákos koncert
1.40 A fiú és a kutyája (am. vígj.)

m1
9.10 Főtér
10.05 "Így szól az Úr!"
10.15 Katolikus krónika
11.20 A sokszínű vallás
11.20 Evangélikus magazin
11.45 Református ifjúsági műsor
11.50 Mai hitvallások (ism.)
12.15 Útmutató (ism.)
12.45 Evangélikus templomok (ism.)
13.01 Hírek
13.10 Sport7
13.40 Készüljünk együtt...
14.10 Út Dél-Afrikába... Labdarúgó magazin
15.10 Hogy volt?!
17.10 Keresztelő (magyar f., 1967)
18.35 Panoráma
19.05 Életképek
20.30 Híradó este
21.00 A szólás szabadsága
22.00 A Sóllyom végveszélyben (am. f., 2001)
0.25 Hírek
0.30 Sport hírek
0.40 Kultúrház
1.35 Innováció az emberért

m2
8.55 Mesék
9.40 Spuri
10.05 Derek, a fenegyerek
10.25 Sarah Jane kalandjai
10.55 Fűrész történetei
11.25 Az aranyrózsa barlangja (ol. kalandf.)
13.01 "Engedjétek hozzám..."
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
14.05 A sokszínű vallás
14.20 Evangélikus magazin
14.50 Mai hitvallások
15.15 Útmutató
16.00 Musica Historica
16.10 Miért épp a demokrácia?
17.05 ARCoéletika
17.30 Nomád szafari
17.50 A Sipsirica (magyar f.)
18.45 Broadway
19.45 Közel, távoli, tájak
20.30 Mese
21.00 Híradó este
21.25 Múlt-kor
22.00 Szigorúan piszkos ügyek 2. (hongk. krimi)
23.55 Agyó, Bukarest! (f. dráma)

RTL KLUB
7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
11.00 Trendmánia
11.35 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó Déli kiadás
13.10 Nagymenők (am. sor.)
14.05 Magyar autósport-magazin
14.25 Forma-1 Magazin
14.50 A dadus (am. vígj. sor.)
15.25 Nemzeti Vágta - 2010 (élő) Utána:
16.05 Hatoslottó-sorsolás
17.15 Ping-Pong: Az ököl színre lép (am.-hongk. akció-vígj., 2002)
18.50 Nemzeti Vágta - 2010 (élő)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Cobra 11 (német akció sor.)
21.00 A nemzet aranya (am. akcióf., 2004)
23.40 Sárkányok bosszúja (am. thriller, 2004)
1.20 Portré otthon

TV2	TV 2
7.45 Tv2 matiné	
Benne. Bajkeverő majom, Őslények országa	
11.40 Nagy Vagy!	
12.40 Stahl konyhája	
13.10 Kalandjárt	
13.45 Száguldó vipera (am.-német akció sor.)	
15.45 Álomgyári feleség (am.-auszt. vígj. sor.)	
16.40 Baywatch Hawaii (német-am. kaland sor.)	
17.40 ŐcsiKém (am. akció-vígjáték, 2003)	
19.30 Tények - Hírműsor	
20.00 Napló	
Mérlegen a valóság	
21.05 Fűrőfej Taylor (am. vígj., 2008)	
23.05 Frizbi Hajdú Péterrel (magyar talk show, 2010)	
0.05 A királyság (am. sor.)	
1.00 Acéllövődék (amerikai háborús filmdráma, 1987)	
2.50 EZO-TV	
3.40 Napló (ism.)	
Mérlegen a valóság	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Ingatlanpiac (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
11.05 Célpont
11.30 Napról napra
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás
A kultúra külön kiadásban
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Széles út (ism.)
Motoros életmód-magazin
17.05 Garázs
17.30 GyógyHír
- Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
- Friss napi információk
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értékmentés másként (ism.)
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1
7.10 A hit világa
9.00 Rajzfilmek
9.55 A Delta emberei
10.00 Mond mi fáj
10.40 Könyv szerint
11.30 A falu élete
13.00 Politikai beszámoló
14.00 Hírek, Időjárásjelentés
14.20 Napközben
15.20 Színázóelőadás: "La Puce a l'oreille", Georges Feydeau darabja
17.00 Danutz Kft.
18.00 Hírek, Időjárásjelentés
18.10 TIFF beszámoló
18.15 Danutz Kft.
19.25 Loto 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek
21.10 A titkok könyvtára 3. - A Júdás-kehely átka (amerikai akcióf., 2008)
22.50 100%-os jóátállás
23.50 Psych - Dilis detektívek (am. krimi sor.)
0.45 Danutz Kft. (ism.)
1.45 Hírek

Hétfő
2010. június 7.

DUNA TV
7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Kirakat
9.30 Isten kezében (ism.)
9.55 Élő népzene
10.25 Ablak a természetre
10.35 Vadvirágos patika
10.55 Onkológiai kutatás-fejlesztés
11.30 Család-barát
12.30 Kíváncsóság
15.00 Híradó
15.10 Kikötő
15.20 A labdarúgó világ-bajnokságok története
16.50 Magyar történelmi arcképcsarnok
17.10 Heuréka!
Megtaláltam!
17.40 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
18.30 Térkép
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Derrick (német krimisor.)
21.00 Közbeszéd
21.30 Igazmondó játék (sp.-arg.-angol rom. vígj., 2004)
23.00 Sport hírek
23.15 Sportaréna
0.00 Láz - Afrika felpörög

m1
6.50 Ma Reggel
10.00 Rondó
10.25 Roma fórum
10.55 Magyar évszázadok
11.10 A Nagy vita
11.40 SZÓSZ?!
12.30 Atjáró
13.01 Hírek
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Záróra
14.45 Mesélő cégtáblák
15.10 Delta Tudományos magazin
15.35 Hétmérföld
16.10 Kalandozó
16.35 Egy lépés előre (sor.)
17.25 Bűvölet (olasz sor.)
18.20 Magyar rock (ism.)
19.20 1100 év Európa közepén
19.40 Esti mese
20.05 Afrika gyöngyszeme (sor.)
21.00 Híradó este
21.20 Sport hírek
21.25 Afrika gyöngyszeme (sor.)
22.15 Stingers (sor.)
23.00 Beszélj meg Andréával
23.30 McLeod lányai (sor.)
0.15 Ezek a mai fiatalok! (olasz f.)

m2
6.23 Kárpát Expressz
6.50 Ma Reggel
10.00 Színészpálánták (olasz sor.)
11.05 A szólás szabadsága (ism.)
12.00 Parlamenti Napló
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar sor.)
14.35 Roma Magazin
15.05 Domovina
15.35 Ez történt Ma reggel (ism.)
17.25 Körzeti híradó
17.35 Hírek
17.45 Teadélután
18.40 Don Matteo (olasz krimisor.)
19.40 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
20.30 Híradó este
20.50 Sport hírek
21.00 Kékfény
22.00 A hentes felesége (amerikai rom. vígj., 1991)
23.45 Az Este - Hétfő
0.20 Prizma
0.30 Hírek
0.35 Sport hírek
0.45 Teadélután (ism.)

RTL KLUB
6.30 Top Shop
7.00 Reggeli
Ébresztőshow
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 06-91-33-55-33 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
14.30 Fél kettő
15.25 Kung-fu (am.-kan. akció sor.)
16.25 Kung-fu (am.-kan. akció sor.)
17.25 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mex. sor.)
18.25 Mónika - A kibeszélőshow (talk show)
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.05 Vacsoracsata - Gasztroreality
21.05 Fókusz
21.40 Barátok közt (magyar sor.)
22.20 Győzike
23.20 Showder Klub
Utána: RTL-hírek
0.35 Poker After Dark 2009 11. rész
1.30 Reflektor Sztármagazin
1.45 Ments meg! (amerikai filmsorozat)

TV2	TV 2
7.00 Magellán (ism.)	
7.25 Tények Reggel Hírmagazin	
8.00 Mokka	
10.00 Stahl konyhája	
10.10 Babapercek	
10.20 Telekvíz	
11.35 Teshop	
12.30 Egy ház emlékei - Hetediziglen (magyar f. dráma, 2002)	
14.15 Kvízio	
15.45 Lassie (am.-kan. sor.)	
16.20 Capri - Az álmok szigete (olasz sor.)	
17.30 Bűbajos boszorkák (am. sor.)	
18.30 Joshi Bharat	
19.30 Tények Hírműsor	
20.05 Sztárok a fejükre estek (magyar sor.)	
21.10 Aktív	
21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)	
22.20 NCIS (am. krimisor.)	
23.20 Gyilkos számok (am. krimisor.)	
Közben. Kenósorsolás	
0.20 Kutyaasztal (am. krimisor.)	
1.20 Tények Este	
1.50 Válságstáb	

HÍR TV
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Kontraszt
10.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásban
12.05 Ingatlanpiac (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Napról napra (ism.)
16.05 Péntek (ism.)
17.05 Célpont
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban
Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá - Vitaműsor újságírókkal
23.05 Ősök tere
23.30 Pálya
0.05 BBC World Híradó
0.30 Panaszkönyv

TVR 1
7.00 Hírek, Sport
8.00 Ébresztő
9.00 Hírek, Sport
9.15 Ébresztő
10.10 Tippivel a világ körül (francia ismeretterjesztő sor.)
11.15 Rajtunk Európa szemé
12.15 Mond mi fáj
12.50 A palota ékköve (sor.)
14.00 Hírek, Sport
14.45 Egyszerűen izletes
15.00 Teleshopping
15.30 Krónika
17.45 Az út Dél Afrika fele
18.15 Szilutbarát receptek
18.50 A palota ékköve (sor.)
19.40 Sport
20.00 Hírek

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
8.00 Miért ABC 9.00 Figyelem gyerekek! 9.35 Szabad a szembejövő sáv 10.30 IT Zon@ 11.00 Az én költségvetésem 11.30 Ég és föld között 12.00 A mágikus kő (ausztrál f.) 12.35 Balkáni szokások 13.35 Figyelem, énekelnek 15.00 Természet és kaland 15.30 Románok hagyomány 16.00 Lehet, hogy nem tudtad 16.15 Judo, női világbajnokság 18.30 Románia-Ukránia rögbi mérkőzés, világbajnokság 20.30 "Romanian Business Hall of Fame" gála 21.00 Időzsaru (am. akció sor.) 22.00 Hírek 23.10 Nagy-Britannia-Románia röplabda mérkőzés 0.50 Szabad a szembejövő sáv 1.45 Lehet, hogy nem tudtad 2.00 Utópia (ism.)	4.00 Happy Hour - szórakoztató műsor (ism.) 6.00 Felkészülni, kész, főzz! (ism.) 7.00 Pro Tv hírek 10.00 Mi történt, doktor úr? 10.30 Átváltoztatjuk (ism.) 12.00 Pro Motor (ism.) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 13.05 Zúr az úrban (amerikai vígjáték, 1996) 15.00 Vegyes zöldség (Leépített szépség) (amerikai kalandfilm, 2004) 17.00 Alaszka (am. családi kalandf., 1996) 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek 20.30 Most már elég! (am. thriller, 2002) 23.00 Maga a pokol (am. akcióthriller, 2003) 1.00 Most már elég! (am. thriller, 2002) (ism.) 3.00 Pro Motor (ism.)	7.00 Híradó, Sport 9.00 Harisnyás Pippi legújabb kalandjai (svéd-amerikai családi vígjáték, 1988) 11.00 Xanadu (am. zenés f., 1980) 12.00 Film 100% - kulturális magazin 12.30 Felicia 13.00 Híradó 13.30 Kikezdesz a szókékel - verseny show (ism.) 15.00 Csillagháló (ism.) 16.00 Híradó, Sport 16.30 Mr. Bean (angol vígjáték sorozat) 17.00 Tinikadét (amerikai-kanadai vígjáték, 2002) 19.00 Híradó, Sport 20.30 Szórakoztató műsor Mihai Bendeac-val 22.30 Billy Madison - A dilidiák (amerikai vígjáték, 1995) 0.30 Film 100% 1.00 Harisnyás Pippi legújabb kalandjai (ism.)	7.00 Fején a nagyvilág 8.00 W.I.T.C.H., a tiniboszorkányok (amerikai animációs sorozat) 8.30 Shinzo 9.00 Lilo és Stitch (amerikai anim. sor.) 9.30 Autofórum 10.00 Teleshopping 10.30 Kandikamera 11.00 Ingtatlan Blitz 11.30 Sport, diéta és egy sztár 12.00 Ötcsillagos otthon 13.00 S.O.S. - mentsétek meg a házam 14.00 Kandikamera 14.30 Anyacsere (ism.) 16.15 Mondenii Show 18.00 Hírek 19.00 Sport 19.30 Csodacsibe (amerikai animációs film, 2005) 21.30 Bajos csajok (amerikai vígjáték, 2004) 23.30 Az apa árnyékában (amerikai filmdráma, 1997) 1.30 Hírek 2.30 Bajos csajok (ism.)	7.00 Túlélés törvényei 8.00 Viharvadások 9.00 Végzetes másodpercek 10.00 Amcsi motorok - DECA motor /Colmet motor 11.00 Csúcsmotorok 12.00 Újjáépítők 13.00 Édesvízi szörnyek 14.00 Viharvadások 15.00 Végzetes másodpercek 16.00 Olly Steeds: Történelmi titkok nyomában 18.00 Time Warp - Amikor megáll az idő 20.00 EVO - Egy toronyház születése 21.00 Tornádók nyomában 22.00 Time Warp - Amikor megáll az idő 23.00 Hogyan készült 0.00 Katasztrófa. ahogy én láttam 0.30 Végzetes másodpercek 1.00 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában 2.00 Valódi helyszínelők 3.00 A túlélés törvényei	7.00 Hírek 11.00 Labdarúgás. Liga 2 U Cluj - CS Otopenimérkőzés (live) 13.00 Strong Menfest 15.05 Így senki nem focizik 16.00 Legmenőbb: Oncescu vs Valahu (live) 18.00 Hírek (live) 19.00 Vakációs játékok 20.00 Fogadás a félelemmel 21.00 Hírek 21.30 Wrestling SMACK 22.30 K1 Superstars 23.30 BoxBuster: Sebastian Sylvester - Roman Karmazin (live)	9.45 Maria Mercedes (sor.) 10.45 Teleshopping 11.15 Otthoni receptek 12.30 Mindörökké együtt (sor.) 13.30 Terra Nostra (sor.) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Maria Mercedes (sor.) 18.30 Mindörökké együtt (sor.) 19.30 Kaméleonok (sor.) 20.30 Kettőn áll a vásár (am. vígj., 1995) 22.45 Viperafészek (brazil sor.) 0.45 Terra Nostra (brazil sorozat)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 15.00 Híradó 15.10 Hétvégi magazin Marosvásárhelyi rádió 8.00 Jó reggelt, Erdély!, Híradás, Majális, Telefonszázjáték, Nyelvtör, Világjárók 10.05 Térerő 14.00 120 perc. A hétvége eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Őtőrai tea. Megy a magnó, Súrított grádics, Régi rádiók, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon, Színek és formák KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, műsorism., sport 8.30 Körhinta, Zenegyedő 9.25 Cifra palota 9.55 Hírek, műsorism. 15.00 Slágerlista 16.00 Hírek, műsorism. 16.10 Lemezlövárda 16.30 Érintő 17.00 Láthatár 17.30 Sorsok az operaszínpadon 17.55 Hírek, műsorism.
8.30 A térképen túl (ism.) 9.00 Motomágia 9.30 Mosoly négy keréken 10.00 Farm - magazin 11.00 Dalolók 11.30 Csavargó horgász (ism.) 12.00 A mágikus kő (sor.) 12.30 Az út Dél-Afrika fele 13.00 Női judo világbajnokság 14.35 Kicsik órája 15.15 Lehet, hogy nem tudtad 15.30 Jamie Oliver varázslói (sor.) 16.00 Atlasz 16.30 Arománok 17.00 Zene 18.00 Nyomoz a tanárnő (sor.) 19.00 Az út Dél-Afrika fele 19.30 Spanyolország-Románia röplabda mérkőzés 21.00 Videóterápia 22.00 Hírek, sport 23.10 A nő kétszer (angol-amerikai f. 1998) 1.00 Atlasz (ism.) 1.30 Lehet, hogy nem tudtad (ism.)	6.00 Vigyázz! Kész! Főzz! (angol sor.) 7.00 ProTv hírek 10.00 Mi történt, doktor úr? 10.00 20 év után (talk show) 11.00 Vegyes zöldség (Leépített szépség) (amerikai kalandf.) (ism.) 13.00 ProTv hírek, sport 13.05 Szeretném én! - szórakoztató műsor 14.00 Alaszka (am. családi kalandf., 1996) (ism.) 16.00 Hullámzó kedélyek (amerikai thriller, 1996) 18.00 Románia, szeretlek 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek 20.30 A szállító (francia-amerikai akciófilm, 2002) 22.30 Stiletto (am. akcióf., 2008) 0.30 A szállító (francia-amerikai akciófilm) (ism.) 2.00 Stiletto (am. akcióf.) (ism.)	7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 9.00 A szörny hadművelet (román vígjáték) 11.00 Billy Madison - A dilidiák (amerikai vígjáték, 1995) 13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 13.30 Silverado (amerikai western, 1985) 16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 16.30 Mr. Bean (angol vígjáték sorozat) 17.00 Mihai Bendeac szórakoztató műsora 19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 20.00 SuperBingo Metropolis 23.30 Ha a golyó csontig hatol (kanadai akciófilm, 1995) 1.30 Silverado (amerikai western, 1985) (ism.) 3.45 Ha a golyó csontig hatol (kanadai akciófilm, 1995) (ism.)	7.00 Kandikamera 8.00 Varázslók 8.30 Shinzo 9.00 Lilo és Stitch 9.30 A ház: építkezés és design 10.00 Teleshopping 10.30 Nyakamban az egész világ 11.00 SOS - mentsétek meg a házamat 12.00 Levintza bemutatja 12.30 Aki tud az nyer 13.30 Farmer, feleséget keresek 15.00 Kötekedők krónikája 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport, időjárásjelentés 19.30 A Bádögember (amerikai sor.) 21.30 Perpatvar a konyhában (reality show) 23.00 Örök bosszú (kanadai-amerikai thriller, 1999) 1.00 Hírek, sport 2.00 Perpatvar a konyhában (reality show) (ism.) 3.30 A ház, építés, design (ism.)	7.00 Hogyan készült 8.00 Nagy durranások - Charlotte, Észak-Karolina 9.00 Amerikai favágók 10.00 Roncsból luxusautót - USA 11.00 Ötödik sebesség 12.00 Amerikai hotrodok 13.00 Time Warp - Amikor megáll az idő 15.00 Amerika legőrültebb versenyei 16.00 Amikor az időjárás írta a történelmet 18.00 Hogyan készült 19.00 Tornádók nyomában - A vihar 20.00 Amerikai favágók 21.00 Hogyan működnek a gépek? 22.00 Csendes szörnyetek - Útonálló 23.00 A borzalom pillanatai 0.00 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában 1.00 Végzetes másodpercek 2.00 Töréspont 3.00 Miami alvilág	7.05 Pro Motor 8.00 Hírek 11.00 Liga 2 Săgeata Stejaru - Victoria Brănești mérkőzés (live) 13.00 Liga 2 Sportul - Gloria Buzău mérkőzés (live) 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 STIHL Timbersports 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 BoxBuster: Vitali Klitschko - Albert Sosnowski 20.00 A világ harcosai 21.00 Hírek 22.00 K1 World GP 2010 0.00 Hírek	8.15 Kaméleonok (sor.) 9.45 Maria Mercedes (sor.) 12.30 Mindörökké együtt (sor.) 13.30 Terra Nostra (sor.) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Maria Mercedes (sor.) 18.30 Mindörökké együtt (sor.) 19.30 Cristina Show 20.30 Anyád napja (német-amerikai romant. vígj., 2005) 22.45 Meséljünk 23.45 Viperafészek (brazil sor.) 0.45 Terra Nostra (brazil sorozat)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 10.00 Egyházi műsor Marosvásárhelyi rádió 10.00 Híradás, Ultrarövid rádás 11.00 Híradás, Gyermekműsor 12.00 Híradás 12.05 Igéjhirdetés, Délkör 13.00 Híradás 13.05 Szól a nóta, Itthon, Erdélyben - faluműsor. Bürkös, Szeben megye (ism.) 14.00 Zenés üzenetek 16.00 Híradó 16.10 Zenés üzenetek 17.00 Vasárnapra válogattuk KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás. 14.00 Műsorism. 15.40 Vidékről vidékre 16.25 Körhinta, Zenegyedő 17.15 Római katolikus egyházi műsor 17.58 Műsorism.
7.00 Mindig optimistán (ism.) 8.00 Miért ABC (ism.) 9.00 Videóterápia 10.00 Hírek 10.15 A siker arca (ism.) 10.45 Találkozunk 12.00 Hírek, Sport 12.45 A farm (ism.) 13.45 Teleshopping 14.30 eForum 15.00 Együtt Európába 16.00 Mindig optimistán (ausztrál sor.) 17.00 Wild Cart (am. filmdráma sor.) 18.00 Euronews 18.15 Ismerd meg a románokat 18.25 Az út Dél-Afrika fele 19.00 Montalbano felügyelő (sor.) 21.00 Az oroszánok arénája 22.00 Hírek 23.10 Visszajátszások 0.30 Forró helyzetek (angol sor.) 1.25 A nő kétszer (angol-amerikai f.) (ism.) 3.05 Kaland és természet (ism.)	7.00 Pro Tv hírek 9.55 Könyvbemutató 10.00 Románia szeretlek (ism.) 11.00 -Szeretném én! - szórakoztató műsor 12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárás 13.45 Hullámzó kedélyek (amerikai thriller) (ism.) 16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat) 17.00 Pro Tv hírek 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor 19.00 Pro Tv hírek, sport 20.30 Tisztítóvíz (amerikai akcióf., 1996) 22.30 Pro Tv hírek, sport 23.00 Terminátor - Sarah Connor krónikái (amerikai sor.) 0.00 Tisztítóvíz (amerikai akcióf., 1996) (ism.) 2.00 Pro Tv hírek (ism.)	6.00 Híradó, Sport 8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival 9.00 Sajtószemle Mircea Badeavval 11.00 Mr. Bean (angol filmsor.) 12.00 Miami Vice (ism.) 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 14.00 A mélység foglyai (amerikai sci-fi, 2005) 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 17.00 Közvetlen hozzáférés 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 20.30 Tökéletes védelem (amerikai akcióf., 2006) 23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 23.45 Dan Capatos szórakoztató műsora 1.00 Tökéletes védelem (amerikai akcióf., 2006) (ism.) 2.45 Miami Vice (ism.) 3.30 Közvetlen hozzáférés (ism.)	7.00 Kandikamera 7.30 Született feleségek (am. sor.) 8.20 Sport Florentinával 8.30 Teleshopping 9.00 Mangchi (dél-koreai animációs film) 10.30 Bosszú (ism.) 12.30 Teleshopping 13.00 Kandikamera 13.30 Teleshopping 14.00 Született feleségek (sor.) 15.15 Senki sem tökéletes 15.30 Apák és kicsik (vígjáték sorozat) 16.15 A Bádögember (amerikai filmsorozat) (ism.) 18.00 Hírek 19.00 Sport 19.30 A cseresznye a tortán 20.30 Hirtelen halál (amerikai akciófilm, 1998) 22.15 Lököttek 23.15 Sztár lett a szemete fickó (amerikai vígjáték, 1998) 1.00 Hírek (ism.) 2.00 Lököttek (ism.)	7.00 Amerikai hotrodok 8.00 Újjáépítők - Tuningolt autó 9.00 Hogyan csinálják? 10.00 Piszkos munkák 11.00 Amcsi motorok - Michigan/A nevem Earl 12.00 A legnagyobb mentent visz - Helikopterek 13.00 Túlélés törvényei - Szahara 14.00 Ötödik sebesség 14.30 Végzetes másodpercek 15.30 Hogyan készült? 17.00 Állítólag... 18.00 Amcsi motorok - Dryvit motor 19.00 Hogyan működnek a gépek? 20.00 Túlélés törvényei - Szipéria 1 21.00 Hogyan készült? 22.00 Végzetes másodpercek 22.30 Valódi helyszínelők 0.30 Tetkóvadász - Indonézia 1.30 Éljük túl a katasztrófát 2.30 Végzetes másodpercek	7.00 Hírek 10.00 Pontos sportidő 12.00 Sport.ro Hírek 13.10 Pontos sportidő 14.10 Külön kiadás 15.00 BoxBuster 16.00 Tényleg 17.00 Pontos sportidő (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.05 Információk Vali Moraruval 20.05 Brazília-Tanzánia barátságos mérkőzés 20.50 A világbajnokság története 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Wrestling SMACK 23.00 K1 Superstars	9.45 Maria Mercedes (sor.) 11.15 Maria Mercedes (sor.) 12.30 Mindörökké együtt (sor.) 13.30 Teleshopping 14.00 Anna két arca (sor.) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Maria Mercedes (sor.) 17.30 Igaz történetek 18.30 Mindörökké együtt (sor.) 19.30 Szívek iskolája (sor.) 20.30 Predesztináltak (sor.) 21.30 Anna két arca (sor.) 22.30 Éjszakai történetek	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Kulturális mozaik Marosvásárhelyi rádió 11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók 12.00 Híradás 12.10 Művelődési hírek 12.35 Kispad - sportműsor 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor 14.00 Hírnegyedóra 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás, Közérzet, Törvénytár 17.55 A nap hírei röviden KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás. 8.00 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Hétköznapok igazsága 17.00 Nap-óra 17.30 Zenelánc 17.55 Hírek, műsorism.

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
8.30 A térképen túl (ism.) 9.00 Motomágia 9.30 Mosoly négy keréken 10.00 Farm - magazin 11.00 Dalolók 11.30 Csavargó horgász (ism.) 12.00 A mágikus kő (sor.) 12.30 Az út Dél-Afrika fele 13.00 Női judo világbajnokság 14.35 Kicsik órája 15.15 Lehet, hogy nem tudtad 15.30 Jamie Oliver varázslói (sor.) 16.00 Atlasz 16.30 Arománok 17.00 Zene 18.00 Nyomoz a tanárnő (sor.) 19.00 Az út Dél-Afrika fele 19.30 Spanyolország-Románia röplabda mérkőzés 21.00 Videóterápia 22.00 Hírek, sport 23.10 A nő kétszer (angol-amerikai f. 1998) 1.00 Atlasz (ism.) 1.30 Lehet, hogy nem tudtad (ism.)	6.00 Vigyázz! Kész! Főzz! (angol sor.) 7.00 ProTv hírek 10.00 Mi történt, doktor úr? 10.00 20 év után (talk show) 11.00 Vegyes zöldség (Leépített szépség) (amerikai kalandf.) (ism.) 13.00 ProTv hírek, sport 13.05 Szeretném én! - szórakoztató műsor 14.00 Alaszka (am. családi kalandf., 1996) (ism.) 16.00 Hullámzó kedélyek (amerikai thriller, 1996) 18.00 Románia, szeretlek 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek 20.30 A szállító (francia-amerikai akciófilm, 2002) 22.30 Stiletto (am. akcióf., 2008) 0.30 A szállító (francia-amerikai akciófilm) (ism.) 2.00 Stiletto (am. akcióf.) (ism.)	7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 9.00 A szörny hadművelet (román vígjáték) 11.00 Billy Madison - A dilidiák (amerikai vígjáték, 1995) 13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 13.30 Silverado (amerikai western, 1985) 16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 16.30 Mr. Bean (angol vígjáték sorozat) 17.00 Mihai Bendeac szórakoztató műsora 19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 20.00 SuperBingo Metropolis 23.30 Ha a golyó csontig hatol (kanadai akciófilm, 1995) 1.30 Silverado (amerikai western, 1985) (ism.) 3.45 Ha a golyó csontig hatol (kanadai akciófilm, 1995) (ism.)	7.00 Kandikamera 8.00 Varázslók 8.30 Shinzo 9.00 Lilo és Stitch 9.30 A ház: építkezés és design 10.00 Teleshopping 10.30 Nyakamban az egész világ 11.00 SOS - mentsétek meg a házamat 12.00 Levintza bemutatja 12.30 Aki tud az nyer 13.30 Farmer, feleséget keresek 15.00 Kötekedők krónikája 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport, időjárásjelentés 19.30 A Bádögember (amerikai sor.) 21.30 Perpatvar a konyhában (reality show) 23.00 Örök bosszú (kanadai-amerikai thriller, 1999) 1.00 Hírek, sport 2.00 Perpatvar a konyhában (reality show) (ism.) 3.30 A ház, építés, design (ism.)	7.00 Hogyan készült 8.00 Nagy durranások - Charlotte, Észak-Karolina 9.00 Amerikai favágók 10.00 Roncsból luxusautót - USA 11.00 Ötödik sebesség 12.00 Amerikai hotrodok 13.00 Time Warp - Amikor megáll az idő 15.00 Amerika legőrültebb versenyei 16.00 Amikor az időjárás írta a történelmet 18.00 Hogyan készült 19.00 Tornádók nyomában - A vihar 20.00 Amerikai favágók 21.00 Hogyan működnek a gépek? 22.00 Csendes szörnyetek - Útonálló 23.00 A borzalom pillanatai 0.00 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában 1.00 Végzetes másodpercek 2.00 Töréspont 3.00 Miami alvilág	7.05 Pro Motor 8.00 Hírek 11.00 Liga 2 Săgeata Stejaru - Victoria Brănești mérkőzés (live) 13.00 Liga 2 Sportul - Gloria Buzău mérkőzés (live) 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 STIHL Timbersports 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 BoxBuster: Vitali Klitschko - Albert Sosnowski 20.00 A világ harcosai 21.00 Hírek 22.00 K1 World GP 2010 0.00 Hírek	8.15 Kaméleonok (sor.) 9.45 Maria Mercedes (sor.) 12.30 Mindörökké együtt (sor.) 13.30 Terra Nostra (sor.) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Maria Mercedes (sor.) 18.30 Mindörökké együtt (sor.) 19.30 Cristina Show 20.30 Anyád napja (német-amerikai romant. vígj., 2005) 22.45 Meséljünk 23.45 Viperafészek (brazil sor.) 0.45 Terra Nostra (brazil sorozat)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 10.00 Egyházi műsor Marosvásárhelyi rádió 10.00 Híradás, Ultrarövid rádás 11.00 Híradás, Gyermekműsor 12.00 Híradás 12.05 Igéjhirdetés, Délkör 13.00 Híradás 13.05 Szól a nóta, Itthon, Erdélyben - faluműsor.

Vereségek hálójában

A macedónok elleni barátságos mérkőzésen is kikapott Románia

Labdarúgás

V. Ny. R.

„Már senkit sem ijesztünk meg” – fakadt ki csalódottan Răzvan Lucescu, Románia felnőtt férfi labdarúgó-válogatottjának vezetőedzője az újabb kudarc után. Merthogy a trikolórok az ukránok elleni hétvégi találkozó mintájára, a szerda esti macedónok elleni barátságos mérkőzésükön is alulmaradtak, ezúttal 1-0-ra kaptak ki Ausztriában. A vezetést már az első félidőben megszerezte az ellenfél, miközben a romániaiak csak kapufáig

jutottak. A szünet után sem voltak sokkal inspiráltabbak, a cserék ellenére alig értékelhető teljesítményt mutattak. A szakember értékelése alapján nem koncentráltak eléggé, és kapkodva futballoztak. „Macedónia végig a saját térfelén volt. Nekünk tömördek helyzetünk volt, amelyeket a legváltozatosabb formákban hagytunk ki. Bármit is próbálunk, nem sikerül. Nagyon csalódott vagyok az eredmény miatt, de nincs más választásunk, mint továbblépni ezen a széken” – nyilatkozott az edző, akit ezek után persze tovább kritizálnak, de bevallása szerint már nem fog-

lalkozik a támadásokkal, már megszokta őket. A Román Labdarúgó-szövetség (FRF) vezetője amúgy támogatásáról biztosította a szövetségi kapitányt, az ügyvezető-igazgató, Ionuț Lupescu kijelentette: „En továbbra is mellette állok. Nincs problémánk a trénerrel.” Szerinte más megoldásokat kell találniuk, hogy a csapat játéka javítsanak, s amikor majd kezdődik az Európa-bajnoki selejtezősorozat, pontosan tudják, milyen kerettel érhetnek el sikert. „Optimistának kell lennünk, még akkor is, ha több vereséget szenvedtünk el. Azt hiszem, hogy a selejtezőkben

már más lesz a helyzet” – véli Lupescu.

Románia sorozatban harmadik barátságos mérkőzését veszítette el, s mindegyik alkalommal olyan csapatoktól kapott ki, akikről korábban soha. Előbb Izrael ellen maradt alul, majd az ukránok, s most a macedónok következtek. Ausztriai edzőtáborozása alatt még egy felkészülési meccset vív majd a válogatott, s holnap 20.30 órától Honduras lesz az ellenfél. A találkozót a *DigiSport* közvetíti élőben. Érdeklőség, hogy a csapatkapitány Cristian Chivu tegnap késő délután elutazott a helyszínről, mondván: ő szabadságon van.

Az egy hét múlva kezdődő dél-afrikai világbajnokságra való felkészülés jegyében szinte minden nap rendeznek barátságos mérkőzéseket a válogatottak számára. A románokkal egy napon lépett pályára például Portugália csapata is, s 3-1-re győzött Kamerun ellen, míg például Szerbia gól nélküli remit jegyzett a lengyelek ellen. A görögök Paraguaytól szenvedtek 2-0-s vereséget.

Magyarország legjobbjai szombaton Amszterdamban lépnek pályára, ahol a vb-szeplő Hollandia lesz az ellenfelük. Erwin Koeman, a magyarok holland szövetségi kapitánya egyelőre még nem biztos, hogy számíthat Németh Krisztián játékára, aki még a múlt hét végi németek elleni barátságos találkozón szenvedett bordazúródást. A holnapi összecsapáson a német Florian Meyer lesz a játékező. ◀

Kihagyott helyzeteik miatt bosszankodtak a románok a macedónok elleni barátságos mérkőzés után

Fotó: Agerpres

Kudarc Tordán

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ A Tordai Arieșul sem sikerült megvernie az AradiUTA másodosztályú focicsapatának, a Maros-partiak 2-0-ra kikapott idegenben a szerda este bepótolt bajnoki mérkőzésen. Két fordulóval a pontvadászat vége előtt tehát már csak három csapatnak maradt esélye a feljutásra: a második csoportban listavezető Marosvásárhely, a szintén 63 pontos Mioveni és a 61 ponttal harmadik helyen tanyázó Kolozsvári Universitatea küzd az első két helyért. Utóbbi kettő hazai pályán játszik holnap 11 órától, a Szamos-partiak az Otopeni-t, a Mioveni pedig a Bihor FC-t fogadja. A vásárhelyiek Déván vendégszerepelnek. A Pitești-i Argeș FC sem tud már beleszólni a feljutásért zajló harcba, az élvonalból bundagyanú miatt kizárt együttes tordai vendégszereplésének így már nem lesz különösebb tétje számára. Cornel Penescu, a klub megvesztegetéssel vádolt többségi tulajdonos amúgy tegnap bejelentette: hajlandó ingyen átadni a kezelési jogot a helyi polgármesteri hivatalnak. A holnapi 33. fordulóban még Râmnicu Vâlcea-i CSM-Nagybánya-összecsapást is rendeznek, míg zárómérkőzés a 19 órakor kezdődő UTA-Lupény-találkozó lesz. ◀

Sporttörténet a Roland Garroson

Tenisz

Hírösszefoglaló

▶ Francesca Schiavone lett az első olyan olasz teniszező, aki Grand Slam-viadalon a döntőbe jutott, a 17. helyen kiemelt sportoló ugyanis a legjobb négy között tegnap elbúcsúztatta az ötödik helyen rangsorolt Jelena Gyementjevát a párizsi nyílt teniszbajnokságon. Az orosz versenyző sérülés miatt a 7-6 (7-3)-ra

elvezített első játszma után feladta a küzdelmet. Schiavone döntőbeli ellenfele a hetedik helyen kiemelt Samantha Stosur lesz. Az ausztrál teniszező sima két játszmában 6-1, 6-2-re verte a negyediként rangsorolt szeb Jelena Jankovicot. A Roland Garros női párosversenyének fináléjában az amerikai Williams-nővérek, Serena és Venus 2-6, 6-2, 6-4-re legyőzték a Liezel Huber-Anabel Medina Garrigues amerikai-spanyol egységet.

A döntőben a cseh-szlovén-duóval, Kveta Peschkevel és Katarina Srebotnikkal mérkőznek meg, ám a találkozó eredményétől függetlenül hétfőtől, pályafutásuk során először, átvesszik a vezetést a világranglistán. A férfiaknál a spanyol Rafael Nadal szerda este jutott be a legjobb négy közé, miután legyőzte honfitársát, Nicolás Almagrót. A fináléban a szeb Novak Djokovicot búcsúztató osztrák Jürgen Melzerrel mérkőzik meg. ◀

Egy-két érem az elvárás

Ökölvívás

ÚMSZ

▶ Románia és Magyarország is egy vagy két érem megszerzését tartja reálisnak a ma kezdődő oroszországi ökölvívó-Európa-bajnokságon, csak míg előbbieknél nincs konkrét célkitűzés erre vonatkozóan, addig utóbbiaknál számítanak a dobogós helyezésre. „Azzal a reménnyel utazunk el Moszkvába, hogy egy új kezdetet fog jelenteni a romániai boksztolásban, a felnőtt férfiak szintjén. Úgy gondolom, képesek leszünk egy-két érmet begyűjteni, noha ezt nem írtuk elő Dorel Simion szövetségi edzőnek” – jelentette ki Vasile

Câtea, a hazai sportági szövetség ideiglenesen megbízott elnöke. A június 13-ig tartó kontinensviadalon hét sportoló képviseli az országot, Răzvan Andreiana (54 kg-os kategória), Gabriel Pođașcă (60 kg), Georgian Popescu (64 kg), Ionuț Gheorghe (69 kg), Ronald Gavril (75 kg), Alexandru Cristofor (81 kg) és Constantin Bejenaru (91 kg) alkotja a válogatottat.

Magyarországról tizenegy bonyos utazott el, Kovács László szövetségi kapitány pedig két éremmel lenne elégedett. „Több csoportra lehet osztani a csapatot. Van hat versenyzőnk, Kaluczka Norbert (51 kg), Varga Miklós (60 kg), Káté Gyula (64 kg), Bacskai Balázs (69 kg), Szel-

ő Imre (81 kg) és Darmos József (91 kg), akik megfelelő nemzetközi rutinnal rendelkeznek, sok nagy versenyen voltak, nekik jól kell teljesíteniük. Persze ez nem feltétlenül jelent érmet. A többiek között van olyan, mint például Lakatos István (48 kg), aki még nagyon fiatal, de már korosztályos versenyen megmutatta, hogy nagyon sok van benne. Az alsóbb súlycsoportokban labilis szerkezetű egyelőre a csapat, de év végére itt is ki kell derülnie, hogy kivel mehetünk neki az olimpiai kvalifikációs versenyeknek” – magyarázta a szakember.

A moszkvai Eb-n ma edzéseket tartanak, majd a holnapi sorsolások után kezdődnek a selejtezők. ◀

Röviden

CFR–Urziceni-meccs a Szuperkupában?

Iuliu Mureșan, az élvonalbeli labdarúgó-bajnok és egyben Román Kupa-győztes Kolozsvári CFR elnökének javaslatára csapata várhatóan a Liga I-ben második Urziceni ellen játssza majd a Szuperkupát. Mint ismert, a mérkőzést a bajnok játszáná a kupa-győztesrel, s eddig, amikor mindkét sorozatot ugyanaz a csapat nyerte, egyszerűen nem rendeztek Szuperkupát. Mureșan javaslatát a sportági szövetség végrehajtó bizottsága június 18-án vitatja meg, s jó esély van arra, hogy az angol és az olasz mintára nálunk is bevezetik.

Reghecampf Besztercere szerződött

Laurențiu Reghecampf lett a Besztercei Gloria futballklubjának menedzsere, míg az élvonalbeli csapatot Remus Vlad fogja irányítani. A 34 éves Reghecampf tavaly fejezte be aktív pályafutását a németországi Kaiserslauternnél, majd a Snagov FC-nél, s két forduló erejéig a Craiovai Universitatea együttesénél volt sportmenedzser.

Perel a védelmi minisztérium

Románia védelmi minisztériuma értesítette a Steaua futballklubját, hogy bepereli a gheenceai stadion bérleti díjának tartozása miatt. A szaktárca, mint ismert, már felbontotta a szerződést a bukaresti együttesrel, ám George Becali, a klub tulajdonosa kijelentette: amíg jogerős bírói ítélet nem születik az ügyben, nem viszi el a csapatát az arénából. „Buzáuban is játszhatnánk, de én sok pénzt befektettem ennek a stadionnak a felújításába. A per legalább két-három évig ügyis elhúzódik, én pedig addig maradok, hogy védjem a befektetésemet” – mondta. Becali különben nagyon bízik abban, hogy az egykori szövetségi kapitány Victor Pițurcă elfogadja az ajánlatát, s a csapat gyülekezőjén már bemutatathja őt mint a piros-kékek vezetőedzőjét.

Ukrajnával gyakorolnak a kézilabdázók

Ploiești-en játszik két barátságos mérkőzést Ukrajna ellen Románia felnőtt férfi kézilabda-válogatottja ma és holnap. Mindkét találkozót 19 órától rendezik és a *DigiSport* közvetíti.

Mugellóban köröznek Talmáék

Mugellóban rendezik hétvégén a gyorsasági-motoros-világbajnokság Olasz Nagydíját, amelyen a magyarországi Talmácsi Gábor a Moto2-es géposztályban érdekelt. A 250 köbcentis géposztályból idén alakult kategória sikerén felbuzdulva a nemzetközi szövetség tervezi, hogy jövőre vezessék be a Moto3 kategóriát. A tervek szerint a kétütemű 125 köbcentiméteres gépek helyett negyedliteres, négyütemű gépekkel állnának rajthoz a pilóták, azonban a Moto2-vel ellentétben nem követnék a zárt rendszert, vagyis egyetlen motorblokk-beszállító sem kerülhetne monopolhelyetbe.

Lemondott Rafael Benitez

Lemondott a Liverpool vezetőedzői tisztségéről Rafael Benitez – jelentette be az angol futballklub tegnap hivatalos honlapján. A spanyol tréner hat éven keresztül volt a csapat edzője, s noha irányítása alatt korábban Bajnokok Ligáját nyertek, az idei szezon kiábrándító eredményei miatt döntött a külválás mellett.

Faragott hátrányából a Philadelphia

A Philadelphia Flyers hosszabbítás után 4-3-ra nyert a vendég Chicago Blackhawks ellen az észak-amerikai profi jégkorongliga (NHL) döntőjének harmadik mérkőzésén, és így most 2-1 az egyik csapat negyedik sikeréig tartó finálé összetettje. A Stanley Kupa következő összecsapását szombaton hajnalban rendezik, ugyancsak Philadelphiában.

Kapcsolatok képkockái

Lauren Hermele fotóművész szerint sok hazai fotós számára problémát jelent a szakmai jelenlét a nagyvilágban

Interjúalanyunk az Amerikai Egyesült Államokból érkezve, ösztöndíjasként töltött Romániában közel egy évet. A neves fotóművészt közelgő hazautazása előtt kérdeztük újabb itteni tapasztalatairól, munkájának műhelytitkairól, szakmai hitvallásáról, és arra is kíváncsiak voltunk: beszélgetőtársunk, akinek elmondása szerint az emberi kapcsolatok jelentik a legfontosabb művészi tétet, milyen képet alakított ki a romániai társadalomról, a mindennapok személyes „hálózatáról”.

Baló Levente

► **Az ön fényképei, ahogy én látom, nem önmagukért való, nem l'art pour l'art fotók, hanem erős szociális és politikai konnotációkat hordoznak. Hogyan látja ezt? Mit örökítenek meg a fotói?**

– Mindig is elképzelték a szociális kapcsolatok, interakciók, illetve, adott esetben, ezek hiánya. De a fotóimról nem gondolom azt, hogy valós szociális vagy politikai jellegű megszólalások lennének. Sokkal inkább egy-egy rajzolata annak, hogyan lépek kapcsolatba emberekkel, hogyan építkelek kapcsolatokat, hogyan érzékelek bizonyos helyeket. És lenyomatainak, hogyan lépnek kapcsolatba emberek egymással, hogyan működnek az ő kapcsolataik. Szeretek az embereknek lehetőséget nyújtani arra, hogy azt lássák a fényképeimben, amit ők akarnak látni. Éppen ezért néha talán provokálom is a nézőket, de ez semmiképpen nem prioritás számomra. Megpróbálok megragadni és megmutatni a fotóimban azokat az erővonalakat és összefüggéseket, amelyeket én ebben a térségben érzek. Végül soron fotóim óhatatlanul a lelkiállapotomat tükrözik az adott pillanatban, az adott társadalmi kontextusban, az engem körülvevő emberek hálózatában. Amikor fotózom, mondhatni, szinte lényegtelen az, hogy fizikailag éppen hol vagyok, sokkal inkább fontos az, hogy érzelmileg hol vagy hogyan vagyok.

► **Látható az ön honlapján egy sorozat, amelynek a címe: Románia EU-s jövője. Ezek a fotók egy múlt időt rögzítettek – ahogyan minden fénykép ezt teszi –, mégis a jövőről kívánnak beszélni. Miért választotta ezt a címet?**

– Amikor ezeket a fotókat

készítettem, 2008-ban, akkor Spanyolországban, Barcelonában éltem már nyolcadik éve. Abban az időben, ahogy közeledett Románia EU-csatlakozása, illetve a csatlakozást követő időszakban is rengeteg anyag jelent meg az ottani sajtóban az eseményekkel kapcsolatban. Volt, ami hihető volt számomra, volt, amit nem tudtam elhinni. Nem ismertem román embereket, kivéve azokat, akik Spanyolországban éltek. Kíváncsi lettem, vajon mit is gondolnak a Romániában élő románok arról, hogy az Európai Unió tagjai lettek. És kíváncsi voltam, hogy ennek van-e közvetlen hatása az életükre vagy nincs. Amikor először Romániába jöttem, rendkívül érdekes volt ezt a témát kutatni. Azok az emberek, akiket fényképeztem és akikkel interjút is készítettem, teljesen különböző válaszokat adtak, és mindez segített, hogy halvány elképzelésem legyen arról, mi is történik ebben az országban. Tulajdonképpen a sorozat teljes címe ez lenne: Románia EU-s jövője még mindig a múltba réved. Ez volt a benyomásom a 2008-as utazásaim során, és bizonyos értelemben ezt érzem azóta is, hogy tavaly októbertől újra Romániában élek. Természetesen, bizonyos nagy méretű változások, amelyek erőteljesen befolyásolják az emberek életét, időbe telnek. De mégis, mennyi időbe?

► **Miért jött vissza Romániába? Min dolgozik most?**
– Már régóta kíváncsi voltam Kelet-Európára, 2005 körül kezdtem el tervezgetni azt, hogy pályázatot fogok benyújtani, hogy több időt tudjak itt tölteni, és hogy hosszabb ideig tudjak itt fotózni. Románia megközelíthetőbbnek tűnt számomra, mint más kelet-európai országok. Beszéltek néhány latin nyelvet, vannak Spanyolország-

ban élő román barátaim, biztos voltam abban, hogy könnyebben meg tudom értetni magamat itt, és könnyebben fogok interakcióba lépni az emberekkel itt, mint Kelet-Európa más részein. Fontos volt számomra az is, hogy olyan országban tölthessek időt, amelyben még nagyon erőteljes a társadalmi-politikai átmenet. Néhány hónapra rá, hogy itt jártam 2008-ban, elkészítettem a Fulbright-ösztöndíjpályázatomat, amelyben azt kérem, hogy Romániába jöhessenek fotózni. 2009 tavaszán tudtam meg, hogy az ösztöndíjat megnyertem, 2009 októbertől 2010 nyaráig itt tartózkodhatom, hogy elkészíthessem a fotográfiai kutatásaimat. Most, amikor ittlétem utolsó időszakát töltöm, azon dolgozom, hogy projektem utolsó műhelymunkáit megszervezzem. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem diákjai számára fogok tartani egy workshopot Kolozsváron, amelynek címe: Narratív történetmesélés fotókkal. A másik műhelymunka egy amerikai nonprofit szervezet, a Listen to My Pictures (Figyelj a képeimre) tevékenységéért zajlik: gyerekeket tanítunk arra, hogy el tudják mondani egyéni élettörténetüket saját készítésű fotókkal. Januárban adományba kaptam a fenti szervezettől tizenkét egyszerű kompakt kamerát, hogy ezt a projektet végig tudjam vinni Romániában. Azt hiszem, azért, hogy a gyerekeket arra bátorítsuk, hogy kreatívak legyenek és hogy bátran kifejezzék saját belső igényeiket, megerősítjük őket, és ez pozitív hatással lehet majdani döntéseikre. Ilyen foglalkozást már tartottam, júniusban lesz egy következő és egyben utolsó hasonló akció.

► **Ön élt egy ideig Örményországban is. Milyen projekt keretében volt ott?**

Lauren Hermele személyes archívumából

Mi a hasonlóság és mi a különbség Románia, illetve Örményország között?

– Öt hetet töltöttem Örményországban 2006-ban, egy barátomhoz mentem látogatni, Daróhoz, aki Tbilisziben lakott. Vele New York-ban ismerkedtem meg, és szoros barátság alakult ki köztünk, együtt jártunk az International Center of Photography képzéseire. Elsősorban turistaként mentem abba az országba, és óriási ajándék volt számomra, hogy Daróval együtt utazhattam, illetve az ő baráti és családi hálózata nagyon jól működött, mindenhol vigyáztak rám, segítettek eljutni oda, ahová éppen akartam, olyan helyekre, amelyeket egyébként nem tudtam volna megközelíteni. Főként érdekesebbnek tűnt mind-

az, amit ott láttam, felkeltette az érdeklődésemet a táj, az emberi viszonyok. De egy ilyen rövid út után nem érzem magamat alkalmasnak arra, hogy összehasonlítsam a két országot. Vannak kétségtelen hasonlóságok, színek, hangulatok. Hasonlónak érzem a két ország posztkommunista levegőjét.

► **Képei gyakran két különböző fotó kombinációjából épülnek fel. Miért használja ezt a technikát?**

– Gyakran azt gondolom, hogy a történetmesélésnek ez egy sokkal hatékonyabb módja. Szeretem is azt, ahogyan a két fotó egymásra hat és ahogyan együtt bontanak ki egy helyzetet. Ugyanakkor az hiszem, hatékony módja annak, hogy provokáljam a nézőket, hogy értel-

mezői tevékenységre bírjam őket.

► **Volt kapcsolata a romániai fotós élettel, művészekkel, folyóiratokkal, kiállításokkal? Hogyan látja az itteni fotószolgáltatás nemzetközi kontextusban?**

– Itt tartózkodásom alatt hazai diákoknak tanítottam fotográfiát, láttam a munkáikat, megfigyelhettem, hogyan működik a gondolkodásuk, hogyan viszik ezt át munkáikba. Ugyanakkor találkoztam több hazai szakemberrel, számtalan kiállítást láttam, átnéztem a fotográfiai folyóiratokat és szakkönyveket. Különösen tetszik a nemrég útjára indult, *Punctum* című fotómagazin.

Folytatása a 2. oldalon

Lauren Hermele

Fotóművész. New Jersey-ben született, jelenleg Fulbright-ösztöndíjjal tartózkodik Kolozsváron (2009 októbertől 2010 júliusáig), ahol hosszú távú fotóprojekten dolgozik, illetve fotográfiai képzéseket vezet változó romániai helyszíneken. A New York-i International Center of Photography

keretében végezte el fotográfiai tanulmányait. Az elmúlt években különböző fotográfiai projekteken dolgozott Örményországban, New Orleansban, Romániában és Washingtonban. Állandó lakhelye Barcelona és New York. Fotói a következő honlapon láthatók: www.laurenhermele.com.

Mozivászon

Groteszk erőszak a Párttól

Farkas István

Az Erdélyi Nemzetközi Filmfesztivál (TIFF) idei kiadásának legnagyobb pozitívuma (számomra legalábbis), hogy a tíz fesztiválnap alatt a maga teljességében izlelhető az előző év (szinte teljes) román filmtermése. Mondhatni alig van olyan hazai alkotás, amelynek – a nagy fesztiválok (Cannes, Berlinálé stb.) és néhány bukaresti vetítést leszámítva – ne itt tartaná az országos premierjét. Hab a tortán, hogy a filmeket, amelyekről legtöbbször csak a nemzetközi sajtóból tájékozódhatunk, a rendezők, színészek, producerek is elkísérik, így egy-egy vetítés interaktív válik, több lesz egyszerű filmnézésnél.

A kilencedik TIFF-en fel-fénylő tucatszerű kortárs román film közül a leginkább Titus Munteanu *Caravana cinematografică* (Mozikaraván) című alkotását vártam, ezt a tragikomikus motívumokat egymásra fűző művet. A rendező Ioan Groșan azo-

nos című novelláját vitte vászonra. A történet 1959-ben játszódik, egy isten háta mögötti erdélyi falucskában, Mogoșon, ahová a Központ két delegáltja érkezik, hogy levetítsék a kommunista rendszer propagandafilmjét. A kulturális misszióért felelős Tavi elvtárs (Dorian Boguță) legnagyobb meglepetésére azonban nem várják őket pálinkával és kaláccsal, mi több, az első ember, akivel találkoznak, egy szellemi fogyatékos tehénpásztor. Az őrmester csak nagy nehezen tudja összegyűjteni a falu lakóit, ám a filmet nem tudják levetíteni, ugyanis az egyik tekerés el-azott. Innentől kezdve egyre bonyolódik a történet, miközben Munteanu ironikusan bemutatja a „procsész verbálok”, „ráportok” és a kommunista diktatúra bürokráciában fuldokló hierarchiájának világát. Hosszú napokon keresztül csak a vetítésre készülnek – miután megszártják a filmszalagot, helyet teremtenek a vetítés számára, újabb akadály gör-

dül a propaganda-film útjába: megszakad az áramszolgáltatás stb. Am ezalatt Tavinak megtetszik Corina (Iulia Lumînare), a könyvtáros-lány, ám képtelen normális beszélgetést kezdeményezni vele, ami tovább erősíti szexuális frusztrációját.

A fekete komédia, amint azt már megszokhattuk a román filmekről, erőszakba torkollik („Nem román film az, amelyikben nincs erőszak” – mondta a rendező a kolozsvári sajtótájékoztón). Tavi, mielőtt elhagyná a falut, magáévá teszi

Corinát. Az erőszak bemutatása nagyon szemléletes, ugyanis miközben a szörnyűség történik, a falucska előljárói nyugodtan kártyáznak, és közönnel fogadják az őrmester bejelentését: újabb elvtársak érkeznek a központból. Újabb erőszak-

tevők – csóváljuk a fejünket hümmögve.

A *Mozikaraván* párhuzamba állítható Horațiu Mălăele *Nunta mută* című filmjével, hiszen ugyanazt a kort, társadalmi réteget idézi meg, mi több, a története és a szereplők között is találunk azonos motívumokat. Emellett rokonítható Constantin Popescu 2004-es *Cantonjával* is, de mindez persze nem jelenti azt, hogy Munteanu második nagyjátékfilmje nélkülözne az egyediséget. Fantasztikus benne például a közelgő kollektivizálás allegóriája: az egész film alatt egy tyúkot szorongató cigánytól elveszik a baromfit, mondván: „A tiéd mostantól mindenkié.” A kicsinyességében groteszk jelenet kitérően szemlélteti a kommunista rendszer butaságát. A nemiség ferde, beteges, kulturálisan nem funkcionális megélését és a tyúk elkobozását egyazon szinten tartja nyilván a Párt, amelynek ideológiája és gyakorlata idegen mindenféle emberi viselkedéstől.

Titus Munteanu második nagyjátékfilmje közönségsiker-gyanús fekete komédia

90 év Trianon árnyékában

Cseke Gábor

A 1920. június 4-én bekövetkezett és aláírt trianoni döntés örök árnyékként vetül a magyarság tudatára. Az azóta eltelt kilencven esztendőben, bár sokan próbálkoztak eloszlatni a búsongás és a kétségbeesés felhőit, a kérdés nem jutott nyugvópont-ra. A vonatkozó történelmi adattár, a folyamatára ismerős. Az esemény köré fonódott, azt beburkoló, egyre tömöttebb érzelmi háló úgy-szintén. Hiszen minden, ami Trianon után következett, nem egyéb, mint ugyanannak a szakadásnak, csonkulásnak, nemzeti szorongatottságnak a hosszan elnyúló, nyomasztó árnyéka, atmoszférája és dimenziója is egyben. Az ebből való, idő-ről időre megkísérelt kitérés, az átmeneti belenyugvás, a közömbösség, majd az újra fellángoló (felélesztett?) bé-képtelenség, revíziós indulat pedig, mint valami ködszerű permet nyirkos bizonytalansága, az élet szinte minden megnyilvánulásán otthagynya a nyomát.

A téma már sokakat megszólított, töprengésre késztetett, a két világháború között és azután is. De mind az irodalom művelői és a kérdésben tudományosan búvárkodók is valahogy mindig csak nekifutottak a kérdésnek, mert mire kiérlelhetnék volna a tanulságokat, Trianon új és új alakot öltött, gyökerében kifogásolt ítéletét ráadásul végzetesen megerősítették a második világháború utáni béketárgyalások is. Ami által-

a történelem csúfosan megismételte önmagát, a reményteljesnek vélt játszmában a magyarság ismét a vesztes oldalra sorolt be, s e kettős kudarc után a zúrza-var és a kivezető út keresése talán még kétségbeesettebb és ellentmondásosabb.

Krzysztof Varga lengyel-magyar vegyes házasságból származó lengyelországi író nemrég *Turulpörkölt* címmel visszhangos regényt írt a magyar nemzetkarakterológiáról. Jól ismeri a magyarországi viszonyokat, az ezredforduló utáni években hosszabb időt töltött Budapesten, a 2006-os őszi zavargások idején tudósított az eseményekről, s ekkor született nemrég magyarul is megjelent, ironikus hangvételű munkája. Alapállása erősen rokonszenvező, de egy pillanatra sem kíméli a magyarokat: úgy tapasztalta, mintha „a magyarok tudatosan ásnák önmagukat egyre mélyebbre a nemzeti frusztrációjukba”. A nagyszámú turulról szólva – mely a könyv egyik vezértémája – nem mulasztja el megjegyezni, mennyire fura számára, hogy a XXI. században a politikai, társadalmi, gazdasági viták mitológiai szimbólumokhoz nyúlnak vissza. Egy másik meglátása szerint úgy tűnhet, hogy „Trianon a legfontosabb magyar szó. És Trianonban az a legszomorúbb, hogy ezt a tragédiát nem tudták sikerekké gyógyítani. Nem számítva az ötvenes években a futballban elért eredményeket, nem arattak igazi sikert a magya-

rok. Pedig életmentő volna valami vitathatalan eredmény a gazdaságban vagy a sportban, amire mindenki büszke lehet. Ami mentálisan erősebbé tenné az országot.” Szerinte a megoldás csakis a Kolumbusz tojásához hasonlóan egyszerű lehet: „El kell engedni az ilyen tragédiákat. A lengyelek zöme ezt már megtette. A saját életével, a családjával, a munkájával, az üzletével foglalkozik, nem a nemzeti sorskérdésekkel.”

Ha a trianoni sokkból való ébredésnek léteznek felelős, józan személyiségei – igaz, nem sokan, hiszen a fájdalom nagy, a veszteség óriási, a tehetetlenség és a düh magasra csapnak –, akkor gróf Bánffy Miklóst bátran nevezhetjük a cselekvő túlélés egyik hiteles kalauzájának, akitől politikai tisztánlátást, világos gondolatokat és bölcs mérlegelést tanulhatnánk még ma is.

Pedig a gróftól 1946-ban maga Emil Isac, akiről mindenki úgy tudta és tudja ma is, hogy Ady és a magyar irodalom nagy barátja, bélyegezte meg mint „Horthy volt külügyminiszterét” és az erdélyi magyar kultúra „megröntőjét”, ami elég volt arra, hogy életre szólóan diszkreditálja, tiltólistára ítéltesse és Erdély elhagyására készítse azt az író és államférfit, aki *Emlékeimből. Huszonöt év* című memoárjában őszintén feltárja kulcsfontosságú politikai szereplésének teljes történelmi-szellemi hátterét. A közéleti Bánffy Miklósról írt tanulmányában Benkő Samu

úgy véli: a gróf „különleges szerepet töltött be a magyar közéletben, mikor is 1921. április 14-től 1922. december 14-ig Magyarország külügyminisztere volt. Meg kellett szerveznie az önálló magyar külügyminisztériumot, a követségeket, a konzulátusokat, és vállalnia kellett azt a sok-sok sajtósági feladatot, melyek a legyőzött ország külügyminisztereként a békeszerződés előírásainak végrehajtásában reáharultak. A zaklatott időnek a legmaradandóbb eredménye az, hogy az ő nevéhez fűződik a nyugat-magyarországi részek, közöttük Sopron megmentése.” (*Erdélyi Múzeum* – 61. kötet, 1999. 1–2. füzet)

A második világháború befejezésének évében, Trianon negyedszázados évfordulóján rohamosan fagyó emlékezetén próbál kifogni Bánffy, s ábrázolni kívánja, „milyen külső és belső körülmények vezették a magyarságot Trianontól a két bécsi döntésig, és onnan tovább, azon a végzetes úton, mely végül a mai katasztrófához vitte a nemzetet.” Hiszen mindenki sejti, tudja: az azutáni békekonferencián a magyarság újabb tragikus veszteséget kell hogy elszenvedjen.

Emlékiratának megírása után még ötven esztendőnek kellett eltelnie, hogy gondolatai megjelenhessenek és beépülhessenek a köztudatba, tudati gyógyulásunkhoz hozzájárulva. Néhányukat, a legfontosabbakat csokorba gyűjtve (a szemközti, 3. oldalon), emlékeztetünk a kilencvenéves Trianonra.

Kapcsolatok képkockái

Folytatás az 1. oldalról

Igazán nagyszerű lenne, ha több ehhez hasonló, minőségi nyomtatású és kivitelezésű kiadványt lehetne látni Romániában. Nagyon sok tehetséges fotós van, akik egyedi vízióval rendelkeznek, de azt láttam, legtöbbször azzal küszködnek, hogyan szervezhetnék meg munkájukat és hogyan tudnának megjelenni a nagyvilágban. Igen biztató, ahogyan a nemzetközi filmes szakma felfedezte a román filmeket az utóbbi néhány évben, örövendes lenne, ha valami hasonló jelenség játszódna le a fotográfia területén is.

► **Nemrég nyílt a kolozsvári FOTOMART Galériában kiállítása, Hal az égben (Fish in the Sky) címmel. Hogyan keletkeztek ezek a képek, milyen jelentőséggel bírnak az ön számára?**

– A Hal az égben sorozatot a Fekete-tenger partján készítettem novemberben. A képek találkozásokról, illetve azok elmaradásáról szólnak, reményről és lemondásról, különböző hangfekvésben. Tulajdonképpen azt az érzelmi kettősséget juttatják kifejezésre, amit én magam is érzek, akárhányszor visszajövök Romániába. A tenger számomra állandó ihletfor-

rás. Van egy idézet, amelyet találonak érzek azzal kapcsolatban, ahogyan ezek a képek létrejöttek. George Tice fotóművész mondta: „Egy bizonyos hely csak indokot szolgáltat a munkádra... csak azt látod meg, aminek meglátására már készen állsz, amit a gondolkodásod vissza tud tükrözni abban az adott helyzetben.” Ezek a fotók a „között” állapotába vezetnek be, és azt kutatják, milyen jelentései is vannak ennek. A Fekete-tenger partja olyan hely, ahová újra és újra visszatérek, de sehogy sem tudom meghatározni.

► **Hamarosan elutazik Romániából. Hová fog menni ezután? Milyen tervei vannak az elkövetkező időszakokra?**

– Július végén elhagyom Romániát, New Yorkba utazom vissza. Sokéves távollétem alatt az életem és a munkásságom is komoly átalakuláson ment keresztül. Vágyom a családom után. Van néhány tervem, hogy mit fogok csinálni hosszú távon, amikor visszamegyek az Egyesült Államokba, de ezek még nagyon frissek és csak most formálódnak, nem tudok még beszélni rólok. De izgalommal tölt el a perspektíva, amit ezek a tervek nyitnak...

Hibaigazítás

A *Színkép* 2010. április 17-18-i számában közölt, Gábor Áron ágyújáról című cikkemben értelemzavaró vessző került: Gödri Ferenc neve után az áll, hogy „igazgató, választmányi elnök”. Gödri Ferenc nem igazgatója volt a Székely Nemzeti Múzeumnak, hanem a múzeum igazgató-választmányának elnöke. És Sepsiszentgyörgy kiváló polgármestere... (*László Attila*)

Bánffy Miklós

Kulcsok egy tragédiához

(Részletek a Huszonöt év – 1945 c. emlékiratból)

Éppen huszonöt éve most, hogy Magyarország Trianonban aláírta a reáparancsolt békét...

Ma újra romok vesznek körül. Sokkal szörnyűbb romok, mint akkor. Most végiggázolt az egész magyarlakta földön a háború, mint az Apokalipszis négy lovasa. Városaink, falvaink romokban. Iparunk, földművelésünk, egész állatállományunk úgyszólván megsemmisült. Százvezrek lettek hajléktalanok.

Minden elpusztult, amiért Trianon után akkora szeretettel dolgoztunk mindnyájan és amit az első évtized végére fölépítettünk, annyi önfeláldozással, körültekintéssel és hangyaszorgalommal is.

*

Nyilvánvaló volt, hogy Trianon belátható időn belül meg nem másítható. Hogy hosszú évek múlnak el, míg az európai helyzet annyira megváltozik, hogy a revízió

pontot szögeztünk le: azt, hogy meg kell próbálnunk az utódállamokkal fölvenni a kapcsolatot és legalább valamelyikkel barátságos szomszédi viszonyt teremteni. Álláspontom ugyanis az volt, hogy bár végeredményben a nagyhatalmak döntene a békeszerződésből fakadó minden ügyben, mégis problémáink megoldását szomszédainkkal való meg egyezésben kell elsősorban keresnünk. Még akkor is, ha később sikerülne valamelyik nagyhatalommal szorosabb kapcsolatba lépni. Az ilyen kapcsolat amúgy is csak a nagypolitikára vonatkozik és kizárt dolog, hogy mindennapi sérelmeinkkel mindig hozzá szaladgáljunk. Az élet maga parancsolja, hogy az utódállamok valamelyikével keressünk olyan alapot, amit mindkét fél elfogadhat.

*

November elején 1919-ben, közvetlenül a román hadsereg kivonulása után Nagyikgyóásra kellett utaznom. Persze vonat nincs – hiszen sem vagon, sem moz-

ási politikai hiba volt. Ez volt a történelmi pillanat, melyben alapját lehetett volna vetni a magyar és a román nép közötti megbékélésnek.

*

Hitem szerint a magyar tragédiát megérteni nem lehet, ha a múltunkat nem vizsgáljuk át. Ennek a távolabbi vagy közelebbi múltnak sanyarúságai és küzdelmei, mulasztásai és bűnei adják a kulcsot hozzá.

*

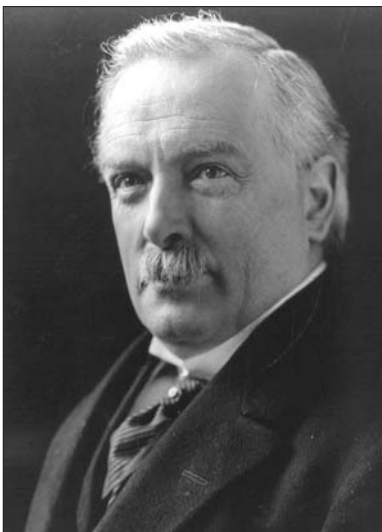
A magyar közvélemény... csak azt látja, hogy az írott törvény előbb-utóbb érvényre jutott. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy mindennél erősebb a jog. A XIX. század nagy krízise és annak megoldása 1867-ben a közvélemény szemében látszólag ugyanezt a tételt bizonyítja, hiszen maga Deák Ferenc is állandóan a szentesített '48-as törvényekre hivatkozik tárgyalásai során. Nála ez helyes taktikai módszer ama császárral szemben, aki a trónját a magyarság megnyerése útján akarja

generális, Bánffy György gubernátor, Széchenyi Ferenc és Festetics György, akik valótatók voltak és hogy akár politikai, akár művelődési téren alkothassanak, nem akartak Bécs ellen menni, elhallgatják, sőt gyakran elítélik. Azokat pedig, akik egy-egy forradalmi vállalkozás bukásakor kénytelenek a bukásból menteni, ami még menthető és a történelmi adottságnak engedni — azokat árulóknak bélyegzik meg... Így ütik az árulás billogát Görgeyre. Pedig nyilvánvaló, hogy Kossuth azért adta át neki a kormányzói tiszteletet, és ő maga azért menekült át a Dunán, mert a hadi helyzet már tarthatatlan. Görgey körül lévén kerítve, nem is tehet mást, mint megfogadott hadával kapitulálni. Elhatározását, hogy az oroszoknak adta meg magát, nem pedig az osztráknak, az indokolta, hogy remélhette: az oroszok hadifogolyként fogják minősíteni szabadságos katonáit. Hogy ebben csalódott, és hogy a cár kiad-

*

Az agitációt ezen a téren elsősorban fölöslegesnek tartottam. Minek biztatnók egymást, ahogy a kórus szokta az operában, ha úgysem volt nálunk senki, aki a Trianonban elkövetett csonkítást ostobának és igazságtalannak ne tartotta volna. Az ilyen csak a szenvedéseket fokozza és mesterségesen gyártja a gyűlöletet. Pedig az emberben csakis a béke indulat fogamzik nagyon nehezen. A gyűlölségre mindig és mindenkor kapható a Homo sapiens. Láttuk azt 1914-ben. A szerb ultimátum és az orosz hadüzenetek senki sem gyűlölte nálunk se a szerbet, se az oroszot. Sőt, utóbbiak körül lévén kerítve, még is tehet mást, mint megfogadott hadával kapitulálni. Elhatározását, hogy az oroszoknak adta meg magát, nem pedig az osztráknak, az indokolta, hogy remélhette: az oroszok hadifogolyként fogják minősíteni szabadságos katonáit. Hogy ebben csalódott, és hogy a cár kiad-

válk, hogy valamelyik helyzet igazságtalan, és alkalomadtán rendezendő lesz. A hangos propaganda azonban csakis káros. Káros, mert csöndes időben a külföldi közvélemény azt az országot, aki folyton szaval és fenyegetőzik, békerontónak tartja, és rossz szemmel nézi mint olyat, aki az ő nyugalmat állandóan zavarni akarja. Káros, sőt ostobaság azért is, mert az ellenfélt folyton figyelmezteti és ellenintézkedésre sarkallja. A mi esetünkben még különösen oktan volt. Több milliós testvéreink éltek a szomszéd államokban. Nyilvánvaló, hogy azok helyzetük annál súlyosabbá válik, mentől nagyobb a revíziós láрма Budapesten. Helyzetüket azt hiszem, javítani tudtuk volna, ha nem engedjük kifejődni azt a harsogó irredentát, ami a magyarországi közönségben kialakult – nem az én időmben, hanem később. Káros volt a határon túli magyarokra azért is, mert szüntelenül abba a hitbe ringatta őket, hogy most azonnal, rögtön,

Georges Clemenceau francia, Lloyd George angol, Emanuele Orlando olasz kormányzó és Woodrow Wilson amerikai elnök. Ők szabták meg a békefeltételeket Trianonban

Bánffy Miklós mint felsőházi tag

egyáltalán szóba jöhessen. Addig pedig a „nem, nem soha” álláspont olyan elszigetelődést jelentett Magyarországnak számára, melyből csak kár és hátramaradás származhatott. A békeszerződés ugyanis sok kérdést hagyott tisztázatlanul. Az a kísérő levél is, amit Millebrand francia miniszterelnök intézett a magyar békeküldöttséghez, bizonyos feltételek fönnforgása esetére határkiigazításokat helyezett kilátásba. Ezekről tehát tárgyalni is lehetett. Továbbá a kisebbségi szerződések fölötté vázlatosak lévén, Magyarország számára erkölcsi alapot nyújthattak arra, hogy határain kívül maradt honfitársai sorsán könnyíthessen az utódállamokkal való közvetlen tárgyalások útján, ha olyan atmoszférát tud teremteni, amiben az ilyen lehetséges. Gazdasági szempontból kétségtelen, hogy ez az út óriási előnyöket hozhatott volna.

*

Azon a délutánon, midőn a magyar külügyi tárcát vállaltam, egyetlen program-

dony –, ezért hát sínautón mentem oda, vagyis egy öreg taxin, amire rászereltek valami sínén járó kereket. Végig, egész Gyomáig egyetlen állatot se láttam, még aprójszágot sem. Néhol gazdák, ember, gyerek, asszony kapálgattak szegények paragon maradt földiken. Máshol csak álltak szántatlan tarlójuk szélén tehetetlenül. Gyomán túl azonban váratlanul egész más a kép. Szántanak lóval, ökörrel! Itt-ott valami kevés baromfit is lehet látni egymásik tanyaház közelében. Nagyikgyóson érdeklődtem ennek magyarázata után. Azt mondták, hogy attól a vonaltól délre, amit megfigyeltem, Moşoiu tábornok parancsolt. Ő szigorúan megtiltott minden rablást és szigorúan büntette. Érdekes adat ez. Bizonyítja, milyen döntő tud lenni a vezénylő tábornok akarata; bizonyítja, hogy a tömegek indulatát éppen úgy lehet jóra vezetni, mint rosszra, csak jószándék kell hozzá és erélyes föllépés. Román részről az ország kirablása 1919-ben óri-

biztosítani. A kiegyezés vezéremerei ezt jól tudták. A közönség azonban ezt nem tudta és nem látja be, hogy e tárgyalásokra egyáltalán nem került volna sor, ha Ausztria 1859-ben és 1866-ban el nem veszít két háborút, melyek nemcsak pénzügyi helyzetét rendítik meg, de nagyhatalmi állását is. Egyedül a jog győzelmét látja benne az erőszak felett. Ez az alapja és eredete a magyarság jogászias beállítottságának. A magyar történetírás 1867-től századunk kezdetéig ugyanilyen hamis szemszögből ábrázolja a múltat.

*

... Az a történetíró nemzedék, amely 1867 után ábrázolja a magyar múltat, abba a végtelbe esik, hogy mindenkit dicsőítsen, aki Bécs ellen fogott fegyvert, és hőseik bukását nem az európai erőhelyzet változásának, hanem armány és árulásnak tulajdonítsa. Azokat a kiváló embereket és jó magyarokat, akik, mint Esterházy Miklós nádor, Pázmány, Pálffy János

ta őket Haynaunak, nem a Görgey bűne.

*

A nemzeti fölkelések vezetői kivétel nélkül elbuknak. Tragikai hősök ők, nem pedig alkotók. Ennél fogva olyan irány fejlődik ki minálunk, ami közelrokonosságban áll a zsidók „szünetelő Messiás” fogalmával. Ez mint vallási alap gyönyörű, de mint politikai ideál rendkívül hátrányos. Mert nem az a példaadó és követendő, aki valami maradandót a nemzet számára kivívott, hanem az, aki vállalkozásának mártírja lett. Egyedül a balsiker viseli a népszerűség glóriáját. Bocskai, Bethlen Gábor, I. Rákóczi György nem népszerű nevek, pedig ők a valóságos szabadságot és a magyar alkotmányos élet alapjait rakták le, illetve védelmezték meg.

*

A magyar jogászias gondolkodás: az a meggyőződés, hogy a jog erősebb mindennél és előbb vagy utóbb, de mindig győznie kell, végig fog kísérteni egész történetünk folyamán.

ben úgyszólván mindig ölni akar. Örömet találja a gyilkolásban...

A nagyhatalmaknál, középhatalmaknál a külügyi szolgálat, ha ilyen kérdés levetővé válik, bármikor követheti tudja a határok revízióját. Erre semmi propaganda és előzetes állásfoglalás nem szükséges. Ha úgy alakul a külföldi helyzet, ha alkalom van arra, semmi akadálya sincs, hogy akár váratlanul előálljunk területi vagy határigazítási követeléssel. Így tett például Románia 1912-ben, a Balkán-háború második fázisában. Dobruzsáról addig nem beszélt senki. Mikor azonban Bulgáriára megharagudott Oroszország, váratlanul fölfedezte, hogy neki igényei vannak reá és rövid vértelen támadással meg is szerezte. Legújabb időben is számos ilyen eset fordult elő. Külföldi propagandával ébren lehet tartani valamely kérdést. Az ilyet azonban csakis csöndes munkával lehet. Kétségtelenül hasznos, ha a világközvélemény tudára jut, hogy van ilyen kérdés. Ha világmegegyőződéssé

talán már holnap, de holnapután biztosan történik valami, ami helyzetükön változtat! Csodaváró hangulat fejlődött ki közöttük, ami elhanyagoltatta velük olyan föladatak megoldását, amik akkor még békésen voltak rendezhetők, intézményeik védelmét az illetékeseknél és néptük igazi szervezését.

Káros általános szempontból is. Külügyi politikát csak úgy lehet sikeresen vinni, ha azt az államfő, kormányelnök vagy a külügyminiszter csinálja, az összes körülmények kellő ismeretében, hűvösen és tárgyilagosan. A közvélemény sohasem lehet elég tájékozott és nála nem az okosság és az államérdek lesz a döntő, hanem a szenvedély.

Ezért szenvedélyt földézeni néha kell és szükséges, de csak akkor, mikor közvetlenül valami cselekvés is követheti.

(Forrás: Bánffy Miklós: Emlékeimből * Huszonöt év. Polis Könyvkiadó, Kolozsvár, 2001. Második, bővített kiadás)

Csata tájkép után

A történelem urai

Tamács Gáspár Miklós

MAGYAR NARANCS

Rég nem volt alkalmam hatalmon lévő magyar nemzeti jobboldallal foglalkozni. Már szinte el is felejtettem, milyen érzés. Ha én magam nem változtam volna meg közben, unnám a témát, mert a magyarországi – és általában a magyar – nemzeti konzervatívok pontosan ugyanolyanok, mint voltak. (...) A totálisan vadonatúj, példátlan, precedens nélküli, sohasem látott, megdöbbentő, elképesztő, lélegzetállító, a múltat mindenestül eltörölő fordulatot Magyarország legrégebben (22 éve) működő pártvezére viszi véghez, aki az „előző rendszer” – a polgári demokrácia, a liberális kapitalizmus – egyik irányítója volt kezdettől mindvégig, azé, amelyet most fül-siketítő robajjal megdönt. És már megint akad néhány, hm, jelentékeny elme, aki ezt komolyan veszi. Riadalommal vagy ujjongással. Jó, megértem, hogy a szűnni nem akaró hanyatlás szürkeségében sokan szeretnék, ha végre már történnék valami, akár valami szörnyű. Hát szörnyűnek elég szörnyű, de nincsen benne semmi új.

Amikor anno nyüstöltem a nemzeti jobboldalt, ezt akkor a rendszer – a polgári demokrácia, a liberális kapitalizmus – védelmében tettem, az ismert szabadságpárti alapállásból. Amde ezt a rendszert nem óhajtom többé védeni. Sőt. Természetesen nem vagyok közömbös a rendszer különféle változatai iránt, s a tekintély- és parancsuralmi variáns továbbra se nyerte el rokonszenveimet. A kisebbik rossz politikájával mindazonáltal fölhagytam. Nem sok védeni való maradt az 1989-ben keletkezett rendszeren, a nemzeti jobboldal helyesen érzékeli, hogy a közhangulat mást szeretne. Ám a nemzeti jobboldal nem nagyon változtatja meg a rendszert, csak ront rajta. (...)

A most benyújtott kormányprogram csak homályos közhelyeket tartalmaz, de a jobboldal – szemben némely gyanakvásokkal – nem titkolja a valódi szándékait, hanem fogalma sincs róla, mit csináljon, ami ebben a nehezen áttekinthető válsághelyzetben, ráadásul a nemzetközi pénzügyi szervezektől és az Európai Uniótól való függés, a korlátozott szuverenitás körülményei között nem csoda. (Orbán Viktor szerint Magyarország az ő hatalomátvételével „visszaszerzte önrendelkezését”. Ugyan.) A jobboldal tanácsstalansága a gazdasági alapkérdésekben hosszú évek óta köztudomású.

Mi végre hát a zengzetes

„forradalmi” igrumburgum? Egedy Gergely – jegyezzük meg ezt a nevet –, a nemzeti jobboldal szókimondó teoretikusa nem habozott kijelenteni, hogy ez bizony ellenforradalom. De az-e csakugyan? Szándékában minden bizonnyal. Vegyük szemügyre az általános elképzelést okozó Trianon-törvény nagymellényű bevezetését: „Mi, a Magyar Köztársaság Országgyűlésének tagjai, azok, akik hiszünk abban, hogy Isten a történelem ura, s azok[,] akik a történelem menetét más forrásokból igyekezünk megérteni, hazánkért és a magyar nemzet egészéért az Alkotmányban rögzített felelősségünk jegyében, a magyarság egyik legnagyobb történelmi tragédiájára, a történelmi Magyarországot szétdaraboló s a magyar nemzetet több állam fennhatósága alá szorító, 1920. június 4-én aláírt békediktátumra emlékezve, számot vetve e békediktátum által okozott politikai, gazdasági, jogi és lélektani problémák máig tartó megoldatlanságával, egyaránt tiszteltben tartva a magyar nemzet érdekeit és más nemzetek jogát arra, hogy a magyarság számára fontos kérdésekről másként gondolkodjanak, attól a céltől vezettetve, hogy e cselekedettel hozzájáruljunk a Kárpát-medencében együtt élő népek és nemzetek kölcsönös megértésén és együttműködésén alapuló békés jövőjéhez, s egyúttal a XX. század tragédiái által szétdarabolt Európa újraegyesítéséhez, a következő törvényt alkotjuk...” Huh.

Mivel legutóbb a neoburnyák médiaértelmiség egyik ifjú prominense kinyilvánította, hogy a német szerzők idézése „zsibbasztó” szokásom, nem fárasztom az olvasót Karl Löwith és Hans Blumenberg vitájával a teológiai fogalmak szekularizációjának ágas-bogas problematikájáról, de annyit elmondhatok, hogy Isten nem lehet a történelem ura. Nem lehet, mert maga a „történelem” fogalma – tehát az a hipotézis, amely szerint az emberi közösségek létének előfeltételei nem állandók – szöges ellentétben áll a minden vallás alapján álló teodiceával, vagyis avval, hogy az emberi állapotban foglalt szenvedés és igazságtalanság összeegyeztethető Isten mndtudásával, mindenhatóságával, jóságával és igazságosságával. A „történelem” annak az embercsoportnak az alapfőltevése, amelyet Joseph de Maistre „a szektának” nevezett. „A szekta” – amelynek büszke és önértékes tagja vagyok (bár olykor szundikálók) – még mindig kísérti a magyarországi nemzeti jobboldalt. Bár „a történelem ura” kifejezés tekintélyes forrásból származó idézet, világosan mutatja, hogy ez a jobboldal nem igazán konzerva-

tív. A konzervatív „rendszer” a konzervatív önértelmezésében egyáltalán nem rendszer. Ezért beszél Orbán Viktor pártja „forradalomról” és „új rendszerről”: még mindig a jakobinizmust majmolja, holott persze nem jakobinus; jobboldali, de valójában nem konzervatív. Következtesen viszont, amikor „jó kormányzásról” cseveg. Ennek a kormányzásnak az alapja azonban a heves nacionalizmus (szintén anti-konzervatív lelkiállapot és eszme), amelyet állami ideológiaként óhajtanak elfogadtatni (a „nemzeti együttműködés rendszere”, Trianon-törvény, „kettős állampolgárság” stb.), és evvel a konformizmust kikényszerítő világnézeti államot alapítani. Ez azonban mind a konzervatív lelkiállattal, mind a ke-

Fotó: MTI

Orbán Viktor – a legrégebb magyar pártvezér

resztyén beállítottsággal, mind a nacionalizmus leglényegével ellentétben áll. (...) „Az egységes magyar nemzetnek” mint hivatalos államdoktrínának a meghirdetése azért önellentmondó, s ennél fogva téves, mert a világnézeti állam bevezetése (amelyhez egyetlen eszköz, a csaknem leválthatatlan egységpárt s a vele összefort médiahatalom áll rendelkezésre) érvelést, tehát vitát kezdeményez akaratlanul, s így kiváltja a kritikát, amelyet el akar kerülni – rosszabb esetben el akar fojtani. Mennyire valószínű az, hogy a különféle, egymással ellentétes nacionalizmusok egyszerre igazak? Az új magyar államdoktrína szerint a trianoni (1920), illetve párizsi (1947) béke igazságtalan, helytelen, meg kell „haladni” valahogyan, ha nem is határmódosítással (azaz, ha őszinték vagyunk, háborúval). A szlovák, román, szerb, osztrák, horvát, szlovén, ukrán (nem minden esetben ennyire hivatalos) államdoktrína szerint ennek az ellenkezője az igaz. Amde akkor vagyunk ezek szerint jó hazafiak, ha – a trianoni határokon belül! – elítéljük a trianoni/párizsi „békediktátumot”, rajtuk kívül pedig lelkesen üdvözljük. Ráadásul a Trianon-tör-

vény visszaesik az alapjogi (liberális) érvelésbe, kisebbségi jogokat, autonómiát emleget – önmagában helyesen. Amde ez az érvelés viszont a trianoni békeszerződés kiváltó okaira, amelyek közül a legelső az egykor volt Magyar Királyság elnyomó nemzetiségi politikája. (Ez egyébként az egyik fő oka volt a monarchia népei elszakadási törekvéseinek is, amelyek nagyban járultak hozzá az első világháború kitöréséhez, s evvel a „történelmi Magyarország” pusztulásához.) Ezekben a napokban sűrűn fölemlégetik, hogy az első világháború előtt a Kárpát-medence összlakosságának 52 százaléka élt kisebbségi sorban, a háború – és Trianon, Saint-Germain – után csak 29 százalék, ez a szám pedig ma

vonala, s ennek a mostani keserű, bosszúsomjas válsághangulatban nagy ereje van, különösen azért, mert ráhangolódik a külvilággal szemben érhetően ellenséges sovén indulathullámra. Ezt az is szemléletesen mutatja, hogy ezekben a kérdésekben a szép reményekre följogosított Lehet Más a Politika (LMP) – nagy csalódást okozva – a Fidesz kaffogó ölebeként viselkedik. A Trianon-törvény politikailag üres, hiszen semminemű cselekvés nem következik belőle (a Jobbik nevű posztfasiszta képződmény sokkal következetesebb, amikor a szövegbe explicit irredenta-revizíós kitételeket illesztene), csak az, hogy az új hatalom szemszögéből mit célirányos hinnie és vallania a csonkamagyaroknak, ha jót akar magának és szeretteinek.

Ez nagy semmi, de elég borzasztó semmi.

Amde Orbán Viktor téved. Mi, magyarok tiszteltlen, engedetlen, rendetlen nép vagyunk, és az oktrojált világnézeti állam nem nekünk való. Orbán Viktornak és barátainak sokáig lehet osztatlan hatalmuk, de ki fogják őket kacagni.

Különleges hely a pokolban

Bradley Burston

HAARETZ

Már nem Izraelt védjük. Most az ostromot védjük, amely önmagában Izrael Vietnámjává vált.

Egy háború szörnyű igazságokat mond el önmagáról. Ezért olyan nehéz hallgatni.

Nem akartunk őszinte önvizsgálatot tartani az első gázai háború után. Most, a nemzetközi vizekben, miután tüzet nyitottunk egy humanitárius segélyeket szállító nemzetközi aktivistacsoportra, a második gázai háborút vívjuk és veszítjük el. És Izrael számára ez a háború sokkal költségesebb és fájdalmasabb lehet az elsőnél. Amikor, 2008 végén, a gázai háború elkezdődött, az izraeli hadsereg és a politikusok abban reménykedtek, hogy megleckéztethetik a Hamászt. Sikerült. A Hamász megtanulta, hogy az Izrael elleni harc legjobb módja hagyni Izraelt azt tenni, amit amúgy is tesz: kiabáljon, bakkizzon, füstölögjön, verje a fejét a falba.

A Hamász – és nem kevésbé Irán és a Hezbollah – korábban megtanulták már, hogy Izrael embargója a Hamász által vezetett Gázai övezet ellen a legravaszabb és leghatásosabb fegyver, amelyet a zsidó állam önmaga ellen fordíthatott volna. Itt Izraelben még van egy lecke, amit meg kell tanulnunk: mi már nem Izraelt védjük. Mi most az ostromot védjük. Az ostrom maga Izrael Vietnámjává válik. Persze, tudtuk hogy ez megtörténhet. Vasárnap, amikor a hadsereg szóvivője úgy kezdett a Gáza felé tartó flottilláról beszélni, mint az Izraelt fenyegető tá-

madásról, Nahman Saj, az Izraeli Védelmi Hadseregnek az 1991-es öbölháború-beli szóvivője nyilvánosan úgy beszélt egy olyan katonai létesítményről, amelynek során az izraeli csapatok tüzet nyithatnának a békeaktivistákra, segélyszállítókra, Nobel-díjasokra, mint a legsötétebb rémálomról.

A Likud képviselője, Miri Regev, aki maga is vezette az Izraeli Védelmi Hadsereg szóvivői irodáját, hétfőn azt mondta, hogy a legfontosabb és legsürgősebb dolog most a média kedvezőtlen visszhangjaival foglalkozni, azokat tompítani. De ezek a visszhangok aligha fognak elhalkulni. Az egyik hajót „Rachel Corrie”-ről, arról a nőről neveztek el, aki hét évvel ezelőtt vesztette életét, amikor az izraeli hadsereg bulldózerét próbálta megállítani, Gázában. Az ő neve és az ő sorsa azóta fényképet mutatja az utat a palesztinbarát aktivisták számára. Talán a legveszélyesebb dolog ebben az egész örült menetelésben az Ankarával való kapcsolataink romlása. Törökország egy kulcsfontosságú regionális hatalom, amely – ha komolyan vesszük – hozzájárulhatott volna az első Gázai Háború megelőzéséhez. Így viszont veszélyesen közel kerülünk ahhoz, hogy gyakorlatilag hadat üzenjünk Törökországnak. „Ebből hatalmas botrány lesz a törökökkel” – mondta Benjámín Ben Eliezer kancelláriaminiszter, a legfinomabb orru izraeli politikus, ami a zsidó államnak a muzulmán világgal való kapcsolatait illeti. Egy ideje már folyamatosan magyarázzuk, hogy nem a gázai lakossággal vagyunk háborús viszonyban. Folyamatosan ismételtgetjük ezt, mert magunknak is szükségünk van arra, hogy elhiggyük ezt, és mert tulajdonképpen hiszünk. Volt egy idő, amikor azt mondtuk, hogy csak háborús helyzetben ismerjük önmagunkat. Ez már nincs így. Most semmit nem tudunk önmagunkról. Még egy probléma, ami megakadályoz abban, hogy leüljünk tárgyalni a Hamással és Iránnal: ők jobban ismernek bennünket, mint mi önmagunkat. Ők tudják, mint ahogyan a Libanoni Háborúról szóló ének is mondja, „Lo jahol laacor et ze” („Nem lehet ezt megállítani”), hogy nem vagyunk már képesek leállni, mert nem látjuk önmagunkat tisztán.

A Hamász, mint ahogyan Irán is, megismerte és kihasználja az izraeli politika mérgező légkörét, amely képes a jövőt elzárni azonosítani azokon a politikáinkon, amelyek ellenfeleinket segítették velünk szemben, első sorban a Hamászt, amely a gázai ostrom alatt meggagdagodott az alagútéből, és felerősítette az Izrael elleni haragot és gyűlöletet. (Fordította: S. M. L.)

Agráriumnak olcsó üzemanyag

Czédly József

Az agrárgazdaságban dolgozók év elejétől kinyilvánított igényére ad most pozitív választ a kormányzat, miután közzétették azt a két szabályozást, amelyek lehetővé teszik a különböző mezőgazdasági tevékenységekre felhasznált gázolaj (motorina) árának állami költségvetésből finanszírozott támogatását. Ez a probléma január 1-jétől vált égetővé, ugyanis az uniós elvárásoknak megfelelően ettől a dátumtól a gázolajra kivetett jövedékadót (accize) tonnánként 347 euróra emelték, ami lényegesen megdrágította az aránylag nagy mennyiségű üzemanyagot felhasználó agrártermékek előállítását költségeit.

Ugyancsak uniós szabályozás alapján a tagállamoknak lehetővé tették, hogy állami költségvetésből támogathassák az agrártermelésre felhasznált gázolaj árát, ezúton is hozzájárulva ahhoz, hogy egyrészt az EU-ban előállított agrártermékek felvehessék a versenyt a világgpiaci árakkal, másrészt segítsenek az amúgy is nehéz gazdasági helyzetben levő agrárszektoron. Az említett két szabályozás a *Hivatalos Közlöny* április 30-i, 283. számában megjelent 2010/408 sz. kormányhatározat és a május 28-i, 354. számban közzétett szakminiszteri rendelet a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj állami tá-

mogatással járó eljárásokat ismerteti.

A kormányhatározat hatályba lépésétől kezdve 2012. december 31-ig az agrártermelésben felhasznált gázolaj (összesen legtöbb 700 646 l) jövedékadóját tonnánként 210 euróban állapítja meg. Az így kialakult jövedékadókülönbséget (137 euró/tonna) az állami költségvetés utólagos költségmegtérítés formájában juttatja el az agrártermelőknek. A határozat szabja meg azt is, hogy az ártámogatott gázolaj 85 százalékát a növénytermesztésben, 14 százalékát állattenyésztésben, a megmaradt egy százalékot talajjavítás-

ban felhasznált üzemanyag támogatására lehet fordítani.

A szabályozás előírja, hány liter gázolajat lehet elszámolni hektáronként a különböző mezőgazdasági területek esetében. Így támogatott áron lehet elszámolni: gabonafélék termelésében 78 l/ha, olajnövények 78 l/ha, burgonya 150 l/ha, cukorrépa 139 l/ha, dohány és komló 140 l/ha, gyógynövények 100 l/ha, mezőn termesztett zöldségfélék 148 l/ha, görög- és sárgadinnye 150 l/ha, virágok és dísnövények 100 l/ha, természetes legelők, pázsitok 30 l/ha, takarmánynövények 130 l/ha, gyümölcsösök 130

l/ha, földieper, gyümölcs-cserje 65 l/ha, szőlő esetében 125 l/ha mennyiséget. Állattenyésztés esetében elszámolható: sertésenyésztés 1,5 l állatonként, szarvasmarha 42,1 állatonként, juh- és kecskefélék 0,95 l állatonként, méhészet 18 l családonként.

Jogosult gázolajár-támogatásra minden olyan agrárgazdasággal foglalkozó termelő, aki megfelel a következő követelményeknek, attól függően, hogy növénytermesztéssel, illetve állattenyésztéssel foglalkozik:

– szerepeljen a Mezőgazdasági Kifizetések és Képzési Ügynökségének

(Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură – APIA) termőterületi nyilvántartásában vagy a mezőgazdasági nyilvántartásban (registru agricol), illetve más kataszteri nyilvántartásban;

– szerepeljen az Országos Állat-egészségügyi Hatóság nyilvántartásában (Registru național al Exploataților al Autorității Naționale Sanitare Veterinare – RNE) az állatállomány feltüntetésével;

– a megművelt termőterület nagysága legkevesebb egy hektár legyen, ezen belül egyes parcellák nem lehetnek kisebbek, mint 0,3 ha. Gyümölcsösök, szőlősök, komlóföldek, gyümölcs- és szőlőtvetvények, gyümölcs-cserjék esetében ez lehet 0,1 ha;

– állattartási tevékenysége állam által támogatott legyen;

– öntözésnél nem elektromos energiát használ fel.

A támogatás elnyerését a termőföldek illetősége szerinti APIA-ügynökséghez beadott kérvény alapján lehet igényelni az évet megelőző december hónap folyamán. 2010-ben a kérvényeket a kormányhatározat hatályba lépésétől számított 30 napon belül lehet benyújtani. A kérvényhez csatolni kell:

– a miniszteri rendelet 4., 5. és 6. mellékletében található, a megművelés alatt álló földterület nagyságát, a gondozásban levő állatállomány létszámát, az öntözött földterület nagyságát tartal-

mazó formanyomtatványokat;

– a cégbejegyzési hivatal nyilvántartási számát igazoló okirat másolatát;

– állattenyésztetek esetében a RNE igazolását a gazdaság szerepléséről a hivatal nyilvántartásában;

– a 7-es számú mellékletben foglalt minta alapján saját felelősségre kiállított nyilatkozatot, amelyben az igénylő kötelezi magát, hogy a közölt adatok megfelelnek a valóságnak, gazdasága nincs felszámolás alatt, és a támogatásra javasolt gázolajat kizárólag agrárgazdasági célokra fordította.

– öntözéses gazdálkodások esetében igazolást, hogy tagja egy vízgazdálkodási társaságnak, és a vízhasználatot igazoló szerződés másolatát.

A felsorolt dokumentumok alapján az APIA egy előzetes beleegyezést bocsát ki, amelyben igazolja a felhasznált gázolaj támogatására való jogosultságot. A csökkentett jövedékadóból származó ártámogatást évenként meg kell kérni, e célból be kell nyújtani a gázolaj-felhasználást igazoló számlák másolatát.

Megjegyzés: Az agrárgazdaságban felhasznált gázolaj ártámogatását lehetővé tevő kormányhatározat hatálybalépése az Európai Bizottság beleegyezésétől függ. Ezt még nem közzétették, az érdekelteknek figyelemmel kell kísérniük, mikor fogják ezt közzétenni.

Tulajdonjog vagy csak használati?

Deák Levente

Ebben a minket régóta foglalkoztató ismertetőben a sírhelyek jogi helyzetéről lesz szó, azokról, amelyek a helyhatóságok köztulajdonában vannak, és amelyek valamelyik elismert felekezet tulajdonát képezik. Az indítást ehhez egy baráti beszélgetésben elhangzottak adták, ti. a házaspár rendezni szeretné az egyik erdélyi nagyvárosban örökölt köztemető sírhely jogi helyzetét, amely a régen elhalt személyek után maradt rájuk. Mivel időközben a két örökös közül is az egyik elhalálozott, és ennek örökösei nem igazán törődnek az immár közös tulajdonú sírhellyel, át szeretnék venni tőlük örökölt sírhelyhasználati jogukat. Nem tudják viszont azt, hogy mi is ilyenkor az eljárás.

Nem szeretnék sokat időzni az alkotmány, valamint az állami és a helyi közigazgatási hatóságok köztulajdonáról alkotott 1998. évi, 213. törvény rendelkezéseiről, de azt feltétlenül meg kell említenem, hogy a fenti törvény melléklete a községi, városi és municípiumi tulajdonról

szóló III. fejezet 10. pontja alatt a községi és a városi köztemetőket köztulajdonban levőknek minősíti (fac parte din domeniul public al unităților administrativ-teritoriale). Ekképpen ezek a sírkertek, temetők, temetkezési helyek elidegeníthetetlenek, elvülhetetlenek és kényszerűvéghajtás alá nem vonhatók (sunt inalienabile, inprescriptibile și inseizabile), azaz élők közötti jogügyletekkel másra át nem ruházhatók, minden helyzetben megmaradván a község, a város tulajdonában. Ellenben az 1998. évi, a koncesszióba adás feltételeit szabályozó 219. törvény alapján a köztulajdon ügykezelésre, bérbe és koncesszióba kiadható, legtöbb 49 évre, nyilvános árverés lefolytatása vagy pedig közvetlen egyeztetés után jogi vagy fizikai személyeknek egyaránt, használati díj, koncessziós illeték vagy járandóság, jutalék ellenében. A 219. törvény jutalékról (redevență) beszél, tehát a használati jogért ezt kell fizetni, de a helyhatósági határozatokban, különféle helyi jogszabálynak minősülő rendeletekben a többi említ-

tett kifejezés is megjelenik. Maradjunk abban, hogy ez esetben is, nemkülönben a felekezetek tulajdonát képező temetők esetében is a használat időleges átengedéséről, mai szóhasználat: koncesszióról van szó valamilyen írott egyezség alapján, amely a koncessziós szerződéstől az egyszerű elismervényig (chitanță) igen széles skálán mozoghat. Ezt kell az érvényesség lejtakor meghosszabbítani, amit egyszerűen sírmegeváltsanak nevezünk. Ezt a használati jogot lehet örökség alapján megszerezni a törvényi öröklés rendje szerint IV. rokonsági fokkal bezárólag, vagy végrendelet alapján. Kizárt a használati jog visszatértes elidegenítése, Magyarán ennek adásvétele, engedélyezett viszont az ajándékozás, de ez is csak a IV. fokú rokonok között. Mindezeket a kolozsvári municípiumi tanács 2007. évi, 38. rendeletéből olvastam ki, amellyel most nem kívánok vitatkozni, azzal sem, hogy az ún. élők közötti jogügyletek közé nem sorolja a különben ennek számító ajánlati jogszabálynak minősülő rendeletekben a többi említ-

tőkben található sírhelyek használati jogának megszerzését a községi és a városi tanács megalkotta rendelet szabályozza, minden bizonyonnyal nem egységesen, a helyi elgondolások, költségvetési igények, hagyományok figyelembe vételével. Ezek felől ott helyben kell érdeklődni. Nem tulajdonjogról, hanem használati jogról van szó, amely átörökíthető, de amit érvénye lejártakor fel kell újítani, mert ennek elmulasztása jogvesztéssel jár(hat). A használati díj vagy más néven a jutalék sem egységes, növelhetik vagy csökkenthetik ugyanakkor tanácsi rendelettel, akár évente is, mint ahogy díjmentes is lehet, például az említett kolozsvári rendelet szerint a háborús veteránoknak és a '89-es forradalom résztvevőinek esetében, akik után sírhelyet csak örökléssel lehet megszerezni, élők közötti jogügylettel nem. A névre szóló koncessziós sírhelyhasználati jogot tehát a címzett elhunytakor az örökösöknek a hagyatéki vagyontömegbe bele kell foglalni, a koncessziós szerződést, a sírhely „megvételét” igazoló elismer-

vényt a közjegyzőnek be kell mutatniuk, majd ezt követően a kiállított örökös bizonyítványt a sírkertet kezelő gondnokságnak, hivatalnak, irodának be kell mutatniuk, 30 napon belül. Az átírás megejtéséhez az I. és II. fokú örökösök nem fizetnek újabb teljes használati díjat, a többi örökös viszont igen, ezt is a kolozsvári tanácsrendelet szerint.

Az egyházi tulajdonban levő sírkertek jogi helyzete hasonló. Ez a vallásszabadságról alkotott 2006. évi, 489. törvény 27. és 28. szakaszából is egyértelműen kiderül. (Lásd a 2007. évi 11. *Hivatalos Közlöny*ben.) A részletes szabályozásokat azonban nem ebben, hanem a felekezet szabályzatában kell keresni. Egy nekem címzett hivatalos levélben ez áll: „... a szabályzat I. fejezetének 2–4. pontja értelmében a sírhelyjogosultaknak csupán használati joguk van a megváltási idő tartamára, amelynek lejártá után, ha ezt nem hosszabbítják meg, a sírhellyel az egyházközség újra szabadon rendelkezik a rajta levő építményekkel együtt... A sírhelymegváltá-

si idő jelenleg 30 nap.” (A levelet még 1994-ben keltették – a szerző megjegyzése.) Az ortodox egyház szabályzatának 186–188. paragrafusa szerint is koncessziós, azaz használati jogról van szó, amelyet csak átörökíteni lehet a túlélő házastársra vagy a többi, vér szerinti törvényi örökösre, IV. fokkal bezárólag. Ugyanitt mondták ki azt is, hogy a használat életfogytiglani vagy 7 évre szóló lehet.

A címben feltett kérdésre válaszolva: használati jogról és nem tulajdonjogról beszélhetünk, amelynek jogi szabályozása sajnálatos módon nem egységes. Az azonban mindenképpen még ide, írásunk végére kívánczok, hogy mindkét tulajdoni formánál a használati jogot a hagyatékba bele kell foglalni, azt az örökösöknek le kell osztani, a megszerzett használati jogot a temetőgondnokságnak pedig be kell jelenteni. Ha ez a nyitó hagyatéki eljárásból valamilyen kimaradt, az elfogadó örökösöknek póthagyatéki eljárást kell lefolytatniuk minden kimaradt vagyonnal, értékekkel, így a sír feletti koncesszióra is.

Megérkezett a puha tetős bestia

Új sportautóval bővült a román piac: behozták az új Nissan 370Z Roadstert

A sportautók rajongói örülhetnek, hiszen megérkezett Romániába a Nissan 370Z-jének a nyitható tetejű változata, a Roadster. Egy igazi háromszáz lóerőt meghaladó bestia, amely több mint 250 km/h-ás végsebességre képes, és álló helyzetből 5,5 másodperc gyorsul fel százra. Ennek a négykerekesnek a motorházteteje alatt ugyanis egy 3,7 literes, V6-os, hengerekénti négyselepes, változtatható szelepműködésű erőforrás található, amely a 2010-es modellévtől már mindenben megfelel az Euro5 károsanyag-kibocsátá-

si normáknak. Fokozott teljesítménye ellenére a fogyasztása mintegy hat százalékkal csökkent a korábbi generációkhoz képest, s mivel az új modellt már az alapoktól kezdve kabriófelépítésű karosszériával tervezték, így nem kellett dinamikai kompromisszumokat kötni az útfekvés szempontjából. „Amikor úgy négy éve elkezdtünk dolgozni a 370Z-n, elhatároztuk, hogy a kupé mellett lesz egy lenyitható tetejű változat is, így a tervezés és a műszaki fejlesztés párhuzamosan folyt. Az eredmény az, hogy el tudtuk érni, hogy

a Roadster karosszériájának merevsége sokkal nagyobb, mint elődjéé, és ez garantálja, hogy nem kell kompromisszumot kötni ezen a téren, ami jelentősen befolyásolja a sportautók egyik legfontosabb jellemzőjét: a dinamikai teljesítőképességet” – magyarázta ki Pierre Loing, a Nissan termékfejlesztésért felelős európai alelnöke.

Amúgy a Coupéból már ismerős többi formai elem is átkerült a 370Z Roadsterre, mint például az egyedi, bumeráng alakú hátsó lámpa, valamint a nyíl alakú első lámpatest. Az autó vezetőközpontú utasterében is számos olyan részlet található, amely már a Z szinonimájává vált: a motorindító és -leállító gomb, a középre helyezett fordulatszámérő vagy a középkonzol tetején kiemelkedő három műszer. Jelentős változáson ment át viszont a Roadster teteje, hiszen most már teljesen automatikus a működése, 5 km/h-s sebességgel mozgás közben is leengedhető, ráadásul pedig a távirányító gomb három másodpercen belül lenyomásával az autón

kívülről is vezérelhető. A választót finom belső bevonattal látták el, részben azért, hogy takarja a tető vázszerkezetét, másrészt, hogy csökkentse a zajszintet. A rendszer mozgását a korábbi villanymotor helyett most csendes működésű hidraulikus szivattyú végzi. Ennél a kétülésesnél csupán húsz másodpercet kell várni, amíg leereszkeedik vagy épp felzáródik a teteje. Nyitott állapotban elbújik egy – a karosszéria színére fényezett – kemény fedél alatt, míg csukott

formában beépül a Z-karakterbe.

Méreteit illetően is dinamikát sugároz, hiszen alig több mint 4,2 méter hosszú, 1,8 m széles és 1,3 m magas. Tengelytávja száz milliméterrel rövidebb a korábbi verziónál, s ezzel együtt leültették az autót is néhány milliméterrel. Ezzel próbálták még mozgékonyabbá és stabilabbá tenni a négykereket. A kerékfelfüggesztések kialakítása – elől a kettős keresztlengőkarral és hátul a többlengőkaros megoldással – kö-

veti a jól bevált módszert, ugyanakkor könnyebbek lettek és nagyobb az oldalirányú merevségük is. A Nissan 370Z Roadster alapfelszereltsége igen bőséges. A 370Z Roadster alapfelszereltsége igen gazdag. Beletartozik a motorindító/leállító gomb a Nissan Intelligens Kulccsal együtt, a 18 colos öntött könnyűfém kerék, a sportfékberendezés és a viszko-kapcsolós részleges zárású differenciálzár. A puha tető kétféle színben érhető el: feketében vagy bordóban.

Törpeterepjáró a Mitsubishiől

Immár a romániai márkaszalonokból is elérhető a Mitsubishi szabadidő-autója, az ASX. Az Outlander-nél jóval kisebb modell a 2007-es cX tanulmányra épül, 4,3 méter hosszú, 1,77 méter széles és tetősínnel 1,62 méter magas. Tengelytávja 267 centiméter. Összetéveszthetetlen ismertetőjele a Lanceréval vagy az Outlanderéval azonos vadászpülő-hűtőmaszkja, az ASX pedig valójában e két modell ötvözet. Ebben mutatkozik viszont be a Mitsubishi új fejlesztésű, alumíniumból készült, tizenhat szelepes, négyhengeres, közvetlen befecskendezéses, változó geo-

metriájú turbófeltöltővel szerepelt Euro5-ös dízelmotorja. A benzines erőforrásokat kedvelők a Colt 1,5 li-

teres blokkjának továbbfejlesztett változatát, az 1,6 literes, 117 lóerős motort választhatják.

Szerviz

Eligazítás autóvásárlásban (2.)

Autóvásárlás esetén, legyen az új vagy használt, alapvető kérdés az ára, hogy milyen célra kell, valamint hogy mennyire gazdaságos. Az ideális választás egy alacsony fogyasztású, jól manőverezhető, alsó esetleg középkategóriás kisautó. Városon kívül, hosszabb utak megtételéhez viszont kényelmes, biztonságos, nagyobb teljesítményű gépkocsik közül célszerű választani, melyek inkább a felsőbb kategóriába tartoznak. Dízel- vagy benzines gépkocsit választunk? Mindkét változat mellett számos érvet lehet

felsorakoztatni, ellenérvet pedig legalább ugyanannyit. Manapság viszont egyre népszerűbbek a dízelmotorokkal hajtott autók, ezek a korszerű erőforrások ugyanis mára már nem tekinthetők lassúnak. Mi több, a közös nyomáscsővel és turbófeltöltővel ellátott porlasztórendszerekkel felszerelt dízelmotorok semmi sem maradnak el a benzines társaiktól. A dízelmotorok jó tulajdonságai mellett azért vannak egyes hátrányok is. Elsőként említeném a gépkocsi vételárát, amely egy középkategóriás

új autónál akár 20-30 ezer lejjel magasabb lehet, mint egy ugyanolyan felszereltségű és teljesítményű benzínmotoros modell esetében. Mindezek mellett arra is fel kell készülni, hogy az időszakos karbantartások költségei is magasabbak lesznek. A dízeles autók vásárlása tehát annak éri meg, aki az átlagosnál többet közlekedik. Szerintem, amúgy dízeles gépkocsit elsősorban haszongépjárműként gazdaságos üzemeltetni.

Tímár József
autószerelő mester

Programajánló

Zene Sepsiszentgyörgyön

A színház előcsarnokában június 4-én, pénteken 21 órától a Snaps Vocal Band és a Tone Troopers közös produkciója hallható.

Székelyföld képzőművészete

A sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban június 4-én, pénteken 10 órától kerakasztal-megbeszélés *Székelyföld képzőművészete – múlt és jelen* témával. Résztvevő előadók: Boros Judit és Szűcs György Budapestről, Murádin Jenő Kolozsvárról, valamint Jánó Mihály és

Ütő Gusztáv. Moderátor: Vargha Mihály.

44. Szejke Népzene- és Néptáncfesztivál

Székelyudvarhelyen, a június 4-én, pénteken 9.30-tól kezdődő Néphagyományörző óvodai pedagógusok továbbképzésével veszi kezdetét a 44. Szejke Népzene- és Néptáncfesztivál a művelődési házban. A továbbképzést követően Csergő Gizella *Elődeink népművészete* című népművészeti kiállítását tekinthetik meg a résztvevők. Június 5-én, szombaton 20 órától táncszínpaddal folytatódik a néptáncfesztivál, ahol görög, ukrán és magyar tán-

kokat tanulhatnak az érdeklődők. Muzsikálnak a résztvevő együttesek zenekarai, valamint a Keleti Szél Szabadcsapat. Vasárnap 13 órától tartják Szejkefűrdőn a gálaműsort, kedvezőtlen időjárás esetén a művelődési házban 17 órától.

Sóskút-fesztivál

A székelykeresztúri Gyermek Klubja, a Szitakötő Egyesület és a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont szervezésében vasárnap, június 6-án tartják a Székelykeresztúrhoz tartozó Sóskúton az immár hagyományossá vált Sóskút-fesztivált, ahol helyi és meghívott gyermeknéptánc csoportok, szólisták, zenészek lépnek színpadra. A városközpontból 10 órától vonul-

nak fel a résztvevő csoportok Sóskútra, ahol 11 órától kezdődnek az előadások, majd 21 órától táncszínpad várják az érdeklődőket. Helyszín: a művelődési ház.

Zöldülj velünk! Székelyudvarhelyen

A Környezetvédelmi Világnap alkalmából a TRE-F Egyesület Zöldiskolaprogramjának Zöldülj velünk! mottójú zárórendezvényét június 4-én, pénteken 11 órától tartják a városi parkban. A programban a zöld csoportok pillepalackházban berendezett kiállítása, mesterségbemutatók, kislát-kiállítás, különböző játékok, ökolábnymérés, márdár- és denevérodú-bemutató, valamint hulladékruhabemutató szerepel. Részvé-

teli díj: 3 pillepalack.

A Csiki Játékszín hétvégi előadásai

Június 4-én, pénteken, 18 órától *Naftalin* a Csiki Játékszínnél. Június 6-án, vasárnap 19 órától *Naftalin* Gyergyócsomafalván.

Gyermekkönyvek Napja Csíkszeredában

A Pro Libris Könyvtári Alapítvány és a Kájoni János Megyei Könyvtár szervezésében pénteken, június 4-én 12 órától tartják a Gyermekkönyvek Napját Csíkszeredában, a Mikó-vár udvarán. A rendezvényen fogadják át a 7-12 éves gyerekek számára meghirdetett, *Nekem tetszett! Olvastad már?* című gyermekkönyvajánló pá-

lyázat nyertesének járó díjakat. A gyermekkönyves napon a gyerekek megismerhetik egymás könyvajánlóit, és játékos tevékenységeken vehetnek részt.

Kiállítás Gyergyószentmiklóson

Hatodik állomásához érkezett Ádám Gyula csíkszeredai etnofotós *Ezer Székely Leány Napja képekben* című vándorkiállítása. Pénteken, június 4-én 18 órától a Pro Art Galériában nyitják meg a tárlatot. A kiállítás házigazdája Tusa Lajos, a Pro Art Galéria vezetője, a kiállítást Bakai Magdolna, a Hargita Megyei Vallásügyi és Kulturális Örökség Igazgatóságának vezetője köszönti, Antal Attila csíkszeredai alpolgármester nyitja meg.

Kevesebb pénzből? Lehet...

Sokak élete az utóbbi időben egyre nehezebb lett, sok családnak csökkent és csökkenni fog a bevétele, de akik hozzászoktak egy bizonyos életszínvonalhoz, nehezen tudják elképzelni, hogy hogyan fognak boldogulni kevesebb pénzből. Összegyűjtöttünk egy csokor ötletet, hogy hogyan tudjuk átvészelné a válságot.

Az élelmiszerek és közüzemi díjak is emelkedő tendenciát mutatnak, emiatt ma egyre nehezebb takarékoskodni, de sok kicsi sokra megy – tartja a mondás. Íme néhány apró trükk, amellyel hónapról hónapra nagyobb összegeket is megspórolhatunk.

Háztartás, élelmiszer

Mielőtt elindulunk bevásárolni, készítsünk listát arról, hogy pontosan mire van szükségünk. Ekkor célirányosan közlekedünk az üzletben, s nem veszünk meg minden apróságot azzal a felkiáltással, hogy egyszer úgyszólamint szükségünk lesz rá. Mindig nézzük meg az alsó és a legfelső polcokon elhelyezett árut is, mert a drágát általában a szemmagasságban lévő polcokon helyezik el az üzletekben. Amennyiben havonta egyszer kapunk fizetést, úgy érdemes egy hónapra előre megvásárolnunk az alapélelmiszereket, a háztartáshoz szükséges eszközöket, mert így naponta nem esünk kísértésbe, hogy fölösleges dolgokra is költsük a pénzünket. Mindig legyünk óvatosak az akciós termékekkel is, ne csak a százalékos értéket figyeljük, hanem azt is, miért ilyen olcsó: esetleg az alacsony árak az az oka, hogy a termék rossz minőségű, vagy hamarosan lejár a szavatossága.

Gondolkodjunk, mit szeretnénk főzni a héten, és a

tervhez kapcsolódó hozzávalókat írjuk csak le önuralommal, tudatosan. Ha aztán bevásárlás közben sikerül ehhez ragaszkodni, időt takarítunk meg, és megint csak elkerülhetjük a felesleges dolgokra (mint például a hízaló ropotgatnivaló) történő pénzkidobást. Ha mindig tartalékolunk az alap- és háztartási cikkekkel, mint a liszt vagy a tojás, bármikor összedobhatunk még egy plusz fogást, illetve a maradékokat is feldobhatjuk velük, így azok tovább tartanak, és nem végzik idejekorán a kukában.

Kicsinyesen hangzik, de sokat spórolhatunk azzal, ha a leárazások szempontjából jó időben érkezünk az áruházba. Érdemes kitudakolni, mikor jó elindulni. Persze,

csak azért, mert valami akciós, még mindig meg kell tartoztatnunk magunkat, ha nincs égető szükségünk az akciós termékre.

Hajlamosak vagyunk elhinni, hogy a leértékelt áru nem olyan minőségi, pedig lehet, hogy épp csak aznap kerül annyiba. A finnyások néha inkább megveszik a drágábbat, pedig nem biztos, hogy jól járnak azzal, ha fennhordják az orrukat. Ez nemcsak egyes termékekre, de áruházválasztásunkra is

igaz lehet. Ha megtakarítani akarunk, ne ódzkodjunk az olcsóbb diszkontáruházaktól. És az ún. saját termékektől sem, melyek egyes esetekben pont olyanok, mint a márkások, meg hát egy paradicsompürénél mit számít a márká.

Nem egyszer nagy mennyiségben olcsóbban vásárolhatunk. Hagyjuk az előre csomagolt, drága kis porciókat, vegyünk egész rúd felvágottat, egész tömb sajtot, a mélyhűtőben elvan az, és így nem vagyunk az éppem aktuális árra kényszerítve.

Hosszú távra...

Ha tartós fogyasztási cikket szeretnénk vásárolni, előzőleg tájékozódjunk, hasonlítsuk össze az árakat – de mindig számítsuk bele a szállítási, utazási költségeket is, mert nem biztos, hogy a pár lejjel olcsóbb áru valóban kevesebbe kerül, ha közben több kilométert kell érte autózunk.

Ma már minden lakásban villanyvilágítás és elektromos árammal működő készülékek segítik munkánkat, teszik kényelmessé életünket. Rendszeresen olvasz-

szuk le hűtőszekrényünket vagy fagyasztóládánkat, mert az eljegesedett készülékek dupla mennyiségű energiát fogyasztanak. Szórakoztató elektronikai gépeinket használaton kívül áramtalanítsuk, mert készenléti állapotban is tetemes mennyiségű energiát emésztenek fel hosszú távon. Pár szem morzsa miatt sem érdemes egyből előkapni a porszívót, hiszen a jó öreg cirokseprű áramot nem pazarol.

Ha az akkumulátor már feltöltődött, ne hagyjuk a mobiltelefont a töltőn, így ugyanis az elektromos áram 95%-a kárba vész, mivel csak 5%-ot használ a készülék a tényleges feltöltésre. Ne kapcsoljuk fel a hűtőt a legnagyobb fokozatra. 7 Celsius-fokra kell állítani a hűtőgép hőmérséklet szabályozóját, hogy a legtakarékosabban működjön.

A víz használatáért is időről időre többet kell fizetnünk. Egy rosszul záró szelep miatt naponta feleslegesen a WC-tartályból 700 liter víz folyhat el. Rendszeresen ellenőrizni kell a WC-tartályt és a csapokat, hogy nincs-e vízszivárgás.

Online...

Vásároljunk online, amit lehet, így időt, stresszt és pénzt spórolhatunk meg. Legtöbb esetben az onlineboltok olcsóbbak, hisz nincsenek olyan nagy fenntartási költségeik, mint a hagyományos üzleteknek. Ezáltal azt is elkerülhetjük, hogy olyan kívánatos termékeket pakoljunk a kosárba, amikről azt sem tudjuk, mikor használjuk vagy fogyasztjuk el. Ha utazni készülünk, főleg több átszállással, az internet segítségével tervezzük meg az utat, foglaljunk időben repülő, vonat vagy buszjegyet. Így sokkal olcsóbbak lesznek, mint a helyszínen megvásárolni.

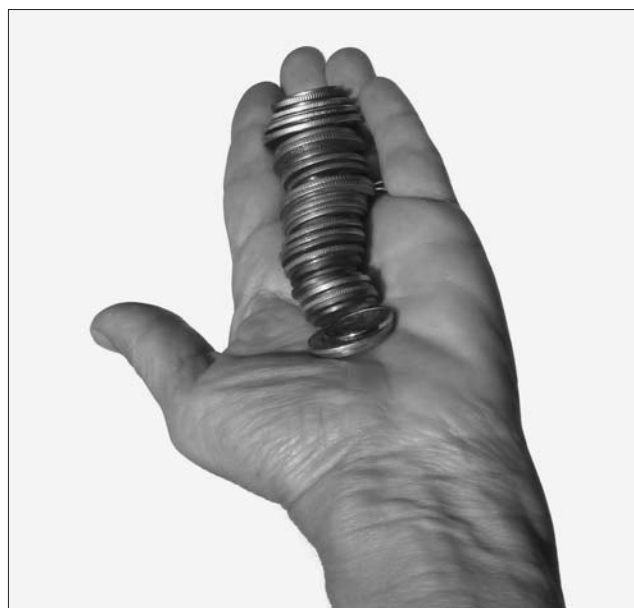
Liliom

A liliom nagy múltra tekint vissza, már 3500 évvel ezelőtt is foglalkoztak a termesztésével. Akinek nincs kertje, annak sem kell lemondania a liliomok illatáról és látványáról, hiszen nagyobb cserépben vagy dézsában is nevelhetők. A mi vidékünkön számtalan fajtája megtalálható. Legismertebb faj a fehér Madonna liliom (*Lilium candidum*), és minden bizonnyal azért terjedt el a hazai kertekben, mert ez a legkevesbé igényes. Ennek az alapfajnak rengeteg keresztezett változata létezik. Hagymáit már nyár végén a földbe kell tenni, hogy még a tél beállta előtt a levélkorona kifejlődjék. A következő nyáron, méteres szárazon jelennek meg a hatalmas tölcsérvirágok. Nagy szaktudást nem igényel a termesztése, hiszen már nagyanyaink is próbálkoztak, és sikeresen természetették ezt a csodálatos, illatos dísznövényt. Bárki nevelhet liliomot cserépben vagy dézsában is. Erre a célra válasz-

szon alacsonyabb fajtákat, mint például a húsvéti liliom (*Lilium longiflorum*), ami kiválóan alkalmas edényes nevelésre. Virágai hatalmasak, illatosak, tölcsérszerűek, és nyáron nyílnak. A körülbelül 20 cm hosszúságúra növő lepellevelek színe hófehér. A cserépben tartott liliomok nevelése némiképpen eltér a szabadföldben ültetett fajtáktól. December elejéig kint lehet hagyni őket erkélyen vagy udvaron, félárnyékos helyen, és a földjük mindig legyen kissé nyirkos.

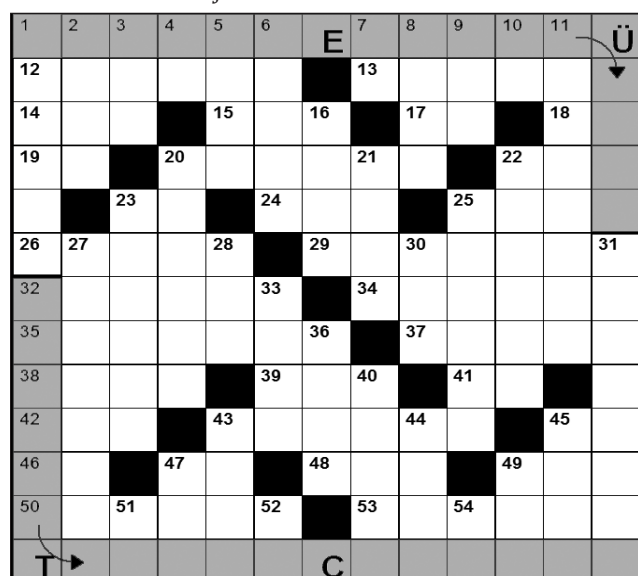
Sármási-Bocskai János
kertészmérnök

Kínos helyzet

Megállítja a rendőr az autót.

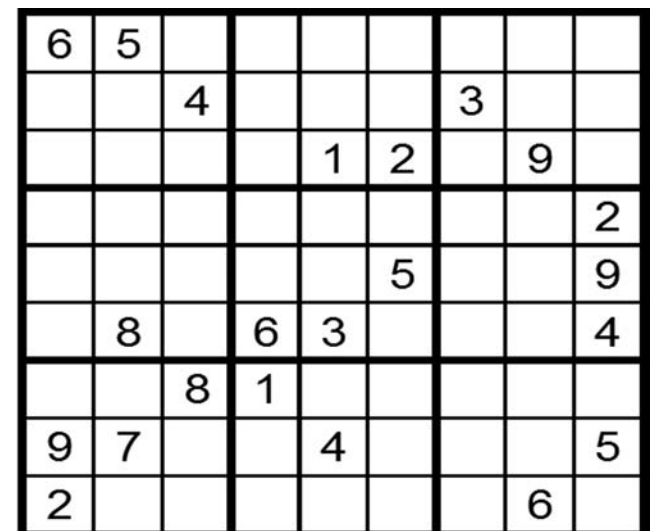
- Meg kell önt büntetnem, mert ez egyirányú utca.
- Rendben van, kifizetem a büntetést, aztán megfordulok.
- Itt nem lehet megfordulni.
- Akkor tolatok majd.

- Tolatni sem szabad.
- Akkor itt hagyom a kocsi.
- Csakhogy itt tilos a parkolás.
- Rendben van, ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén 1. része. 12. Mérgeződik, dühöng 13. Magán, saját 14. Kézzele jelez 15. Dekagramm (röv.) 17. A szélein felnéz! 18. Két tolmács! 19. Diakeret! 20. Száját kítát 22. Kínai származású színész, karatebajnok (Bruce) 23. A neon vegyjele 24. Régi hosszsmérték, 2,54 cm 25. Ha csend van, akkor hiányzik! 26. Lenyúzott fejbőr 29. Fél szemüveg 32. Észrevesz 34. Kör alakú kilátás 35. Évődik, kötekedik 37. Meghatározott termelési szint 38. Kopó követi 39. Az egyik térítő 41. Fejetlenül ráz! 42. A -nál párja 43. ... a garatra; megreszegedik 45. Két forint! 46. Nyer-ne! 47. Falusi apó 48. Üdvözlő! (lat.) 49. Szóval? 50. Fiatal férfi 53. Ebből az időből való

Függőleges: 1. Adi Dassler sportmárkaja 2. Horvát pénz 3. Készlet (röv.) 4. Celofándarab! 5. Tűró ...; desszert 6. Mont ...; francia hegycsúcs 7. A számárium vegyjele 8. Mártás, lé, öntet 9. Hosszú haj rövid ... 10. Elzász része! 11. Valahol való tartózkodás 16. Dudva 20. Kedvesség, báj 21. Mihók jövendőbelije 22. Fényes festékkel kezel 23. Hosszabb darabokra vág 25. Szomszédos nép tagja 27. Trópusi növény 28. Kinizsi ...; a kenyérmezei csata hőse 30. Ilyenek a ...; cosi fan tutte 31. Gazdaságot gépesít 32. A poén 2. része. 33. Hősök ...; budapesti látványosság 36. Díszesten viselt ruha 40. Útjelző 43. Farsangi sütemény 44. Oda se ...; nem baj 45. Készül a tea 47. Tolldísz 49. Bibliai hajós 51. Két hajdú! 52. Company (röv.) 54. Kilométer (röv.).

Nehéz fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

4	1	3	6	5	7	8	2	9
2	5	9	3	8	4	6	1	7
7	6	8	2	1	9	5	4	3
8	4	2	5	9	3	7	6	1
1	9	5	4	7	6	3	8	2
6	3	7	1	2	8	9	5	4
3	8	4	9	6	1	2	7	5
9	2	6	7	4	5	1	3	8
5	7	1	8	3	2	4	9	6

Így jár, aki irigy

Volt egyszer egy szegény ember. Nagyon sok gyermeke volt, már talán a számukat se tudta. Avval kereste a kenyerét, hogy a Drávára járt halászni. Egyszer, ahogy kimegy a Drávára, kihalász a vízből egy karikás valamit. Kezébe vette, nézegette, hazavitte. Gondolta, hogy ott hon a gyerekeknek lesz mivel játszani. Ahogy a gyerekek játszottak vele, az mindig fényesebb lett. Egyszer csak látta, hogy aranykarika. Összeszedte a cókókóját, a karikát egy ruhába göngyöltte, s felment a királyhoz. A kapunál megállították, nem akarták beereszteni.

– Mi járatban van kend? – kérdezik.

– Hoztam a királynak ajándékot, azért akarok felmenni! – mondja az ember.

Arra felengedték. Mikor az aranykarikát átadta a királynak, azt kérdezte tőle:

– Honnan való ez az aranykarika? Hol vetted?

– Főséges király, nem vettem én ezt sehonnét: halásztam a Drávában, és ott fogtam.

A király elfogadta az aranykarikát, de megparancsolta, hogy adjanak a szegény embernek ezüstöt meg papírpénzt, amennyit csak elbír. A szegény hétrét görbült, olyan sok pénzt kapott.

Mikor hazaért, az egyik fiát elküldte a bátyjához, hogy

kérje el a mérőt.

Azt mondja a bátyja a gyerekeknek:

– Ugyan, minek nektek a mérő, mikor még egy falat kenyereket sincsen!

A gyerek nem szólt semmit. A bátyja a mérőt előbb

Kérdezi a bátyja a gyereket:

– No, mit mértetek vele?

Azt mondja a gyerek:

– Borsót!

Tudta is a gyerek, hogy mit mérték! Nem előtte csinálták! Mikor már a gyerek hazament, az idősebb testvér

Azon nyomban szaladt az öccséhez, hogy mondja meg neki, hol szerezte azt a sok pénzt. A felesége is vele ment. Gondolta a szegény ember, megrézfálja azt a zsu-gori testvérét, aki olyan rideg volt mindig hozzá. Azt

– No, ember, vegyünk mi is macskát!

Azt mondja a szegény ember figyelmeztetőül:

– Anyomasszony, ne vegyen sokat, mert megkar-molja!

De az nem hallgatott rá.

– Hová mennek kendtek?

– A királyhoz!

– Mi járatban?

– Hát macskát hoztunk neki!

– Nem mennek el kendtek rögtön a dolgukra? – mondják a katonák. – Csak nem akarnak a királynak macskát vinni?

De az anyomasszony elkezdte ám a beszédet, hogy hallották, hogy itt olyan sok az egér, még a király fülét is rágják, és a múltkoriban csak egy macskát hoztak ide! Az ide nem elég! Ők hoztak egy egész kocsival.

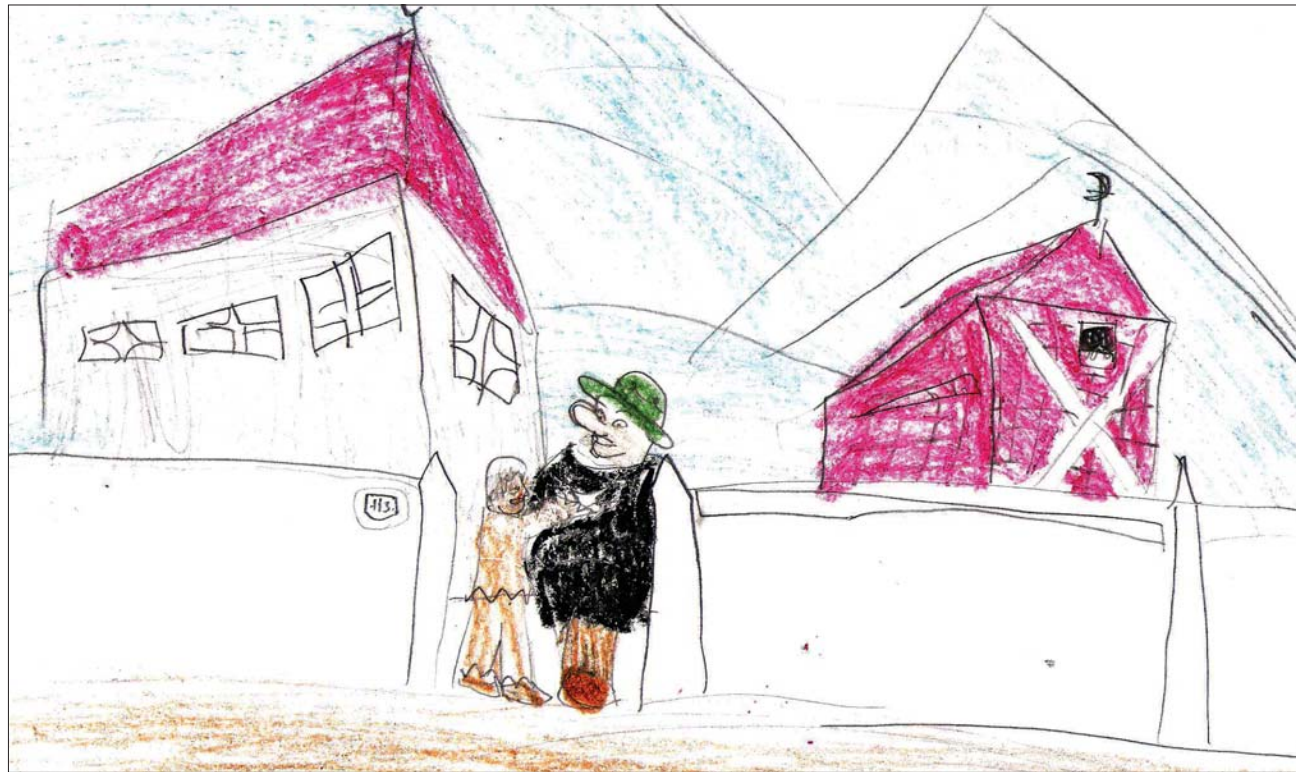
A katonák alig eresztették be őket. De mégiscsak beeresztették.

Mikor a király elé értek, el sem mondták, hogy miben járnak. Azt hitték, olyan nagy örömet okoznak neki. Egyenesen kioldozták a sok zsákot. A rengeteg éhes, dühös macska meg csak neki a királynak, karmolta, tépte, az meg nem tudott hová menekülni előlük: jajgatott, ahogy a száján kifért. Beszaladtak a testőrök, alig tudták a sok macskát agyonverni meg kikergetni. Akkor aztán az embert is jól megverték és kikergették.

Mehetett az ember a feleségével haza.

Sose lettek többé gazdagok.

Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese c. könyvéből

szurokkal jól kikente, úgy adta oda. Mikor a pénzt megmérték, a gyerek visszavitte a mérőt, de sem otthon nem látták meg, sem ő nem vette észre, hogy egy ezüstpénz a szurokba beleragadt.

akkor nézte meg a mérőt. Hát látja, hogy egy ezüstpénz van a szurokba beleragadva.

Azt mondja magában: „Dehogyan mérték ezek borsót! Hiszen itt pénz van”

mondta, úgy lett a pénz, hogy macskát vittek a királynak, mert annyi ott az egér, hogy még a királynak is a fülét rágják.

Rávágja erre tüstént a bátyja felesége:

Hazamentek, minden vagyónukat eladták, a pénzükön meg macskát vettek. Egy nagy kocsi macskát vittek a királyi várba.

Kérdezik a kapunál a katonák:

Tizenkét hónap a természetben

Május utolsó napjaiban Sepsibükszádon jártam galambászbarátomnál, Árpádnál. Mikor telefonon beszél-tünk, újságolta, hogy új galambdúcot épített a fiatal galambjai számára, és föl-tétlen néztem meg. Amint szabadidőm akadt, autóba ültem, és felkerestem az erdő alatti festői környezetben élő barátomat. A táj lenyű-gőzött, és ennek hangot is

adtam. Ezzel Árpád egyet is értett, de nyomban hozzátette: erdő alatt nehéz a galambász élete. Gyakran kijár a héja, ezért mindig rénsen kell lenni. Természe-tesen ezt mind nem panasz-ként mondta, lehet, hogy elé se hozakodott volna, ha én nem lelkesedek a táj látvá-nyáért. Közben az összese-reglett galambászoktól meg-tudtam, a fecskéket nagyra

becsülik. Mesélik, hogy mikor a héja valahol feltűnik, ugyan az ember még nem látja, a fecskék már vészje-lekkel jelzik jelenlétét, amit a tapasztalt galambok meg-értnek, és fejvesztve mene-külnek a biztonságos dűcba. Azt is elmondták, hogy a fecskéknél közös erővel leg-többször sikerül elzavarniuk a félelmetes ragadozót, pon-tosabban a héja felmond a

vadászattal mikor már egy fecskesereg üldözi. Minden-képp sok galamb köszönhe-ti életét a fecskék vészjelző hangjának, tudtam meg. Ezek ellenére csak egy ga-lambász állította a jelenle-vőkől, hogy tőle még nem vitt el galambot a héja. Kiderült két pár galambja van, és nemrég galambászik, s ta-vasszal csak akkor engedi ki a galambjait, mikor vissza-tertek a fecskék.

Már egy órája, hogy a ga-lambokról beszélünk, úgy láttam, mindenkinek kime-ríthetetlen története van-nak. Ilyen ütemben napokat, heteket is állhatunk egy helyben, akkor sem fogy ki a galambostéma. Ezért bátor-kodtam jelezni, jó lenne megnézni az újonnan épült galambdúcot.

Huszonnégy galambpár fér el kényelmesen, az idei fiatalok kerülnek ide, épp a holna-pi napon „pakolom” át mondta, miközben beléptünk a nem túl nagy, de mégis tá-gas, szellős galambdűcba.

Hogy a fiatal galambokra vonzó erővel fog bírni az új dűc, abban biztos vagyok, mint abban is, hogy hamarosan én is visszatérek. Ugyan-is egy röpké pillanatra meg-láttam valamit.

A héja

*Kelemen László,
Rara Avis
Madártani Egyesület*

Kis lámpa műanyagpohárból

Ezt a vidám kis lámpát éj-szakai fénynek vagy hangul-tatvilágításnak használha-tod. Pár dolog kell hozzá, amit otthon is megtalálsz, és kedved szerint színezheted.

Szükséges eszközök: mű-anyag pohár, karácsonyfa-égő, festék, vékony deszkalemezek, gombok, kis kör ala-kú műanyag vagy bármilyen lemez, hajlítható drót, pengés kés, olló, ragasztó, csset.

Elkészítés: A műanyag pohár egyik oldalára fésd rá az állatka törzsét. A vékony deszkalemezekből vágj szárnyakat és azt is színezd ki,

hasonló színekkel, mint a poharat. Majd vágj két rést a pohár két oldalán és illeszd a szárnyakat bele a lyukba. Ezután ragassz a kerek formákból több rétegű óriás szemeket. A pohár aljára (ez felfordítva felül kerül) csináld két lyukat és dugd bele a hajlékony drótot, majd csavard fel csáp formájába. Minél több ilyen kis állatot készítesz, a fényjáték annál hangulatosabb lesz. Végül pedig keresd elő a kárá-csonyról megmaradt égőket, és a poharakat fűzd össze vele. Máris kész a hangul-tos világítás.

Hétfégi mellékletünk *Életmód* és *Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette